

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΩΝ **ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ (ΓΕΝΙΚΟ ΠΟΙΝΙΚΟ** **ΔΙΚΑΙΟ)**

Το παρόν αποτελεί μια προσπάθεια συγκέντρωσης όλων των σημαντικών παραδειγμάτων που είναι απαραίτητα για την κατανόηση των βασικών σημείων της ύλης του Γενικού Ποινικού Δικαίου και ειδικότερα του κεφαλαίου της συμμετοχής.

Τα παραδείγματα βασίζονται στο σύγγραμμα του Μυλωνόπουλου για τη συμμετοχή (Β τόμος) ενώ σε αρκετά σημεία έχουν χρησιμοποιηθεί οι σημειώσεις του συναδέλφου Μ. Πλατανιώτη.

Δεν περιλαμβάνονται οι παράγραφοι με τα ειδικά ζητήματα συμμετοχής και οι συρροές.

Οι σημειώσεις γράφτηκαν με βάση τον παλιό νόμο.

Καλό διάβασμα!

Η ΑΠΟΠΕΙΡΑ

Στοιχεία απόπειρας:

- Απόφαση
- Αρχή εκτελέσεως
- Μη ολοκλήρωση του εγκλήματος

Ο Α πυροβολεί κατά του συγκυνηγού του Β, που κινείται πίσω από συστάδα θάμνων νομίζοντας τον για θήραμα, ωστόσο αστοχεί.

Απόφαση κατά την έννοια του άρθρου 42 ΠΚ υπάρχει μόνο όταν ο δράστης που επιχειρεί την αρχή εκτελέσεως έχει δόλο τέλεσης του όλου εγκλήματος. Απαιτείται δόλος ως προς τα στοιχεία της α.υ του τετελεσμένου εγκλήματος και βούληση πραγμάτωσης αυτών, διαφορετικά δεν υπάρχει απόφαση. Το ίδιο ισχύει και για κάποιον που προβαίνει σε αρχή εκτελέσεως χωρίς να γνωρίζει ένα από τα στοιχεία της α.υ. Εν προκειμένω, **δεν** στοιχειοθετείται απόπειρα ανθρωποκτονίας εκ προθέσεως, αφού υπάρχει πραγματική πλάνη ως προς το υλικό αντικείμενο του εγκλήματος - δεν γνώριζε ότι επενεργεί κατά ανθρώπου. **Απόπειρα από αμέλεια δεν υφίσταται.**

Ο εκβιαστής οδηγεί το αυτοκίνητό του με ταχύτητα κατά του παθόντα για να τον τρομοκρατήσει χωρίς να επιδιώκει ούτε να αποδέχεται, την πρόκληση σωματικής βλάβης. Υπάρχει απόπειρα σωματικής βλάβης;

Όχι, έστω και αν αντικειμενικά ο παθών κινδύνεψε στην σωματική του ακεραιότητα διότι δεν έχει δόλο - απόφαση τέλεσης του όλου εγκλήματος (της σωματικής βλάβης). Έχει τελέσει όμως απειλή ενδεχομένως και παράνομη βία.

Ο σωματοφύλακας της πλούσιας κληρονόμου παρατηρεί ύποπτο νεαρό να την πλησιάζει έξω από την κατοικία της. Επειδή δεν γνωρίζει τις προθέσεις του, τραβά το όπλο του για καλό και για κακό με πρόθεση να τον πυροβολήσει μόνο εάν αυτός επιτεθεί.

Στην απόπειρα η απόφαση πρέπει να είναι ανεπιφύλακτη δηλαδή ειλημμένη και όχι υπό αίρεση. **Αν ο δράστης εξαρτά από μια εξωτερική περίπτωση το αν θα αποφασίσει, δεν υπάρχει ακόμα απόφαση κατά την έννοια του 42ΠΚ και επομένως δεν υπάρχει απόπειρα.** Εν προκειμένω, δεν υπάρχει απόπειρα ανθρωποκτονίας εκ προθέσεως, λείπει η απόφαση αφού ο σωματοφύλακας εξαρτά το αν θα πυροβολήσει το νεαρό από την δυνητική επίθεση του τελευταίου.

Ο δράστης έχει αποφασίσει να ληστέψει τη βίλα του Α. Προς το σκοπό αυτό πετά δηλητηριασμένη τροφή στο σκύλο του θύματος, με την πρόθεση να εισβάλει στον κήπο μόνο αν ο σκύλος εξουδετερωθεί.

Στην απόπειρα η απόφαση πρέπει να είναι ανεπιφύλακτη δηλαδή ειλημμένη και όχι υπό αίρεση. Αν ο δράστης από την εξωτερική περίπτωση εξαρτά το αν θα πράξει, η απόφαση του είναι οριστική

και ειλημμένη και επομένως υπάρχει απόπειρα αν συντρέχουν και τα υπόλοιπα στοιχεία της. Η πράξη του δράστη συνιστά ήδη απόπειρα κλοπής.

Ο κλέφτης εισέρχεται στο ξένο σπίτι με την απόφαση, αν δεν βρει πράγματα που να αξίζουν τον κόπο να εγκαταλείψει το σχέδιο // Ο σάτυρος που έχει παρασύρει ένα παιδάκι στο υπόγειό του είναι αποφασισμένος να απόσχει από την πράξη αποπλάνησης, αν το θύμα αρχίσει να κλαίει.

Στην απόπειρα η απόφαση πρέπει να είναι ανεπιφύλακτη, δηλαδή ειλημμένη και όχι υπό αίρεση. Οριστική και ανεπιφύλακτη απόφαση υπάρχει και όταν ο δράστης αρχίζει την πράξη του με επιφύλαξη υπαναχώρησης. Δηλαδή αποφασίζει να αρχίσει την πράξη έτοιμος να την εγκαταλείψει (υπαναχώρηση) αν συμβεί ορισμένο περιστατικό.

Ο Α γράφει επιστολή στον Β, τον οποίο επιθυμεί να παραπλανήσει και στη συνέχεια μετανοεί και τη λησμονεί στο συρτάρι του. Αργότερα, συντάσσει άλλη επιστολή προς τον Β μη παραπλανητική αλλά μπερδεύεται και του στέλνει την παραπλανητική.

Η απόφαση πρέπει να υπάρχει κατά το χρόνο που επιχειρείται η αρχή εκτέλεσης. Αν προυπήρχε μεν αλλά κατά το χρόνο της αρχής εκτέλεσης έχει εκλείψει, απόπειρα δεν στοιχειοθετείται. Εν προκειμένω, ο Α κατά το χρόνο της αρχής εκτελέσεως δεν έχει πλέον απόφαση τέλεση της πράξης και απόπειρα εξ αμέλειας δεν νοείται.

Ο Α ασκείται στη σκοποβολή σε δημόσιο χώρο, αποδεχόμενος το ενδεχόμενο να τραυματισθούν από τις βολές διερχόμενοι περαστικοί.

Απόπειρα μπορεί να τελεστεί και με ενδεχόμενο δόλο, αρκεί αυτός να ανήκει στην υποκειμενική υπόσταση του οικείου εγκλήματος. Ωστόσο, εκείνο που προσδιορίζει την ιδιαίτερη απαξία της είναι η εγκληματική βούληση του δράστη που είναι αμφίβολη στην περίπτωση του ενδεχόμενου δόλου. Επομένως, απαιτείται για να στοιχειοθετηθεί απόπειρα μόνο αν η πράξη του δράστη προκάλεσε έναν αντικειμενικώς υπαρκτό κίνδυνο για το έννομο αγαθό, έτσι ώστε να αντισταθμίζεται το βουλητικό έλλειμμα του ενδεχόμενου δόλου.

Ο νονός της νύχτας πετά χειροβομβίδα κατά του Β επιδιώκοντας είτε να τον φονεύσει ή τουλάχιστον να τον τραυματίσει. // ο ληστής καταδιωκόμενος από αστυνομικό και σκύλο πυροβολεί κατά του αστυνομικού επιδιώκοντας να τραυματίσει αυτόν ή να θανατώσει το σκύλο.

Όταν ο δόλος είναι διαζευκτικός δηλαδή ο δράστης γνωρίζει και τουλάχιστον αποδέχεται την πλήρωση περισσότερων ειδικών υποστάσεων, εκ των οποίων λογικώς είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί μόνο μία. ΑΝ κανένα από τα δύο δεν συμβεί, στοιχειοθετείται απόπειρα του βαρύτερου εγκλήματος. Άρα εδώ υπάρχει απόπειρα ανθρωποκτονίας.

ΑΝ επέλθει το ελαφρότερο αποτέλεσμα, η απόπειρα του βαρύτερου παραμένει και το ελαφρότερο τετελεσμένο έγκλημα συρρέει αληθώς με την απόπειρα του βαρύτερου.

Τα στοιχεία της απόφασης ως θεμελιώδης στοιχείο της απόπειρας:

1. Ο δράστης έχει δόλο τέλεσης του όλου εγκλήματος. Γνώση όλων των στοιχείων της α.υ και βούληση πραγμάτωσής τους.
2. Ο δράστης έχει τον αξιούμενο από την ειδική υπόσταση δόλο.
3. Η απόφαση περιλαμβάνει κάθε άλλο στοιχείο της υ.υ. & τα υ.σ.α.
4. Η απόφαση πρέπει να είναι ανεπιφύλακτη.
5. Η απόφαση πρέπει να υπάρχει κατά τον χρόνο αρχής εκτέλεσεως.
6. Αρκεί και ενδεχόμενος δόλος.
7. Ο δόλος δεν περιλαμβάνει τη συνείδηση του αδίκου.

Ο Α αφαιρεί το πορτοφόλι του Β και αναζητείται από αυτόν, αναγκάζεται να το πετάξει για να μην το βρουν πάνω του.

Η αρχή εκτέλεσεως κρίνεται σε σχέση με το τετελεσμένο έγκλημα και όχι με την ουσιαστική αποπεράτωσή του. Αν επομένως ο δράστης ενός εγκλήματος σκοπού δεν πετύχει τον σκοπό του, αλλά πραγματώσει την α.υ. Έχει διαπράξει τετελεσμένο έγκλημα. Ο Α έχει διαπράξει τετελεσμένη κλοπή, αφού ολοκλήρωσε την αφαίρεση, έστω και αν τελικά δεν κατάφερε να πραγματοποιήσει τον σκοπό του δηλ να ιδιοποιηθεί το πράγμα.

Ο Α κλειδώνει τον Β στην αποθήκη με πρόθεση να τον κρατήσει εκεί τρεις ημέρες, πλην όμως το θύμα απελευθερώνεται από την αστυνομία μετά από δύο μέρες.

Η αρχή εκτέλεσεως κρίνεται σε σχέση με το τετελεσμένο έγκλημα και όχι με την ουσιαστική αποπεράτωσή του. Ένα διαρκές έγκλημα είναι τετελεσμένο από την πρώτη στιγμή που ολοκληρώνεται η α.υ., ανεξαρτήτως από τη διάρκειά του. Ο Α έχει διαπράξει τετελεσμένη παράνομη κατακράτηση κατά του Β από την πρώτη στιγμή που του στέρησε την ελευθερία και είναι αδιάφορο το ότι δεν πέτυχε να τον κρατήσει όσο ήθελε.

Ο Α με ψευδολογίες επιχειρεί να κερδίσει την εμπιστοσύνη της Β προκειμένου στη συνέχεια με άλλες ψευδείς παραστάσεις, να τελέσει σε βάρος της απάτη.

Η αρχή εκτέλεσεως πρέπει να κατευθύνεται προς την όλη α.υ, να είναι αρχή εκτέλεσεως του όλου εγκλήματος. Πράξη που κατευθύνεται μεν σε αποτέλεσμα που συμβαίνει να συμπίπτει με στοιχείο της α.υ ενός εγκλήματος αλλά κατά το σχέδιο του δράστη το έγκλημα θα πραγματοποιηθεί μεταγενέστερα με νέα απόφαση => δεν συνιστά αρχή εκτέλεσεως, αλλά μόνο προπαρασκευαστική πράξη.

Πότε υπάρχει αρχή εκτέλεσης και άρα απόπειρα;

Απόπειρα υπάρχει όταν ο δράστης επιδίδεται άμεσα στην εκτέλεση της αυ, σύμφωνα με την παράσταση του για την αξιόποινη πράξη (τύπος - formula Frank). Κρατούσα θεωρία σύμφωνα και

με τη αρεοπαγίτικη νομολογία: Ως αρχή εκτέλεσης θεωρείται κάθε ενέργεια του δράστη που αποτελεί τμήμα, εν όλω ή εν μέρει, της α.υ του εγκλήματος που έχει αποφασίσει να τελέσει ο δράστης και που οδηγεί ευθέως και αναμφισβήτητα στην πραγμάτωση του ή τελεί προς αυτήν σε τέτοια άμεση και αναγκαία συνάφεια, ώστε κατά τη κοινή αντίληψη να θεωρείται τμήμα αυτής, προς την οποία θα κατέληγε αμέσως, αν δεν ήθελε ανακοπεί για οιονδήποτε λόγο. Εξειδίκευση:

1. Άμεση συνάφεια της πράξης προς α.υ του εγκλήματος
2. Το κριτήριο της τελευταίας πράξης - last act test
3. Η κατάλυση της ειρηνευμένης κατάστασης του έννομου αγαθού.

Απλή ανάσυρση του όπλου από το θυλάκιο του δράστη.

Για τη θεμελίωση της αρχής εκτέλεσης, η πράξη πρέπει να οδηγεί ευθέως και αδιαμφισβήτητα στην πλήρωση της α.υ. Απαιτείται άμεση συνάφεια της πράξης προς την α.υ του εγκλήματος. Η απλή ανάσυρση όπλου είναι μεν αναγκαία προϋπόθεση ανθρωποκτονίας αλλά δεν τελεί σε άμεση συνάφεια προς αυτήν αφού δεν οδηγεί ευθέως και αδιαμφισβήτητα στην πλήρωση της α.υ δλδ στον θάνατο του παθόντος.

Last act test

Οι πράξεις που τελούνται πριν από την τελευταία προ του αποτελέσματος πράξη τελούν σε άμεση και αναγκαία σχέση προς την α.υ. Οι πράξεις αυτές δεν είναι κείμενες εκτός α.υ απλώς δεν είναι τόσο προφανής η υπαγωγή τους σε αυτήν. Πχ σκόπευση του υποψήφιου θύματος. Αντίθετα, η είσοδος του κλέφτη στο σπίτι δεν συνιστά ψαύση του πράγματος αλλά αρχή κατάλυσης της κατοχής και άρα στοιχείο της α.υ. Σε αυτό το παράδειγμα λοιπόν υπάρχει απόπειρα όχι λόγω last act test αλλά επειδή αποτελεί η ίδια πράξη τμήμα της α.υ

Ο Α παρασύρει την ανήλικη Β στο υπόγειό του, όπου τις προσφέρει γλυκίσματα.

Ως βάση της κρίσης για την αρχή εκτέλεσης πρέπει να τεθεί το σχέδιο του δράστη. Εφόσον, όμως, διαπιστώσουμε τι πράγματι είχε σχεδιάσει ο δράστης, το αν η πράξη του- με βάση το σχέδιο- συνιστά αρχή εκτέλεσης(= ήτοι τελεί σε τέτοια άμεση και αναγκαία συνάφεια με πράξη α.υ ώστε να μπορεί να θεωρηθεί τμήμα της) κρίνεται αντικειμενικά, τυχόν δε αντίθετη άποψη του δράστη συνιστά νομικά αδιάφορη πλάνη περί την υπαγωγή. Η πρακτική σημασία των ανωτέρω αναδεικνύεται κυρίως επί πολυσήμαντης συμπεριφοράς. Στο παρόν παράδειγμα ΑΝ σκόπευε αμέσως μετά να αποπλανήσει, έχουμε απόπειρα, αν, όμως, σκόπευε απλά να κερδίσει σε πρώτη φάση την εμπιστοσύνη της, ώστε αργότερα, με άλλη πράξη, να τελέσει το έγκλημα, έχουμε προπαρασκευαστική πράξη. Μόνο, δηλαδή, το γυμνό γεγονός(brute fact) της περιέλευσης της Β στο χώρο εξουσίας του δράστη δεν αρκεί για την κρίση περί αρχής εκτελέσεως. ΟΜΩΣ, αν διαπιστωθεί ότι το σχέδιο του δράστη ήταν πράγματι να την αποπλανήσει αμέσως μετά, τότε η πράξη συνιστά ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΑ αρχή εκτέλεσης. Το αν τώρα ο δράστης πίστευα ότι ακόμη και αυτή η συμπεριφορά δεν συνιστά αρχή εκτέλεσης, πρόκειται για πλάνη περί την υπαγωγή που είναι άνευ νομικής σημασίας.

Η Β βάζει δηλητήριο στον καφέ του συζύγου της για να τον θανατώσει και αφήνει το φλυτζάνι στο τραπέζι της κουζίνας.

Αν κατά το σχέδιο της, ο σύζυγος πρόκειται να πάει ο ίδιος εκεί για να τον πιεί, υπάρχει απόπειρα. Αν όμως σχεδιάζει να του τον σερβίρει η ίδια σε άλλο χώρο, έχουμε προπαρασκευαστική πράξη. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, αν ο σύζυγος με δική του πρωτοβουλία και παρακάμπτοντας το σχέδιο της Β πιεί τον καφέ στην κουζίνα εν αγνοία της δράστιδος => ανθρωποκτονία εξ αμελείας.

Ο δράστης συνελήφθη σε κοσμηματοπωλείο. Σχέδιο: είχε εξαρτήσει την τέλεση της πράξης από τον αν θα παρουσιαζόταν η αντίστοιχη ευκαιρία και δεν είχε λάβει σταθερή απόφαση να αφαιρέσει κοσμήματα. Ήλπιζε στην δημιουργία μιας ευνοϊκής κατάστασης ώστε να αποκτήσει πρόσβαση σε αυτά.

Στην κλοπή αν δεν υπάρχει απόφαση αφαίρεσης, η πράξη που αντικειμενικά θα μπορούσε να ερμηνευθεί ως διατάραξη της ειρηνευμένης κατάστασης του έννομου αγαθού δεν στοιχειοθετεί απόπειρα. Μόνο η παραμονή του δράστη στους χώρους του κοσμηματοπωλείου δεν συνιστούν αρχή εκτέλεσης διότι δεν μπορούσαν και δεν επρόκειτο κατά το σχέδιο του δράστη να οδηγήσουν άμεσα σε πράξη αφαίρεσης, αφού απαιτείτο **επιπλέον** ο σχηματισμός της βούλησης του δράστη για την τέλεση της πράξης αυτής μετά τη δημιουργία μιας ευνοϊκής κατάστασης.

Ο δράστης που караδοκεί τη νύχτα το θύμα για να το σκοτώσει, βγαίνει από την κρυψώνα του μόλις βλέπει φως στο δωμάτιο.

Με βάση το σχέδιο του δράστη εκτιμάται αντικειμενικά αν η απλή προσέγγιση του δράστη στον τόπο τέλεσης του εγκλήματος συνιστά ή όχι αρχή εκτέλεσης. Εδώ, ο δράστης τελεί αρχή εκτελέσεως έστω και αν στο δωμάτιο του παθόντος δεν ήταν το θύμα αλλά άλλο πρόσωπο.

Ο δράστης συνελήφθη ενώ πλησίαζε στην εξώθυρα ταχυδρομείου με σκοπό να τελέσει ληστεία, έχοντας κρυμμένα στα ρούχα του ένα ψεύτικο όπλο, ένα απειλητικό σημείωμα και μαύρα γυαλιά που δεν είχε φορέσει.

Δεν υπάρχει αρχή εκτελέσεως.

Ο δράστης απόπειρας ληστείας τραβάει το πιστόλι του και σημαδεύει το θύμα.

Για να στοιχειοθετηθεί αρχή εκτελέσεως δεν είναι απαραίτητο ο δράστης να ολοκληρώσει κάποιο στοιχείο της α.υ αλλά αρχίζει και πριν από την ολοκλήρωση αυτή. Η απόπειρα ληστείας στοιχειοθετείται όχι μόνο όταν ο δράστης απειλήσει το θύμα πχ θα σε σκοτώσω αν δεν μου δώσεις τα χρήματα αλλά και με το τράβηγμα του πιστολιού. Με πράξη δηλαδή που ναι μεν προηγείται από την πράξη πλήρωσης της α.υ αλλά κατά τη φυσική αντίληψη των πραγμάτων είναι τμήμα της πράξης εκτέλεσης της ληστείας και κατά συνέπεια τμήμα της α.υ.

Απρόσφορη απόπειρα

Η απολύτως απρόσφορη απόπειρα είναι κατ' αρχήν ατιμώρητη, κατ' εξαίρεση τιμωρείται μόνο όταν το απρόσφορο οφείλεται στο μέσο που χρησιμοποιήθηκε ή στο αντικείμενο κατά του οποίου στρέφεται η πράξη.

Απρόσφορη απόπειρα είναι εκείνη η πράξη, η οποία να μεν κατά το σχέδιο του δράστη αποτελεί αρχή εκτελέσεως που μπορεί να οδηγήσει στην ολοκλήρωση του εγκλήματος ΑΛΛΑ αντικειμενικά λόγω του μέσου που χρησιμοποιήθηκε ή του αντικειμένου κατά του οποίου στρέφεται η πράξη, είναι λογικά αδύνατη η ολοκλήρωσή του.

Προσοχή: πρέπει να εμφανίζεται εκ των προτέρων ως λογικώς αποκλειόμενη!

Απολύτως απρόσφορη απόπειρα - εφαρμόζεται το 43ΠΚ

Σχετικώς απρόσφορη απόπειρα - εφαρμόζεται το 42ΠΚ

Ο Α που βρίσκεται σε διάσταση επί δεκαετίες, νυμφεύεται εκ νέου νομίζοντας ότι τελεί διγαμία, ενώ η πρώτη του σύζυγος έχει ήδη αποβιώσει.

Παράδειγμα απρόσφορης απόπειρας λόγω υποκειμένου. Ατιμώρητη, τυχόν τιμώρησή της θα προσέκρουε στην αρχή νηνπσλ.

Ο Α πυροβολεί κατά του Β με άδαιο όπλο // ο Γ επιχειρεί να δηλητηριάσει τον Δ, όμως αντί να του δώσει το ποτήρι στο οποίο είχε βάλει το δηλητήριο, του δίνει άλλο με καθαρό νερό.

Παραδείγματα απολύτως απρόσφορης απόπειρας. Η πλήρωση της α.υ είναι εκ των προτέρων λογικώς - απολύτως αποκλειόμενη λόγω απολύτως απρόσφορου μέσου. Εφαρμόζεται το 43 παρ. 1 ΠΚ.

Ο Α πυροβολεί κατά του Β για να τον σκοτώσει, αγνοώντας το ότι ο Β είναι εξ άλλης αιτίας ήδη νεκρός // Ο Γ επιχειρεί ασελγείς πράξεις στην 16ετή Δ, νομίζοντας ότι αυτή δεν έχει συμπληρώσει τα 15 χρόνια.

Παραδείγματα απολύτως απρόσφορης απόπειρας. Η πλήρωση της α.υ είναι εκ των προτέρων λογικώς - απολύτως αποκλειόμενη λόγω απολύτως απρόσφορου αντικειμένου. Εφαρμόζεται το 43 παρ. 1 ΠΚ.

Πυροβολώ κατά του παθόντος για να τον σκοτώσω αλλά το βλήμα δεν πυροδοτείται από αβλογιστία // του δίνω ποσότητα δηλητηρίου, η οποία όμως είναι ανεπαρκής// το θύμα φορά αλεξίσφαιρο γιλέκο.

Παραδείγματα σχετικώς απρόσφορης απόπειρας. Όταν η αδυναμία ολοκλήρωσης της α.υ είναι σχετική, όταν δηλαδή η μη πλήρωση της α.υ δεν είναι εκ των προτέρων λογικώς αποκλειόμενη έχουμε σχετικώς απρόσφορη απόπειρα και εφαρμόζεται το άρθρο 42 παρ. 1

Ο δράστης διαρρηγνύει χρηματοκιβώτιο το οποίο κατά τύχη είναι κενό // γενικότερα περιπτώσεις που τυχαίνει να απουσιάζει το θύμα.

Παραδείγματα σχετικώς απρόσφορης απόπειρας και οι περιπτώσεις που η πλήρωση της α.υ είναι εκ συμπτώσεως αδύνατη. Ωστόσο, αν το αδύνατο της ολοκλήρωσης δεν οφείλεται σε σύμπτωση - μονιμότητα κατάστασης, η απόπειρα είναι απολύτως απρόσφορη.

Νομίζοντας ότι θα θανατώσει το θύμα, ο δράστης προσεύχεται με χαρτορίχτρες, μάγισσες, κάνει βουντού, του προσφέρει νερό με ασπιρίνη // Προσπαθεί να διαρρήξει πιτσαρία, η οποία στην πραγματικότητα είναι κινηματογραφικό σκηνικό.

Παράδειγμα απρόσφορης απόπειρας από ευήθεια. Δεν πρόκειται για κάθε είδους απολύτως απρόσφορης απόπειρας, αλλά μόνο εκείνη, η οποία μαρτυρεί τόσο μεγάλη άγνοια στοιχειωδών εμπειρικών κανόνων που μόνο σε έναν ευήθη προσιδιάζει. Ως εκ τούτου, η απαξία της πράξης είναι μηδαμινή και αδιάφορη για το ποινικό δίκαιο, αφού ουδόλως διαταράσσεται η ειρηνευμένη κατάσταση του έννομου αγαθού. Ωστόσο, αν είναι σχετικώς απρόσφορη, εφαρμόζονται οι διατάξεις για την ικανότητα προς καταλογισμό.

Ο ολιγοφρενικός προσπαθεί να σκοτώσει τον γείτονα του επειδή πιστεύει ότι του κάνει μάγεια. Προς επίτευξη αυτού, βάζει γεωργικό φάρμακο στον καφέ του. Λόγω της μειωμένης διανοητικής του κατάστασης προσφέρει στο θύμα άλλον καφέ αβλαβή.

Εδώ δεν πρόκειται για απρόσφορη απόπειρα από ευήθεια αλλά για απολύτως απρόσφορη απόπειρα λόγω μέσου οπότε θα εφαρμοστεί το άρθρο 43 παρ. 1 και θα ληφθεί υπόψη η ελαττωμένη ικανότητα προς καταλογισμό.

Ο έμπορος ναρκωτικών Α ετοιμάζεται να περάσει από τα σύνορα δύο κιλά ηρωίνης τοποθετώντας τα σε ειδική θήκη στο αυτοκίνητό του. Ωστόσο, ο προμηθευτής του τον έχει εξαπατήσει και αντί ηρωίνης του παρέδωσε ταλκ. Ο Α πιστεύει διερχόμενος από τα σύνορα ότι εισάγει στην χώρα ηρωίνη.

Αν υπήρξε απλό έγκλημα σκέψης => ατιμώρητη η συμπεριφορά

Αν η απολύτως απρόσφορη πράξη μεταφοράς προκάλεσε διατάραξη της ειρηνευμένης έννομης τάξης => απολύτως απρόσφορη απόπειρα.

Αν η μεταφορά κατέστη αδύνατη εκ συμπτώσεως => σχετικώς απρόσφορη απόπειρα.

Η σύζυγος του Α αντικαθιστά τα ναρκωτικά με αβλαβή σκόνη για να μην πάει ο άντρας της στη φυλακή.

Παράδειγμα σχετικώς απρόσφορης απόπειρας. Η τέλεση κατέστη αδύνατη εκ συμπτώσεως λόγω της παρεμβολής της συζύγου την τελευταία στιγμή.

Ο κλέφτης αφαιρεί από το διαμέρισμα του παθόντος ένα φτηνό δαχτυλίδι νομίζοντας ότι είναι ακριβό κειμήλιο.

Ως προς την επιβαρυντική περίσταση στοιχειοθετείται έγκλημα σκέψης. Η πεποίθηση ότι πραγματώνει επιβαρυντική περίσταση είναι ποινικώς αδιάφορη.

Ο Α κρύβει τον Β που σκότωσε άλλον σε άμυνα, νομίζοντας ότι τελεί υπόθαλψη εγκληματία.

Νομιζόμενο έγκλημα και όχι απρόσφορη απόπειρα, ο Α πλανάται ως προς την έκταση της απαγόρευσης του 231 ΠΚ.

Ο Γ οδηγώντας το αυτοκίνητό του πέφτει σε μία λακκούβα με αποτέλεσμα το όχημα να υποστεί βλάβη. Σπεύδει να απομακρυνθεί νομίζοντας ότι τελεί φυγή οδηγού.

Νομιζόμενο έγκλημα και όχι απρόσφορη απόπειρα.

Ο Α που νομίζει ότι πάσχει από αιδσ, ενώ είναι υγιής συνευρίσκεται με την Ζ, με σκοπό να της μεταδώσει τον ιό.

Απολύτως απρόσφορη απόπειρα σωματικής βλάβης λόγω μέσου.

Ο Α χτυπά τον κλέφτη που μπήκε στο σπίτι του, νομίζει όμως ότι δεν έχει δικαίωμα άμυνας επειδή η επίθεση στρέφεται κατά της ιδιοκτησίας και όχι κατά του προσώπου.

Νομιζόμενο έγκλημα υπάρχει και στις περιπτώσεις εσφαλμένης στένωσης του πεδίου εφαρμογής ενός λ.α.α Εδώ πρόκειται για ανάστροφη πλάνη περί την άρση του αδίκου.

Ο Α δίνει στον Β τρεις δόσεις δηλητήριο, πιστεύοντας ότι είναι υπέρ αρκετές για τη θανάτωση του θύματος.

Πεπερασμένη απόπειρα. Ο δράστης πιστεύει ότι έχει πράξει όλα όσα κατά το σχέδιό του ήταν απαραίτητα για την ολοκλήρωση της α.υ.

Ο Α δίνει στον Β την πρώτη από τις τρεις δόσεις δηλητήριο.

Μη πεπερασμένη απόπειρα. Ο δράστης πιστεύει ότι πρέπει να τελέσει και άλλες πράξεις για να πραγματοποιήσει την α.υ. Θεμέλιο της δράσης για τη διάκριση μεταξύ πεπερασμένης και μη πεπερασμένης απόπειρας είναι η υποκειμενική παράσταση του δράστη.

Ο Α επιχειρεί να χτυπήσει τον Β με σιδηρολοστό για να κάμψει την αντίστασή του, προκειμένου στη συνέχεια να του αφαιρέσει το πορτοφόλι.

Απόπειρα ληστείας. Στα σύνθετα εγκλήματα, η αρχή εκτέλεσης της πρώτης πράξης συνιστά απόπειρα του όλου σύνθετου εγκλήματος εφόσον υπάρχει και η αντίστοιχη απόφαση καλύπτουσα όλο το έγκλημα.

Ο δράστης αποπειράται να τελέσει σωματική βλάβη ή ανθρωποκτονία για να κάμψει την αντίσταση του θύματος προκειμένου να το ληστέψει αλλά καταλαμβάνεται από την αστυνομία.

Η απόπειρα ανθρωποκτονίας ή σωματικής βλάβης συρρέει αληθώς με την απόπειρα της ληστείας, καθόσον η αρχή εκτέλεσης της ανθρωποκτονίας ή της σωματικής βλάβης συνιστά και αρχή εκτέλεσης του σύνθετου εγκλήματος της ληστείας.

****Στα εγκλήματα συμπεριφοράς που τελούνται στιγμιαία, απόπειρα δεν είναι από τη φύση του πράγματος δυνατή, αλλά όταν το έγκλημα συμπεριφοράς έχει κάποια διάρκεια ή είναι σύνθετη**

πράξη, υπάρχει δυνατότητα απόπειρας. Πχ πλαστογραφία, παραχάραξη, διαγαμία, έργω εξύβριση, αποδοχή προιόντος εγκλήματος.**

Η ψευδορκία είναι τετελεσμένη με την ολοκλήρωση της ψευδούς κατάθεσης και όχι με το πρώτο ψέμα.

Ο οδηγός βλέπει τον τραυματία που κείτεται αιμόφυρτος και διστάζει να τον βάλει στο αμάξι του και να του παράσχει βοήθεια επειδή θα του λερώσει το αμάξι. Τελικά πείθεται από τον συνοδηγό του // ο δεινός κολυμβητής βλέπει παιδάκι που πνίγεται στην θάλασσα και δεν επιχειρεί να το σώσει. Τελικά το πράττει ύστερα από παραινήσεις παραθεριστών.

Γνήσιο έγκλημα παράλειψης. Η απραξία της πρώτης στιγμής δεν αρκεί για τον κλονισμό της εμπειρικής ισχύος της έννομης τάξης, δεν δημιουργεί εγκληματική εντύπωση και γι' αυτό δεν συνιστά παράλειψη πληρούσα την α.υ. Η απόπειρα αρχίζει από την πρώτη στιγμή της παράλειψης, τετελεσμένο όμως καθίσταται το έγκλημα το πρώτον όταν εδραιωθεί η παράλειψη. Η μεταγενέστερη της παράλειψης αποτροπή της βλάβης του έννομου αγαθού δεν επηρεάζει την ποινική αξιολόγηση της παράλειψης καθεαυτήν.

Ο οδηγός Γ τραυματίζει τον πεζό Δ και τον εγκαταλείπει αιμόφυρτο στην τύχη του αποδεχόμενος τον θάνατό του. Ο πεζός σώζεται από λοιπούς περαστικούς.

Μη γνήσιο έγκλημα παραλείψεως. Απρόσφορη απόπειρα ανθρωποκτονίας εκ προθέσεως με παράλειψη. Μέχρι την επέλευση του αποτελέσματος, το οποίο είχε ιδιαίτερη νομική υποχρέωση να αποτρέψει ο δράστης, είναι δυνατή η απόπειρα. Για το πότε αρχίζει η αρχή εκτελέσεως έχουν σημασία τα πραγματικά περιστατικά που θέτει ως βάση η θεωρία της εντύπωσης. Δηλαδή εκείνα που μας επιτρέπουν να αποφανθούμε, ότι η παράλειψη του υπόχρεου δεν εμφανίζεται μόνο με τη μορφή υποψίας αλλά έχει εδραία και αναμφισβήτητη κοινωνική ύπαρξη. ΔΗΛΑΔΗ όταν ο κίνδυνος επέλευσης του αποτελέσματος έχει καταστεί σαφής και άμεσος, ο δε υπόχρεος δεν επιχειρεί τίποτα για να τον αποτρέψει => αρχή εκτελέσεως - απόπειρα.

Στο παράδειγμά μας η απόπειρα ανθρωποκτονίας υφίσταται από τη στιγμή που η απόφασή του να μη βοηθήσει, εξωτερικευθεί κατά τρόπο σαφή και αναμφισβήτητο, έτσι ώστε η παράλειψη να αποκτήσει εδραία κοινωνική σημασία.

Προσοχή μην μπερδευτείς με τα γνήσια εγκλήματα παραλείψεως όπου η απόπειρα αρχίζει από την πρώτη στιγμή της παράλειψης. Στα μη γνήσια, απαιτείται για να υπάρξει απόπειρα, η παράλειψη να αποκτήσει εδραία κοινωνική σημασία.

Η μητέρα που δεν δίνει τροφή στο βρέφος της.

Αρχίζει να παραλείπει και τελεί απόπειρα ανθρωποκτονίας από τη στιγμή που η αδράνειά της υπερβαίνει τον κοινό κίνδυνο ζωής, εγκαταλείπει την κοινωνικώς ανεκτή και πρόσφορη συμπεριφορά μιας μητέρας που απλώς δεν ανταποκρίνεται με συνέπεια στις υποχρεώσεις της => δεν αποτρέπει έναν σαφή κίνδυνο ζωής του τέκνου, αφού μόνο τότε η παράλειψή της αποκτά κοινωνικό νόημα παράλειψης αποτροπής κινδύνου ζωής.

Ο ληστής που μπήκε στην τράπεζα και απειλεί με προτεταμένο όπλο τον ταμία προκειμένου να του δώσει τα χρήματα, μετανιώνει και εγκαταλείπει το εγχείρημά του.

Η υπαναχώρηση από μη πεπερασμένη απόπειρα συνίσταται σε μία αποχή. Ο δράστης απέχει από την περαιτέρω συνέχιση της πράξης. Η υπαναχώρηση συνιστά προσωπικό λόγο απαλλαγής από την ποινή και μάλιστα υποχρεωτικά. Η εκούσια υπαναχώρηση ωφελεί τον δράστη μόνο ως προς την απόπειρα από την οποία υπανεχώρησε. Αν όμως, στην απόπειρα αυτή εμπειριέχεται και άλλο τετελεσμένο έγκλημα, το αξιόποινο του τελευταίου παραμένει ακέραιο. Έτσι, ο ληστής που υπαναχωρεί από μη πεπερασμένη απόπειρα ληστείας, παραιτούμενος της αφαίρεσης των χρημάτων, ευθύνεται για την τετελεσμένη παράνομη βία που άσκησε. (η λεγόμενη διακεκριμένη απόπειρα)

Ο τρομοκράτης που τοποθέτησε εκρηκτικά στο σταθμό του μετρό, σπεύδει μετανιωμένος και αποσυνδέει τον ωρολογιακό μηχανισμό, ώστε η βόμβα να μην εκραγεί.

Η υπαναχώρηση από πεπερασμένη απόπειρα συνίσταται σε μία ενέργεια. Ο δράστης με μια θετική συμπεριφορά παρεμποδίζει την επέλευση του αποτελέσματος δηλ την ολοκλήρωση της α.υ. Η υπαναχώρηση είναι κατ' αρχήν προσωπικός λόγος μείωσης της ποινής υποχρεωτικά. Κατ' εξαίρεση δυνητικός προσωπικός λόγος απαλλαγής από την ποινή καθώς υπάρχει αξιόποινη πράξη αλλά όχι αξιόποινος δράστης.

Οι Α, Β και Γ μπαίνουν στην κατοικία της ηλικιωμένης Δ για να κλέψουν. Λίγο μετά την είσοδο στο διαμέρισμα, ο Γ μετανιώνει και φεύγει λέγοντας “παιδιά εγώ δεν μπορώ φεύγω”.

Η υπαναχώρηση ως προσωπικός λόγος από την ποινή ή μείωσης της ποινής ωφελεί μόνο εκείνο το συμμετόχο στο πρόσωπο του οποίου συντρέχει. Ως προς του λοιπούς συμμετόχους η ποινική αξίωση της Πολιτείας παραμένει στο ακέραιο.

Η Α υπολαμβάνει ότι για να δηλητηριάσει τον σύζυγό της απαιτούνται 5 δόσεις δηλητηρίου ενώ στην πραγματικότητα αρκεί μόνο μία. Αποφασίζει δε να σταματήσει μετά τη χορήγηση της δεύτερης, πλην όμως ο θάνατος του συζύγου επέρχεται.

Η εφαρμογή των διατάξεων για την υπαναχώρηση προϋποθέτει λογικώς απόπειρα δηλ μη τελείωση του εγκλήματος. Αν το αποτέλεσμα επέλθει ως πραγμάτωση κινδύνου τον οποίο έθεσε ο δράστης με την πράξη του, το έγκλημα είναι τετελεσμένο και δεν νοείται υπαναχώρηση.

Ο Α ξυλοκοπεί τη σύζυγο το με πρόθεση σωματικής βλάβης. Στη συνέχεια βλέποντας την αιμόρφυτη καταλαμβάνεται από τύψεις και την μεταφέρει στο νοσοκομείο για τις πρώτες βοήθειες.

Αν ο δράστης προκάλεσε μεν το αποτέλεσμα που επεδίωκε με την ενέργειά του (εδώ η σωματική βλάβη είναι τετελεσμένη). Στη συνέχεια όμως προσπάθησε να άρει τις συνέπειες του, δεν πρόκειται για υπαναχώρηση (αφού η υπαναχώρηση προϋποθέτει απόπειρα) αλλά το πολύ ελαφρυντική περίπτωση που λαμβάνεται υπόψη κατά την επιμέτρηση της ποινής.

Ο Α χορηγεί δηλητήριο στη σύζυγό του για να προκαλέσει το θάνατό της. Βλέποντας τη να σφαδάζει στους πόνους, την μεταφέρει στο νοσοκομείο όπου όμως επέρχεται ο θάνατός της. Αν ο δράστης μετάνιωσε πράγματι και προσπάθησε να υπαναχωρήσει αλλά παρά την προσπάθειά του, το έγκλημα ολοκληρώθηκε = η υπαναχώρηση του υπήρξε ανεπιτυχής, δεν ωφελείται από το 44ΠΚ. Τον κίνδυνο για την επιτυχή έκβαση της υπαναχώρησης φέρει ο δράστης και η απλή απόπειρα υπαναχώρησης δεν αρκεί. Το πολύ να συντρέξει ως ελαφρυντική περίπτωση κατά την επιμέτρηση της ποινής.

Ο Α πυροβολεί κατά του Β με πρόθεση να τον σκοτώσει, του προκαλεί διαμπερές τραύμα στην ωμοπλάτη. Μετανοιωμένος τον μεταφέρει στο νοσοκομείο όπου και πεθαίνει συνέπεια πυρκαγιάς.

Αν το αποτέλεσμα επήλθε, αλλά δεν συνιστά πραγμάτωση κινδύνου που έθεσε ο δράστης με την πράξη του, υπάρχει απόπειρα και επομένως η δυνατότητα υπαναχώρησης είναι δυνατή. Εδώ ανήκουν και οι περιπτώσεις αυτοδιακινδύνευσης του παθόντος = αποκλείεται ο αντικειμενικός καταλογισμός. Απόπειρα ανθρωποκτονίας εκ προθέσεως.

Η μετανιωμένη μητέρα, μετά την έναρξη της παράλειψης να δώσει τροφή στο βρέφος της, καλεί επειγόντως ασθενοφόρο. Κατά τη διαδρομή όμως προς το νοσοκομείο επισυμβαίνει τροχαίο δυστύχημα με αποτέλεσμα το θάνατο του βρέφους.

Εκείνος που καίτοι έχει ιδιαίτερη νομική υποχρέωση να αποτρέψει το αποτέλεσμα, ευθύνεται για τετελεσμένο έγκλημα παραλείψεως, εκτός βέβαια αν το αποτέλεσμα δεν μπορεί να καταλογιστεί αντικειμενικά σε αυτόν. Εν προκειμένω έχουμε απόπειρα ανθρωποκτονίας εκ προθέσεως.

Ο δράστης αποστέλλει mail με ψευδείς παραστάσεις στον αποδέκτη προκειμένου να τον εξαπατήσει. Στη συνέχεια, μετανιωμένος του αποστέλλει δεύτερο με το οποίο καταργεί το πρώτο.

Η έμπρακτη μετάνοια προυποθέτει τετελεσμένο έγκλημα και εξαλείφει εκ των υστέρων την ποινική αξίωση της πολιτείας. Όταν ο δράστης υπαναχωρεί από πεπερασμένη απόπειρα εγκλήματος, για το οποίο και η έμπρακτη μετάνοια προβλέπεται ειδικά ως λόγος που εξαλείφει το αξιόποιο πχ απάτη, θα πρέπει για λόγους ίσης μεταχείρισης να οδηγεί και αυτή υποχρεωτικά σε απαλλαγή από την ποινή και όχι δυνητικά.

Η Α έχοντας αποφασίσει να δηλητηριάσει το σύζυγό της με γεωργικό φάρμακο, βάζει τελικά στον καφέ του κατά λάθος ζάχαρη. Τελικά, όμως, μετανιώνει και δεν του τον προσφέρει.

Υπαναχώρηση είναι δυνατή και στις περιπτώσεις απρόσφορης απόπειρας.

Πότε υπάρχει αποτυχημένη απόπειρα - δεν νοείται υπαναχώρηση;

1. Όταν κατά την υποκειμενική παράσταση του δράστη, η συνέχιση της πράξης και η τελείωση του εγκλήματος είναι αδύνατη.

2. Όταν ο δράστης απέχει επειδή διαπιστώνει ότι η ολοκλήρωση του εγκλήματος στερείται παντελώς νοήματος γι' αυτόν.
3. Όταν υπάρχει νομική αδυναμία τελείωσης του εγκλήματος.
4. + extra προϋπόθεση με βάση την οποία αποκλείεται η δυνατότητα υπαναχώρησης είναι και η περίπτωση επίτευξης του σκοπού του δράστη.

Αποκλείεται η υπαναχώρηση σε περίπτωση αποτυχημένης απόπειρας.

Το πέρας της απόπειρας είναι η τελευταία πράξη. Μετά από αυτήν δεν χωρεί αποχή, αφού ο δράστης δεν ελέγχει πλέον την εξέλιξη των γεγονότων και η απόπειρα καθίσταται πεπερασμένη.

Ο τρομοκράτης πυροδοτεί τον εκρηκτικό μηχανισμό που όμως δεν εκρήγνυται.

Περίπτωση αποτυχημένης απόπειρας, καθώς κατά την υποκειμενική παράσταση του δράστη, η συνέχιση της πράξης και η τελείωση του εγκλήματος είναι αδύνατη. Ο δράστης όπως τουλάχιστον πιστεύει δεν μπορεί ούτε να συνεχίσει, ούτε να εγκαταλείψει. Διότι έναν δόλο που δεν μπορούμε να πραγματοποιήσουμε, δεν μπορούμε και να εγκαταλείψουμε. Υπάρχει απόπειρα, όμως υπαναχώρηση από αυτή δεν νοείται.

Ο Α που ενδιαφέρεται να κλέψει 1 εκ ευρώ για να καλύψει τα επιχειρηματικά του έξοδα, διαρρηγγύνει το χρηματοκιβώτιο του παθόντος όπου βρίσκει μόνο 30 ευρώ τα οποία αφήνει άθικτα.

Περίπτωση αποτυχημένης απόπειρας, καθώς ο δράστης απέχει επειδή διαπιστώνει ότι η ολοκλήρωση του εγκλήματος στερείται παντελώς νοήματος γι' αυτόν. Υπάρχει απόπειρα, όμως υπαναχώρηση από αυτή δεν νοείται.

Ο δράστης κλοπής αφαιρεί το πράγμα, αγνοώντας τη συγκατάθεση του θύματος.

Περίπτωση αποτυχημένης απόπειρας, καθώς υπάρχει νομική αδυναμία τελείωσης του εγκλήματος. Υπάρχει απόπειρα, όμως υπαναχώρηση από αυτή δεν νοείται.

Ο ληστής Α πυροβολεί κατά του αστυνομικού Β που τον καταδιώκει, αποδεχόμενος τη θανάτωσή του, παύει όμως να τον πυροβολεί μόλις ο τελευταίος εγκαταλείψει την καταδίωξη.

Άλλο ένα παράδειγμα που κατά τον Μυλωνόπουλο συνιστά αποτυχημένη απόπειρα, καθώς η ολοκλήρωση του εγκλήματος από ένα σημείο και μετά καθίσταται άχρηστη για τον δράστη ή συνέχισή του στερείται νοήματος για αυτόν. Υπάρχει απόπειρα αλλά αποκλείεται η δυνατότητα υπαναχώρησης.

Ο δράστης πυροβολεί κατά του θύματος με πρόθεση να το σκοτώσει.

Το πέρας της απόπειρας κρίνεται κατά τη θεωρία των επί μέρους πράξεων, δηλαδή η απόπειρα καθίσταται πεπερασμένη, μόλις ο δράστης πράξει ό,τι απαιτείται κατά την πεποίθησή του για την τέλεσή της κάθε επί μέρους πράξης => μόλις τελέσει την τελευταία πράξη της εκάστοτε προσπάθειας.

Εν προκειμένω, αν ο δράστης πυροβολήσει ανεπιτυχώς κατά του παθόντος, η τελευταία πράξη δηλ η πίεση της σκανδάλης οριοθετεί το πέρας της απόπειρας. Μέχρι τότε η απόπειρά του είναι μη πεπερασμένη.

Μετά από αυτήν, καθίσταται πλέον πεπερασμένη, αφού αναμένει την εξέλιξη των γεγονότων. Έχουμε πει σε πιο πάνω παράδειγμα ότι υπάρχει δυνατότητα υπαναχώρησης και από πεπερασμένη απόπειρα, η οποία απαιτεί μια θετική ενέργεια από μεριάς του δράστη. ΟΠΟΤΕ, όταν η απόπειρα είναι πεπερασμένη για να αποκλείεται η υπαναχώρηση πρέπει εκτός από πεπερασμένη να είναι και αποτυχημένη. Στο συγκεκριμένο παράδειγμα, αν αποτύχει ο πυροβολισμός, εκ της φύσης του πράγματος, η απόπειρα καθίσταται αποτυχημένη. Ο δράστης έχει τελέσει την τελευταία πράξη που σύμφωνα με το σχέδιό του θα οδηγούσε στο αποτέλεσμα και δεν ελέγχει πλέον την εξέλιξη των γεγονότων. Δεν μπορεί ούτε να εγκαταλείψει, ούτε να συνεχίσει. ΑΝ συνεχίσει με άλλους 3 πυροβολισμούς, τότε δεν μιλάμε για την ίδια απόπειρα αλλά για 3 διαφορετικές που τελούν μεταξύ τους σε σχέση φαινόμενης συρροής.

Ο κλέφτης μετά τη διάρρηξη του παραθύρου και αντιλαμβανόμενος ότι οι ένοικοι δεν έχουν φύγει, όπως νόμιζε, περιμένει να αποχωρήσουν ή για να αποκοιμηθούν για να συνεχίσει.

Για να υφίσταται υπαναχώρηση επί μη πεπερασμένης απόπειρας, πρέπει να υπάρχει αποχή. Δηλαδή ο δράστης να παύει να τελεί πράξεις κατευθυνόμενες αντικειμενικά προς την τελείωση του εγκλήματος. Η αποχή (ενέργεια ή παράλειψη) πρέπει να είναι επιπλέον και οριστική. Αν ο δράστης, όπως στο συγκεκριμένο παράδειγμα, αναστέλει προσωρινά, επιφυλάσσεται δε να συνεχίσει σε άμεση τοπική και χρονική συνάφεια στο πλαίσιο του ίδιου βιοτικού γεγονότος, χωρίς να παρεμβληθεί ειρήνευση του έννομου αγαθού => αποχή από την απόπειρα δεν θεμελιώνεται.

Ο κλέφτης διαρηγνύει την πόρτα διαμερίσματος, επειδή όμως διαπιστώνει ότι οι ένοικοι είναι ακόμα μέσα και δεν θέλει να τους τρομοκρατήσει, αποφασίζει να αναβάλει την κλοπή για άλλη μέρα.

Για να είναι η αποχή οριστική δεν απαιτείται απόφαση του δράστη να μην επαναλάβει στο διηκεές την πράξη. Αρκεί απλώς να την αναστείλει για ευθετότερο χρόνο μη προσδιορισμένο που δεν είναι συναφής με το παρόν βιοτικό συμβάν. Πρέπει δηλαδή να παρεμβληθεί ειρήνευση του έννομου αγαθού.

Πότε υπάρχει παρεμπόδιση του αποτελέσματος επί πεπερασμένης απόπειρας;

Για να στοιχειοθετηθεί υπαναχώρηση από πεπερασμένη απόπειρα απαιτείται:

1. Εμπρόθετη: με πρόθεση, δεν αρκεί η παρακώλυση του αποτελέσματος κατά λάθος ή κατά τύχη
2. Σκόπιμη: πρέπει να κατευθύνεται αντικειμενικά στην παρεμπόδιση του εγκληματικού αποτελέσματος, έστω και αν αυτός δεν είναι ο μοναδικός σκοπός του δράστη.
3. Ενέργεια: η παρεμπόδιση δεν μπορεί να περιορίζεται σε μια παθητική στάση.

Η παρ. 2 του 44 ΠΚ ρυθμίζει στην πραγματικότητα ένα μη γνήσιο έγκλημα παραλείψεως. Ωστόσο, ο δράστης δεν απαιτείται να έχει επιλέξει την άριστη των ενεργειών, αρκεί να έχει επιλέξει μια

ενέργεια η οποία είναι γενικά αξιόπιστη και πρόσφορη να αποτρέψει το αποτέλεσμα. Δηλαδή αν καλέσω την αστυνομία αντί για το ΕΚΑΒ αρκεί.

Ο δράστης απόπειρας ανθρωποκτονίας μετέφερε την αιμόφυρτη παθούσα σε απόσταση 95μ από την είσοδο του νοσοκομείου όπου την αποβίβασε και αποχώρησε. Εκείνη σύρθηκε με δικές τις δυνάμεις πιο πέρα όπου την βρήκε λιπόθυμη ένας περαστικός και τελικά σώθηκε.

Δεν αρκούν ενέργειες που θέσουν μεν σε κίνηση μια αιτιώδη αλληλουχία, δεν είναι όμως πρόσφορες (αξιόπιστες-ασφαλείς) να αποτρέψουν το αποτέλεσμα αλλά εναποθέτουν την αποτροπή στην τύχη. Ουσιαστικά σε αυτή την περίπτωση δεν έχουμε καν παρεμπόδιση γιατί παρεμποδίζω σημαίνει ελέγχω την αιτιώδη αλληλουχία κυριαρχικά μέχρι τέλους. Έτσι δεν υπάρχει παρεμπόδιση και άρα υπαναχώρηση από πεπερασμένη απόπειρα, έστω και αν η πράξη του δράστη οδήγησε στην σωτηρία του έννομου αγαθού, επειδή εκ τύχης σώθηκε το θύμα.

Πότε υπάρχει σε εγκλήματα παραλείψεως πεπερασμένη και μη πεπερασμένη απόπειρα;

Η διάκριση είναι σημαντική γιατί η μη πεπερασμένη οδηγεί στην ατιμωρησία. Ειδικά για τα εγκλήματα παραλείψεως διακρίνουμε:

1. Αν ο δράστης, κατά την παράστασή του, μπορεί να παρεμποδίσει το αποτέλεσμα με απλώς καθυστερημένη εκπλήρωση της επιβεβλημένης ενέργειας, η απόπειρα είναι μη πεπερασμένη.
2. Αν όμως τα πράγματα έχουν πλέον ξεφύγει από τον έλεγχο του και η αποτροπή του αποτελέσματος απαιτεί πλέον τη συνδρομή επιπλέον μέσων, η απόπειρα είναι πεπερασμένη.

Μη γνήσια εγκλήματα παραλείψεως - μητέρα παραλείπει να δώσει τροφή στο τέκνο της, με πρόθεση την θανάτωσή του.

- Μετά από πάροδο 24 ωρών μετανιώνει και το θρέφει κανονικά - μη πεπερασμένη
- Η σωτηρία του βρέφους είναι δυνατή μόνο με νοσοκομειακή φροντίδα και η μητέρα αναγκάζεται να καλέσει το ΕΚΑΒ - πεπερασμένη απόπειρα

Γνήσια εγκλήματα παραλείψεως

- Δες ανωτέρω παράδειγμα με δεινό κολυμβητή ο οποίος παραλείπει να σώσει παιδί που πνίγεται, όμως τελικά το κάνει με παραινέσεις διπλανών παραθεριστών => μη πεπερασμένη
- Στο ίδιο παράδειγμα, ο άνεμος αρπάζει μακριά το σωσίβιο του κολυμβητή και πλέον δεν μπορεί να το σώσει παρά μόνο αν ο κολυμβητής καλέσει το λιμενικό

Ειδικά για τα εγκλήματα παραλείψεως πρέπει να λάβουμε υπόψιν μας την ανάλυση που έγινε παραπάνω σε σχέση με το πότε ξεκινά η παράλειψη. Στα γνήσια εγκλήματα παρ εκκινεί από την πρώτη στιγμή της παράλειψης. Στα μη γνήσια, όταν η παράλειψη λάβει κοινωνική υπόσταση, αλλιώς υπάρχει thought crime.

Η Α έχοντας αποφασίσει να δηλητηριάσει το σύζυγο της με γεωργικό φάρμακο, βάζει τελικά στον καφέ του κατά λάθος ζάχαρη. Τελικά, όμως, μετανιώνει και δεν του τον προσφέρει.

Το απρόσφορο της απόπειρας δεν την καθιστά κατά λογική αναγκαιότητα και αποτυχημένη. Η μόνη περίπτωση που η απρόσφορη απόπειρα είναι και αποτυχημένη είναι όταν ο δράστης γνωρίζει το απρόσφορο αυτής. Γνωρίζει δηλαδή η Α ότι στον καφέ έχει βάλει ζάχαρη αντί για δηλητήριο. Όταν, όμως, ο δράστης δεν γνωρίζει το λογικώς αδύνατο της τελείωσης, υπαναχώρηση είναι δυνατή και η απόπειρα δεν είναι αποτυχημένη, εκ μόνου του γεγονότος ότι είναι απρόσφορη. Συνεπώς, η Α μπορεί να υπαναχωρήσει από τη μη πεπερασμένη απρόσφορη απόπειρα, μέχρι να του το δώσει να τον πιεί, δηλαδή μέχρι την τελευταία πράξη. (last act)

Ο Α προσπαθεί με τη βία να πετάξει την παθούσα από το παράθυρο. Δεν γνωρίζει όμως ότι στο συγκεκριμένο παράθυρο βγάζει στην ταράτσα και απέχει 10εκ από το δάπεδο. Ωστόσο, μετανιώνει και φεύγει.

Σημασία για το πεπερασμένο ή μη δεν έχει να κάνει το αρχικό σχέδιο του δράστη ή τι αντικειμενικά ισχύει, αλλά *αρκεί η παράστασή του για την πραγματικότητα μετά την επιχείρηση της τελευταίας αποτυχημένης πράξης*. Αν δηλαδή πιστεύει ότι έχει εξαντλήσει όλες τις δυνατότητες για την επέλευση του αποτελέσματος αλλά του έχει μείνει μια σφαίρα την οποία αγνοεί = πεπερασμένη. Αντίθετα, αν πιστεύει ότι μπορεί να συνεχίσει, η απόπειρα είναι μη πεπερασμένη.

Πότε η υπαναχώρηση είναι οικειοθελής;

- Αν μεν με την αποχή του ανακαμπτει στη νομιμότητα (καθίσταται πάλι νομοταγής) για τους ίδιους λόγους και υπό τις ίδιες συνθήκες υπό τις οποίες παραμένει νομοταγής και ο κάθε πολίτης => η συστημική εμπιστοσύνη αποκαθίσταται και ο κανόνας που παραβιάστηκε με την απόπειρα παραμένει υπόδειγμα συμπεριφοράς και η υπαναχώρηση είναι οικειοθελής.
- Αν όχι μόνο τότε, ο κανόνας χρειάζεται την ποινή για να ξαναγίνει έγκυρο παράδειγμα συμπεριφοράς. Ο εγκληματίας που απέχει είτε επειδή εξαναγκάζεται φυσικά προς τούτου, είτε επειδή θέλει να τελέσει ένα άλλο έγκλημα για παρόμοιους λόγους, δεν ενεργεί όπως ο νομοταγής πολίτης αλλά βρίσκεται ακόμα στο χώρο του εγκλήματος.

Ο δράστης ξαφνικά θυμάται ότι είναι Τρίτη και 13 και απόσχει // Ο επίδοξος δολοφόνος παραλυεί από οίκτο βλέποντας το βλέμμα του θύματος. // ο δράστης απόπειρας βιασμού αισθάνεται ντροπή όταν τον βρίζει το θύμα για αυτό που πάει να κάνει.

Περιπτώσεις μη πεπερασμένης απόπειρας - υπάρχει δυνατότητα συνέχισης της πράξης. Αποχή οριστική και οικειοθελής - αποκαθίσταται η συστημική εμπιστοσύνη.

Ο παθών αναγνωρίζει τον δράστη και έτσι αυξάνονται κατακόρυφα οι πιθανότητες σύλληψής του.

Ο δράστης δεν παύει για τους ίδιους λόγους να απέχει όπως θα συμμορφωνόταν ένας νομοταγής πολίτης αλλά απέχει από εξωτερικά αίτια. Υπαναχώρηση από μη πεπερασμένη απόπειρα - οριστική αλλά όχι εκούσια.

Περίπτωση αποχής λόγω κινδύνου: αν υπαναχωρεί από το φόβο της σύλληψης, απέχει για έναν λόγο που δεν αφορά τους νομοταγείς πολίτες αλλά τους εγκληματίες. Εκείνους δηλ που

εξακολουθούν να αμφισβητούν την ισχύ της αυθεντίας της έννομης τάξης και προτρέπουν στην άρση της συστημικής εμπιστοσύνης.

Ο Α που χορήγησε στον πλούσιο θείο του δηλητήριο, σπεύδει και του χορηγεί αντίδοτο μόλις πληροφορείται ότι ο παθών είχε την πρόθεση να τον εγκαταστήσει κληρονόμο του.

Η υπαναχώρηση από πεπερασμένη απόπειρα δεν είναι οικειοθελής, όταν ο δράστης εξαναγκάζεται από άλλον να αποτρέψει το αποτέλεσμα αλλά και όταν με τη συμπεριφορά του δεν εκφράζει αναγνώριση επί την ισχύ του παραβιασθέντος κανόνα.

Ο Α κατά τη διάρκεια ορειβατικής εξόρμησης αποπειράται να φονεύσει τον Β ύστερα από λογομαχία. Μετανιωμένος τον κουβαλάει για πολλά χιλιόμετρα με κίνδυνο της ζωής του προκειμένου να τον σώσει.

Όταν η υπαναχώρηση από πεπερασμένη απόπειρα είναι οικειοθελής, η απόπειρα μπορεί και να μείνει ατιμώρητη όταν το δικαιολογούν οι περιστάσεις.

Λοιπές περιπτώσεις:

- Η νομολογία αποκλείει το οικειοθελές της υπαναχώρησης όταν η αποχή έγινε μετά την αποκάλυψη της πράξης και υπό την πίεση ότι επίεται η άσκηση της ποινικής δίωξης. Ο Μυλωνόπουλος διαφωνεί. Αποφασιστικό κριτήριο πρέπει να είναι το αν ο δράστης υπαναχώρησε με την ελεύθερη βούληση του (εκούσια) ή αν εξαναγκάστηκε να υπαναχωρήσει επειδή δεν είχε άλλη επιλογή (ακούσια).
- Σε οικειοθελή υπαναχώρηση μπορεί να προβεί και ο ακαταλόγιστος.
- Ο κανόνας in dubio pro reo ισχύει και στην υπαναχώρηση.

ΒΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΣΩΣΤΟ ΕΝΤΟΠΙΣΜΟ ΥΠΑΝΑΧΩΡΗΣΗΣ

Αρχικά για να υπάρχει δυνατότητα υπαναχώρησης πρέπει να υπάρχει και απόπειρα. Αν δεν υπάρχει απόπειρα και έχουμε τετελεσμένο έγκλημα, δεν παίζει η υπαναχώρηση, το πολύ μόνο ελαφρυντική περίπτωση.

Αν όντως υπάρχει απόπειρα, αυτή ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ να είναι αποτυχημένη. Αποτυχημένη είναι η απόπειρα όταν με βάση το τί πιστεύει ο δράστης, η συνέχιση της πράξης και η τελείωση του εγκλήματος είναι αδύνατη. Μια αποτυχημένη απόπειρα αποκλείει τη δυνατότητα υπαναχώρησης.

Αν δεν πρόκειται για αποτυχημένη απόπειρα, προχωράμε και κάνουμε τη διάκριση μεταξύ πεπερασμένης και μη πεπερασμένης απόπειρας. Αυτή η διάκριση μας ενδιαφέρει γιατί η μη πεπερασμένη είναι υποχρεωτικά ατιμώρητη ενώ η πεπερασμένη κατ' αρχήν τιμωρείται, δυνητικά δε μπορεί να μην τιμωρηθεί. Για να κάνουμε τη διάκριση χρησιμοποιούμε πάντα ως κριτήριο **την υποκειμενική παράσταση του δράστη.**

Μη πεπερασμένη + οριστική αποχή = Υπαναχώρηση

Πεπερασμένη + εμπρόθετη + σκόπιμη ενέργεια (δηλ παρεμπόδιση) = Υπαναχώρηση

Δεν πρέπει να μπερδευτούμε με την αποτυχημένη απόπειρα, την απρόσφορη απόπειρα και την αποτυχημένη υπαναχώρηση. Μια απρόσφορη απόπειρα δεν είναι απαραίτητα και αποτυχημένη αφού το απρόσφορο κρίνεται αντικειμενικά και το αποτυχημένο κρίνεται υποκειμενικά με βάση την παράσταση του δράστη. Οπότε μπορεί μια αποτυχημένη απόπειρα να είναι απρόσφορη, αλλά αντίστοιχα μπορείς να υπαναχωρήσεις και από μια απρόσφορη απόπειρα. Η αποτυχημένη υπαναχώρηση δεν μας επηρεάζει. Ο δράστης φέρει την ευθύνη για την έκβαση της υπαναχώρησης. Αν προσπαθήσει να υπαναχωρήσει και δεν τα καταφέρει θα έχουμε τετελεσμένο έγκλημα και η υπαναχώρηση του θα συνιστά ελαφρυντική περίπτωση.

ΤΕΛΟΣ, για να επιφέρει η υπαναχώρηση τις συνέπειες της θα πρέπει να είναι και **ΕΚΟΥΣΙΑ**. Αυτό θα κριθεί με βάση τη λογική των νομοταγών πολιτών και της αποκατάστασης της συστημικής εμπιστοσύνης.

Αν πούμε και στο τελευταίο αυτό βήμα “ναι συντρέχει” τότε εφαρμόζεται το 44 και η και ανάλογα με το αν είναι πεπερασμένη ή όχι μπορεί να οδηγήσει στην ατιμωρησία του δράστη. Αν όμως δεν συντρέξουν όλες οι ανωτέρω προϋποθέσεις τότε ο δράστης θα τιμωρηθεί είτε με την ποινή που επιφυλάσσουν οι διατάξεις περί απόπειρας είτε για τετελεσμένο έγκλημα.

Η ΣΥΝΑΥΤΟΥΡΓΙΑ

Ποιά είναι τα βασικά στοιχεία της συναυτουργίας;

- Συναπόφαση
- Συνεκτέλεση

Οι Α, Β και Γ πυροβολούν συγχρόνως από κοινού και με κοινή απόφαση τον Δ με ανθρωποκτόνο πρόθεση, προκαλώντας έτσι τον θάνατό του.

Σύμφωνα με την τυπική αντικειμενική θεωρία, συναυτουργός είναι όποιος πραγματώνει τουλάχιστον μέρος της αντικειμενικής υπόστασης, έτσι ώστε ακόμη αν υποτεθεί ότι έδρασε μόνος, η πράξη του συνιστά τουλάχιστον αρχή εκτελέσεως του οικείου εγκλήματος. Έτσι συναυτουργία υπάρχει όπως στο παρόν παράδειγμα, στο ακέραιο όταν οι συμπραττοντες πληρούν την ειδική υπόσταση του ίδιου εγκλήματος.

Οι Α και Β, που ταξιδεύουν με τρένο, συναποφασίζουν να τελέσουν κλοπή σε βάρος του Γ ως εξής: ο Α να αφαιρέσει το πορτοφόλι του θύματος και να το πετάξει από το παράθυρο και ο Β θα το μαζέψει.

Συναυτουργία υπάρχει και όταν ο καθένας από τους περισσότερους συμπράττοντες πραγματώνουν μέρος μόνο της οικείας ειδικής υπόστασης, έπειτα από συμφωνία - περίπτωση κατανομής εργασίας. Εδώ η αφαίρεση ολοκληρώνεται σε 2 στάδια: κατάλυση της κατοχής από τον Α και θεμελίωση νέας κατοχής από τον Β. Τέτοια κατανομή εργασίας είναι δυνατή και στα σύνθετα εγκλήματα, όταν ο καθένας από τους συμπράττοντες εκτελεί διαφορετικό συνθετικό.

Οι αυτουργοί πλαστογραφίας συμπλήρωναν αυθαιρέτως πότε η μία και πότε η άλλη ύστερα από συναπόφαση τις υπογραφές των πελατών σε επιταγές χωρίς την έγκρισή τους.

Συναυτουργία μπορεί να υπάρξει και στα κατ' εξακολούθηση εγκλήματα. Ωστόσο, εδώ πρέπει να γίνει δεκτό πως υπάρχει αυτουργία κατ' εξακολούθηση γιατί η συναυτουργία αφορά στη σύμπραξη επί της ίδιας αντικειμενικής υπόστασης και όχι επί διαφορετικών έστω και αν είναι όμοιες και τελούνται εξακολουθητικώς (αρχή της αυτοτέλειας των επιμέρους πράξεων). Συναυτουργία θα υπήρχε αν η εξακολούθηση κάλυπτε όλες τις πράξεις των συναυτουργών.

Πότε υπάρχει συναπόφαση;

ΑΠ: όταν ο κάθε συμμετοχος θέλει ή αποδέχεται την πραγμάτωση της α.υ του διαπραττόμενου εγκλήματος γνωρίζοντας ότι και οι λοιποί συμμετοχοι συμπράττουν με δόλο τέλεσης του ίδιου εγκλήματος.

Απαιτείται διπλός δόλος: πλήρης υποκειμενική υπόσταση του εγκλήματος + βούληση σύμπραξης ΚΑΙ γνώση του διπλού δόλου του άλλου. Ειδικότερα:

1. Πλήρης υποκειμενική υπόσταση του εγκλήματος => ο απαιτούμενος δόλος και υποκειμενικά στοιχεία αδικού εφόσον απαιτούνται.
2. Βούληση σύμπραξης => γνώση του δράστη ότι συμπράττει με τον έτερο και αποδοχή της πράξης αυτής.
3. Γνώση του διπλού δόλου => γνώση ότι και ο άλλος συναυτουργός έχει την πρόθεση να τελέσει την ίδια αξιόποινη πράξη ΚΑΙ γνώση του δράστη ότι και ο άλλος γνωρίζει και αποδέχεται την πράξη δηλαδή ότι και ο άλλος έχει συμφωνήσει.
4. Η συναπόφαση οριοθετεί την έκταση της ευθύνης των συναυτουργών. Δηλαδή αν κάποιος υπερβεί τα συμφωνημένα, η εκ μέρους ενός υπέρβαση της συναπόφασης δεν καταλογίζεται στους υπόλοιπους. + ουσιώδης απόκλιση.

Οι Α και Β αφαιρούν κινητό πράγμα από κοινού, αλλά μόνο ο πρώτος έχει σκοπό παράνομης ιδιοποίησης.

Για να υπάρξει συναυτουργία απαιτείται πλήρης υ.υ του εγκλήματος δηλαδή ο απαιτούμενος από το νόμο δόλος και τα υποκειμενικά στοιχεία του αδικού. Εκείνος δηλαδή που αφαιρεί χωρίς σκοπό παράνομης ιδιοποίησης αλλά προκειμένου να καταστήσει δυνατή την εκ μέρους του συμμετόχου τέλεση κλοπής, δεν είναι συναυτουργός ληστείας αλλά άμεσος συνεργός.

Κατά την διάρκεια οικογενειακής φιλονικίας η Α χτυπάει το σύζυγό της Β και η μητέρα της τον χτυπά και εκείνη. Πράξη που η Α αντιλαμβάνεται αλλά δεν αποδέχεται.

Για να υπάρξει συναυτουργία πρέπει να υπάρχει γνώση από τον έναν συναυτουργό του διπλού δόλου του άλλου δηλαδή ότι και ο άλλος έχει συμφωνήσει. Δεν υπάρχει συναυτουργία αλλά παραυτουργία όταν ο πράττων γνωρίζει με την σύμπραξη του άλλου αλλά δεν την αποδέχεται, καθώς και όταν αγνοεί αν ο άλλος αποδέχεται την πράξη (όπως στο παρόν παράδειγμα).

Ο Α, ενώ προσπαθεί να διαρρήξει κατάστημα, αντιλαμβάνεται πως το ίδιο επιχειρεί από την άλλη πλευρά ο Β και αποδέχεται ευχαρίστως τις προσπάθειες του τελευταίου που είναι για αυτόν ευπρόσδεκτη διευκόλυνση.

Για να υπάρξει συναυτουργία πρέπει να υπάρχει γνώση από τον έναν συναυτουργό του διπλού δόλου του άλλου δηλαδή ότι και ο άλλος έχει συμφωνήσει. Υπάρχει επομένως παραυτουργία όταν ο δράστης αγνοεί ότι ο έτερος συμπράττων έχει συμφωνήσει άλλα νομίζει ότι συμπράττει τυχαία. Στο παρόν παράδειγμα, ο Β δεν καθίσταται συναυτουργός εκ του γεγονότος ότι ο Α μονομερώς αποδέχεται τη σύμπραξή του.

Οι Α και Β αποφασίζουν να ξυλοκοπήσουν τον Γ. Κατά την συνεκτέλεση όμως της πράξης τους ο Β αποφασίζει να καταφέρει στον παθόντα θανατηφόρο πλήγμα με σκοπό τη θανάτωσή του, πράγμα που συμβαίνει.

Η συναπόφαση οριοθετεί την έκταση της ευθύνης των συναυτουργών. Δηλαδή αν κάποιος υπερβεί τα συμφωνημένα, η εκ μέρους ενός υπέρβαση της συναπόφασης δεν καταλογίζεται στους υπόλοιπους. Για ανθρωποκτονία εκ προθέσεως ευθύνεται μόνο ο Β.

Οι Α και Β αποφασίζουν να κλέψουν 50.000 ευρώ από τον Γ. Υπάρχει συναυτουργία και σε ποιά έκταση, αν ο Β αποφασίσει μόνος του να αφαιρέσει 60.000 ευρώ ή 300.000 ευρώ;

Η συναπόφαση οριοθετεί την έκταση της ευθύνης των συναυτουργών. Δηλαδή αν κάποιος υπερβεί τα συμφωνημένα, η εκ μέρους ενός υπέρβαση της συναπόφασης δεν καταλογίζεται στους υπόλοιπους. Η απόκλιση όμως από τη συναπόφαση θα πρέπει να είναι ουσιώδης, δηλαδή να αφορά σε στοιχείο της α.υ που διαμορφώνει έτερο, βαρύτερο έγκλημα ή επιβαρυντική περίσταση, μη συμπεριλαμβανομένη στην κοινή απόφαση. Στην πρώτη περίπτωση των 60κ, η απόκλιση δεν είναι ουσιώδης. Στην δεύτερη όμως περίπτωση, έχουμε ουσιώδη απόκλιση που δεν καλύπτεται από τη συναπόφαση.

Οι Α και Β αποφασίζουν να πυροβολήσουν κατά του Γ για να τον φονεύσουν αλλά η σφαίρα του Α πετυχαίνει τον περαστικό Δ και προκαλεί τον θάνατό του.

Το αστόχημα βολής επί συναυτουργίας συνιστά στην πραγματικότητα υπέρβαση της συναπόφασης από αμέλεια. Κάθε υπέρβαση της συναπόφασης, είτε εκ δόλου είτε εξ αμέλειας, δεν μπορεί να θεμελιώσει ευθύνη για τους λοιπούς συναυτουργούς. Ως εκ τούτου ο Α ευθύνεται για ανθρωποκτονία εξ αμέλειας σε βάρος του Δ, ενώ και οι 2 Α και Β ευθύνονται για απόπειρα ανθρωποκτονίας σε βάρος του Γ κατά συναυτουργία.

Ο Α συναποφασίζει με τον ακαταλόγιστο Β, να διαπράξουν ληστεία, κατά την οποία ο μεν Α θα αφαιρέσει τα χρήματα του θύματος και ο Β θα ασκήσει την παράνομη βία.

Η συναυτουργία δεν επηρεάζεται από το γεγονός ότι ο άλλος συμπράττων δεν βαρύνεται με ενοχή επειδή πχ είναι ακαταλόγιστος ή τελεί σε συγγνωστή πλάνη περί το άδικο ή συντρέχει στο πρόσωπό του λόγος που αποκλείει τη βουλητική δυνατότητα συμμόρφωσης πχ κατάσταση ανάγκης που αποκλείει τον καταλογισμό. Επομένως, ο Α είναι συναυτουργός ληστείας και όχι απλά αυτουργός κλοπής εκ του γεγονότος ότι ο Β είναι ακαταλόγιστος.

Ο Α μεταφέρει εκρηκτικά με το αυτοκίνητό του και σε κάποιο σημείο της διαδρομής επιβιβάζεται ο Β, που γνωρίζει την ύπαρξη της εκρηκτικής ύλης. // Ο Γ καλλιεργεί ινδική κάνναβη σε απόμακρη περιοχή και ο Δ αρχίζει και αυτός να εκτελεί περιποιητικές εργασίες μαζί με τον πρώτο.

Διαδοχική συναυτουργία υπάρχει όταν ο υπό κρίση δράστης με πρόθεση σύμπραξης επεμβαίνει και τελεί πράξεις α.υ μετά την έναρξη εκτέλεσης του εγκλήματος από τον άλλον αυτουργό. Όταν λοιπόν υπάρχει συναπόφαση και συνεκτέλεση + μετά την επέμβαση του ετέρου η συνεκτέλεση συνεχίζεται από κοινού => διαδοχική συναυτουργία.

Ο Α προσφέρει στο θύμα δηλητηριασμένο καφέ με ανθρωποκτόνο πρόθεση. Ο Β αντιλαμβάνεται ότι η ποσότητα δηλητηρίου δεν είναι επαρκής και χορηγεί μετά από συνεννόηση με τον Α, συμπληρωματική δόση με αποτέλεσμα το θάνατο του θύματος.

Διαδοχική συναυτουργία υπάρχει όταν ο υπό κρίση δράστης με πρόθεση σύμπραξης επεμβαίνει και τελεί πράξεις α.υ μετά την έναρξη εκτέλεσης του εγκλήματος από τον άλλον αυτουργό. Υπάρχει διαδοχική συναυτουργία όταν ο συναυτουργός εκτελεί αυτοτελώς μέρος μόνο της α.υ, σε συνεννόηση πάντως με τον αρχικό (συναπόφαση + συνεκτέλεση).

Προσοχή: δεν στοιχειοθετείται διαδοχική συναυτουργία όταν δεν πληρούνται τα κριτήρια της συναυτουργίας - συναπόφαση & συνεκτέλεση. Αυτό συμβαίνει όταν:

1. Ο μεταγενεστέρως επεμβαίνων δεν έχει συναπόφαση ως προς την όλη αντικειμενική υπόσταση.
2. Η μεταγενέστερη επέμβαση αρχίζει, αφού ο αρχικός δράστης έχει υπαναχωρήσει.
3. Η μεταγενέστερη επέμβαση πραγματοποιείται μετά την τελείωση του εγκλήματος.

Ο Β βοηθάει τον Α να μεταφέρει βαρύ χρηματοκιβώτιο που ο πρώτος άφησε.

Αποκλείεται η διαδοχική συναυτουργία όταν ο μεταγενεστέρως επεμβαίνων δεν έχει συναπόφαση ως προς την όλη αντικειμενική υπόσταση. Δεν πληροί τον δόλο συνεκτέλεσης. Η τυχόν εκ των υστέρων έγκριση προγενέστερων πράξεων α.υ, οι οποίες τελέστηκαν από τον αρχικό αυτουργό δεν θεμελιώνει συναπόφαση. Ο επιγενόμενος δόλος δεν αρκεί για τη θεμελίωση ποινικής ευθύνης. Στο παρόν παράδειγμα, ο Α έχει ήδη καταλύσει την ξένη κατοχή και ο Β απλώς τον βοηθάει να θεμελιώσει νέα. Ο Β δεν έχει δόλο συνεκτέλεσης ως προς την κατάλυση της ξένης κατοχής. Δεν είναι συναυτουργός αλλά συνεργός στην κλοπή.

Ο Α μετά την άσκηση παράνομης βίας που διενήργησε ο Β, αποφασίζει να συμμετάσχει στη ληστεία και αφαιρεί τα χρήματα του θύματος με σκοπό κοινής παράνομης ιδιοποίησης.

Αποκλείεται η διαδοχική συναυτουργία όταν ο μεταγενεστέρως επεμβαίνων δεν έχει συναπόφαση ως προς την όλη αντικειμενική υπόσταση. Δεν πληροί τον δόλο συνεκτέλεσης. Εδώ, ο Α δεν είναι διαδοχικός συναυτουργός ληστείας αλλά συναυτουργός κλοπής, διότι δεν έχει θελήσει την εκ μέρους του Β χρήση παράνομης βίας προς τον σκοπό της αφαίρεσης. Ο δόλος του είναι επιγενόμενος και συνίσταται σε έγκριση προγενέστερων περιστατικών. Στο πρόσωπο του Α δεν συντρέχει το υποκειμενικό στοιχείο του αδίκου της σχέσης μέσου-σκοπού.

Ο Α χτυπα τον Β για να τον ληστέψει, από τη θέα όμως του αίματος εγκαταλείπει την προσπάθεια και αποχωρεί. Την κατάσταση εκμεταλλεύεται ο Γ, που αφαιρεί τα χρήματα του θύματος.

Διαδοχική συναυτουργία αποκλείεται όταν η μεταγενέστερη επέμβαση αρχίζει αφού ο δράστης έχει πλέον υπαναχωρήσει. Εδώ ο Γ είναι αυτουργός κλοπής και όχι συναυτουργός σε ληστεία.

Ο Α κατάφερε θανάσιμα πλήγματα με μαχαίρι στην καρδιά του θύματος και ο Β επιθυμώντας και αυτός να συμβάλλει στην από κοινού τέλεση του εγκλήματος, καταφέρει με το μαχαίρι θανάσιμα πλήγματα στον λαιμό.

Διαδοχική συναυτουργία αποκλείεται όταν η μεταγενέστερη επέμβαση πραγματώνεται μετά την τελείωση του εγκλήματος. Εδώ, εφόσον η πράξη δεν ήταν επικίνδυνη για τη ζωή του παθόντος, ούτε επέσπευσαν το θάνατό του, δεν υπάρχει διαδοχική συναυτουργία σε τετελεσμένη ανθρωποκτονία αλλά απόπειρα αυτής.

Τι γίνεται όταν περισσότεροι αποφασίζουν να τελέσουν αξιόποινη πράξη και αναθέτουν το έργο σε έναν εξ αυτών;

ΑΠ: αξιώνει εξειδίκευση της συμμετοχικής δράσης ενός εκάστοτε συναυτοργού, ώστε να φαίνεται η αντικειμενική συμβολή του καθενός δηλαδή η συνεκτέλεση του εγκλήματος. Στροφή προς την ουσιαστική-αντικειμενική έννοια του αυτοργού που μας επιτρέπει να θεωρήσουμε ως συναυτοργό και όποιον τελεί σε τόσο στενό δεσμό προς την πράξη, ώστε η συμπεριφορά του να συνιστά συμβολή στην από κοινού εκτέλεση. Όταν, επομένως, πλείονες συμπράττουν από κοινού στην τέλεση ενός εγκλήματος με συναπόφαση και κοινό σκοπό, συναυτουργία υπάρχει όταν ένας εκάστος αυτοτελώς με τη συμπεριφορά του έχει τουλάχιστον διατάξει αντικειμενικά την ειρηνευμένη κατάσταση του οικείου έννομου αγαθού.

Με άλλα λόγια: επί συναυτουργίας η πράξη κάθε συναυτοργού έχει αυτοτελή απαξία και δεν την αντλεί από τη συμπεριφορά του άλλου (δεν είναι δάνειος εγκληματικότητα) για αυτό και απαραίτητο στοιχείο της συναυτουργίας είναι ένα μινιμουμ αυτοτελούς αντικειμενικού αδίκου προς την πράξη, ώστε η συμπεριφορά του να συνιστά αυτοτελή συμβολή στην από κοινού εκτέλεση. Απώτατο όριο θεωρείται η προσβολή της ειρηνευμένης κατάστασης του έννομου αγαθού βάσει της θεωρίας της εντύπωσης.

Ο υπάλληλος της πολεοδομίας Α συντάσσει από κοινού με τον πολίτη Β ψευδή βεβαίωση (γνήσιο ιδιαίτερο έγκλημα).

Στα ιδιαίτερα εγκλήματα υπάρχει συναυτουργία μόνο όταν όλοι όσοι τελούν πράξη α.υ έχουν την απαιτούμενη από το νόμο σχέση/ ιδιότητα(λχ ΠΚ 15!) για τη θεμελίωση/ επαύξηση του αξιοποίνου. Αν, όχι, τότε δε χωρεί συναυτουργία ακόμα και αν έχουμε συναπόφαση και συνεκτέλεση. Σε αυτή τη περίπτωση, επί γνήσιων ιδιαίτερων εγκλημάτων θα τιμωρηθεί ο έχων την αξιούμενη σχέση/ιδιότητα ως αυτουργός και ο άλλος ως άμεσος συνεργός. Επί μη γνήσιων ιδιαίτερων εγκλημάτων, εφαρμόζεται το ΠΚ 49 παρ. 2 δηλαδή η ιδιαίτερη αυτή σχέση θα ωφελήσει ή θα επιβαρύνει τον συμμετοχο στο πρόσωπο του οποίου συντρέχει.

Ο Α κακοποιεί βάνουσα την παθούσα προκειμένου να κάμψει την αντίστασή της, ώστε να ασελήσει σε βάρος της ο Β, χωρίς να προβλέψουν καίτοι όφειλαν και μπορούσαν, ότι από τη βιαιότητα των πληγμάτων είναι δυνατόν να προκληθεί θάνατος, πράγμα που συνέβη.

Επί διακεκριμένων εγκλημάτων συναυτουργία νοείται μόνο ως προς το βασικό εκ δόλου έγκλημα, διότι συναπόφαση ως προς το εξ αμελείας βαρύτερο αποτέλεσμα δεν νοείται=> αν το προκάλεσε αμελώς ο ένας, αυτός θα είναι αυτουργός του ΟΛΟΥ εκ του αποτελέσματος διακρινόμενου εγκλήματος και ο άλλος συναυτουργός στο εκ δόλου(= δε του καταλογίζεται η αμέλεια του άλλου). Εννοείται ότι αν το προκάλεσαν αιτιωδώς και οι δύο είναι και οι δύο αυτουργοί(αλλά όχι συναυτουργοί) του ΠΚ 29. Εδώ ευθύνονται και οι δύο για θανατηφόρο βιασμό.

!!! Συναυτουργία νοείται μόνον στα υπαλλακτικώς μικτά και όχι στα σωρευτικώς μικτά γιατί εκεί θα έχουμε δύο αυτοτελή εγκλήματα και όχι ένα που τελείται κατά συναυτουργία(απαιτείται συνεκτέλεση της ΑΥΤΗΣ α.υ και όχι διαφορετικής).

Αμφότεροι οι γονείς του βρέφους που έπεσε στη θάλασσα δεν ενεργούν για τη διάσωσή του, μολονότι μπορούν αποδεχόμενοι τον πνιγμό του.

Διάπραξη μη γνήσιου εγκλήματος παραλείψεως κατά συναυτουργία είναι δυνατή μόνο όταν όλοι όσοι συναποφάσισαν να παραλείψουν έχουν ιδιαίτερη νομική υποχρέωση προς αποτροπή του εγκληματικού αποτελέσματος. Αν δεν υπάρχει συναπόφαση, έχουμε παραυτουργία.

Ο ιατρός Α, επιφορτισμένος με τη νοσηλεία βρέφους που κινδυνεύει από βαρεία ασθένεια, παραλείπει να το σώσει και ο δε πατέρας του βρέφους συναποφασίζει να μην παράσχει στον πρώτο το ιστορικό της ασθένειας, αποδεχόμενοι αμφότεροι το θάνατό του, ο οποίος και επέρχεται.

Εκτός όμως από την ιδιαίτερη νομική υποχρέωση, πρέπει να υπάρχει και παράλειψη ως στοιχείο της α.υ. Αν δεν πληρούται η οικεία α.υ δεν υπάρχει συναυτουργία αλλά το πολύ απλή συνέργεια. Αυτό συμβαίνει όταν η παράλειψη δεν συνιστά απλώς μορφή συμπεριφοράς αλλά αυτός επί πλέον δεν επιχειρεί την ενέργεια που είναι επιβεβλημένη προς αποτροπή του αποτελέσματος δηλαδή εκείνη που κατά την κοινή πείρα κατευθύνεται σε άμεση και ασφαλή αποτροπή του και επιτρέπει την κρίση ότι αν είχε επιχειρηθεί, το αποτέλεσμα θα είχε αποτραπεί με πιθανότητα προσεγγίζουσα

τη βεβαιότητα. Εδώ αυτουργός είναι ο ιατρός και ο πατέρας απλώς συνεργός. Διότι η ενέργεια που παραλείπει ο πατέρας δεν επιτρέπει την κρίση, ότι αν είχε επιχειρηθεί το αποτέλεσμα θα είχε αποτραπεί ο θάνατος του βρέφους με πιθανότητα προσεγγίζουσα την βεβαιότητα.

Προσοχή: Παράλειψη κατά συναυτουργία υπάρχει και όταν το αποτέλεσμα μπορεί να αποτραπεί ΜΟΝΟ με συνδυασμένη ενέργεια πλειόνων και δεν παρεμποδίζεται δήθεν εδώ η πλήρωση της α.υ επειδή αν ο καθένας είχε ενεργήσει μόνος δε θα ήταν σε θέση να αποτρέψει το αποτέλεσμα-> εδώ η επιβεβλημένη ενέργεια μπορεί να επιχειρηθεί μόνο με κατανομή εργασίας, οπότε ο καθείς εκ των υπόχρεων παραλείπει το τμήμα που του αναλογεί

Το νηπιακής ηλικίας βρέφος του Α πνίγεται στη θάλασσα, ο Α και η φίλη του Β το παρακολουθούν απαθείς αποδεχόμενοι το θάνατό του.

Ο Α έχει τελέσει ανθρωποκτονία εκ προθέσεως με παράλειψη και η Β παράλειψη λύτρωσης άλλου από κίνδυνο ζωής. Αν υπάρχει συναπόφαση, η Β θα ευθύνεται ως συνεργός.

Ο Α μετά απο συνεννόηση με τον Β, πετάει τη σύζυγό του Γ στη θάλασσα για να προκαλέσει τον πνιγμό της. Ο παριστάμενος Β παραλείπει να τη σώσει.

Συναυτουργία δια παραλείψεως στοιχειοθετείται, ακόμη και όταν το αποτέλεσμα, που ο υπό κρίση δράστης είχε ιδιαίτερη νομική υποχρέωση να παραλείψει προκαλείται αιτιωδώς από θετική συμπεριφορά άλλου => υπάρχει συναυτουργία δια παραλείψεως σε έγκλημα ενέργειας, εφόσον με την παράλειψη πληρούται η α.υ + υπάρχει συναπόφαση + 15ΠΚ. Στο παρόν παράδειγμα, εφόσον επέλθει ο θάνατος της Γ, ο Α έχει τελέσει ανθρωποκτονία εκ προθέσεως με ενέργεια και ο Β δια παραλείψεως κατά συναυτουργία.

Όταν η τέλεση του εγκλήματος έχει συναποφασιστεί μεν από πλείονες, εκ των οποίων, όμως, ένας μόνον προχωρεί στην αρχή εκτέλεσης, σύμφωνα με την κατανομή που έχει εκ των προτέρων συμφωνηθεί, ευθύνονται οι λοιποί για απόπειρα, καίτοι δεν πρόφτασαν να πραγματώσουν το μέρος της α.υ που τους αναλογούσε;

Κατά τη συνολική λύση: αρχή εκτέλεσης του ενός, είναι αρχή εκτελέσεως για όλους

Κατά τη κρατούσα «διακρίνουσα» λύση πρέπει να ερευνάται αυτοτελώς για τον κάθε συμμετοχο αν η συμπεριφορά του-αυτοτελώς θεωρούμενη- συνιστά απόπειρα (ώστε αν δε «πράττει»-κατά την αντικειμενική/τυπική θεωρία- κάποιος συναυτουργός, υπό την έννοια της ενάρξεως εκτέλεσης πράξης που πληροί στοιχείο της α.υ, δε μπορεί να θεωρηθεί συναυτουργός-ελλείπει του εννοιολογικού προαπαιτούμενου της συνεκτελέσεως- αλλά μόνη η «αδρανής παρουσία» του εκεί μπορεί να θεμελιώσει απλή ψυχική συνέργεια). Αφού, όμως, μπορούμε να καταλογίσουμε το μείζον(ήτοι την πραγμάτωση του ατέλεστου από τον έτερο συν-αυτουργό μέρους της α.υ), μπορούμε να το καταλογίσουμε και το έλασσον(ήτοι την έναρξη πραγμάτωσης του άνω «ατέλεστου» μέρους). Τον δε αμοιβαίο αυτό καταλογισμό της πράξης εκάστου συναυτουργού στον άλλο δεν τον επιτρέπει απλά η ΠΚ 45, τον επιβάλλει. Άρα, η απόπειρα κατά συναυτουργία δε μπορεί να εξεταστεί αποκλειστικά στο πλαίσιο της ΠΚ 42 χωρίς την άνω συνδυαστική εφαρμογή του ΠΚ 45. Το πρόβλημα νομίζω εδώ έγκειται στην έλλειψη πράξεως ως μορφής συμπεριφοράς.

Δεν μας πειράζει απλώς ότι ο «άπραγος συναυτουργός» δεν έπραξε αυτουργικά, αλλά ότι δεν πρόφτασε καν να πράξει. Πράγματι, το «παρίστασθαι» δε συνιστά καν ποινικώς αξιόλογη πράξη. Μόνο που εδώ δεν έχουμε μια ουδέτερη παράσταση. Αυτό το αναγνωρίζουν και οι οπαδοί της διακρίνουσας λύσης, αφού ήδη την χαρακτηρίζουν αξιόποινη ψυχική συνέργεια! Εδώ πράγματι η παρουσία έχει- ήδη λόγω της συναποφάσεως για επικείμενη συν-αυτουργική προσβολή του εννόμου αγαθού και της εγκληματικής ετοιμότητας του δράστη προς τούτη- αναμφισβήτητο κοινωνικό νόημα, διακρινόμενη από τη παρουσία οιοδήποτε αμέτοχου τρίτου, θέτοντας έναν αυτοτελή νομικά σημαντικό κίνδυνο και το αξιούμενο αυτοτελές *minimum* αντικειμενικού αδικού, διαταράσσοντας την ειρηνευμένη κατάσταση του εννόμου αγαθού κατά τη θεωρία της εντύπωσης. Μια χαρά, λοιπόν, συνιστά αρχή εκτέλεσης σύμφωνα με τη κρατούσα νέα αντικειμενική-ουσιαστική θεωρία της απόπειρας. Εκτός αν έχει πράγματι νόημα να δεχθούμε πως βάσει άλλης θεωρίας στοιχειοθετείται αρχή εκτέλεσεως στο επίπεδο της απόπειρας και άλλη στο επίπεδο της συμμετοχής. Άλλωστε, αρχή εκτέλεσεως μπορεί να στοιχειοθετηθεί ήδη δια παραλείψεως για τον άπραγο αυτουργό κατά το εξής σκεπτικό: με τη διάταξη περί συναυτουργίας η απραξία του συναποφασίσαντος ως προς ένα τμήμα της α.υ εξομοιώνεται με την δι' ενέργειας παραγωγή του(= θεωρείται δηλαδή ως αν να είχε πραγματωθεί με θετική ενέργεια, όπως ακριβώς στο ΠΚ15). Καθιερώνει έτσι το ΠΚ 45 την ισοδυναμία της αδράνειας με την δι' ενέργειας πραγμάτωση. Ωστε θεωρείται ότι κατά νομοθετική επιλογή η κοινή απόφαση που λειτουργεί ως βάσει του αμοιβαίου καταλογισμού των επιμέρους πράξεων στον έτερο συναυτουργό, καθιερώνει και ευθύνη(= ιδιαίτερη νομική υποχρέωση) ενός εκάστου συναυτουργού για τη μη πραγμάτωση του μέρους της α.υ που πρόκειται να τελέσει ο άλλος.

Αυτή η συναπόφαση συνεκτέλεσης είναι και αυτή που διαφοροποιεί ποιοτικά την εγκληματικά ενεργή παρουσία του «άπραγου» συναυτουργού από την αντίστοιχη του απλού ψυχικού συνεργού-> έχει πολύ μεγαλύτερη ευθύνη να αποτρέψει την πραγμάτωση του εγκλήματος διότι ακριβώς-χωρίς τη δική του συμβολή- δε θα επιχειρούσε ο έτερος αυτουργός το ΟΛΟ έγκλημα(ενώ αντίθετα ο ψυχικός συνεργός όση διευκολυντική αιτιότητα και αν προσθέτει στη κύρια πράξη, δεν επιτρέπει τη κρίση ότι χωρίς αυτήν την ψυχική συνέργεια δε θα τελείτο το ΟΛΟ έγκλημα). Which brings us στο μεγαλύτερο επιχείρημα κατά της διακρίνουσας λύσης, που δεν αφορά στην ποινική μεταχείριση του «άπραγου συναυτουργού» αλλά του ήδη επιχειρούντος την αρχή εκτέλεσης-> αν αρκεστούμε στο κριτήριο της τυπικής-αντικειμενικής θεωρίας, ότι, δηλαδή, αυτουνού η πράξη θα πρέπει αυτοτελώς θεωρούμενη να συνιστά τουλάχιστον απόπειρα, τότε και αυτός δεν είναι αξιόποινος! Και αυτό διότι ο δράστης δεν είχε αποφασίσει-αυτοτελώς θεωρούμενος- τη τέλεση ΟΛΟΥ του εγκλήματος, δεν είχε δηλαδή δόλο τέλεσης του ΟΛΟΥ εγκλήματος-γιατί κατά τη πρόθεση του πρόκειται ένα μέρος του να τελεσθεί από άλλον- και άρα δε μπορεί να στοιχειοθετηθεί καν απόπειρα(και αφού δεν μπορεί να στοιχειοθετηθεί απόπειρα δεν υπάρχει καν άδικη κύρια πράξη κατά ΠΚ 47 και άρα ούτε ψυχική συνέργεια του «άπραγου» νοείται!). Άρα, θα πρέπει κατά συνεπή εφαρμογή της κρατούσας άποψης να μείνουν ατιμώρητοι και οι δύο. Βλέπουμε, λοιπόν, πως η συμπεριφορά αμφοτέρων αποκτά το πλήρες της κοινωνικό νόημα ως στρεφόμενη κατά του εννόμου αγαθού μόνον σε συνδυασμό με τη συμπεριφορά του άλλου. Είναι άρα η συμπεριφορά του Β που καθιστά ΑΥΤΟΥΡΓΙΚΟ το δόλο του Α(του

«μεταγγίζει» δηλαδή δόλο). Επομένως, «παρουσία», «ετοιμότητα», «αιτιότητα» και «μετάγγιση δόλου» είναι τα στοιχεία που όταν συντρέχουν καθιστούν στην υπό κρίση εριζόμενη περίπτωση δυνατή τη στοιχειοθέτηση απόπειρας κατά συναυτουργία.

Συναυτουργία εξ αμελείας

ΔΕ ΝΟΕΙΤΑΙ. Όχι μόνο γιατί αντιβαίνει στο γράμμα της ΠΚ 45 που απαιτεί «συναπόφαση» (contra legem ερμηνεία), αλλά και γιατί κάτι τέτοιο αποκλείεται ήδη εννοιολογικώς-> η σύμπραξη των συναυτουργών που επιτρέπει τον καταλογισμό τμημάτων της πράξης του ενός στη συμπεριφορά του άλλου, απαιτεί αναγκαίως κοινότητα δόλου. Όταν, λοιπόν, πλείονες συναποφασίζουν την διενέργεια μιας κινδυνώδους δράσης από κοινού και αμελώς προκαλούν ένα αξιόποιο αποτέλεσμα πρέπει να διακρίνουμε:

1. Αν ξέρουμε ποιος προκάλεσε το αξιόποιο αποτέλεσμα, πλην η συμπεριφορά του άλλου επέτεινε τον κίνδυνο επέλευσης του αποτελέσματος για το έννομο αγαθό υπό την έννοια ότι η συμπεριφορά του υπήρξε αναγκαίο αίτιο για τη πλημμελή συμπεριφορά του δράστη, τότε υπάρχει παραυτουργία στο εξ αμελείας έγκλημα.
2. Αν δε μπορούμε να ξέρουμε ποιανού η αμελή συμπεριφορά επέφερε το αξιόποιο αποτέλεσμα, η κοινή πλημμελής συμπεριφορά δεν αρκεί να αντισταθμίσει την έλλειψη αιτιότητας και άρα εφαρμόζεται το in dubio pro reo.
3. Αν τέλος το αποτέλεσμα μόνο με συμπεριφορά πλειόνων αμελώς ενεργούντων μπορεί να πραγματοποιηθεί, τότε υπάρχει αιτιότητα και θεμελιώνεται ευθύνη εξ αμελείας κατά παραυτουργία, ο δε ισχυρισμός περί έλλειψης αιτιότητας επειδή και αν ακόμη δεν έπραττε ο συγκεκριμένος δράστης, τότε και πάλι το αποτέλεσμα θα επήρχετο αποτελεί-όπως ξέρουμε- ψευδοπρόβλημα γιατί προσθέτει εφεδρικό αίτιο στην αιτιώδη διαδρομή.

Οι Α και ο Β με συναπόφαση ρίχνουν πέτρες στον γκρεμό, πιστεύοντας ότι είναι απίθανο να πλήξουν κάποιον. Ωστόσο, η πέτρα του Β όπως αποδείχθηκε έπληξε τον Γ.

Αν ξέρουμε ποιος προκάλεσε το αξιόποιο αποτέλεσμα, πλην η συμπεριφορά του άλλου επέτεινε τον κίνδυνο επέλευσης του αποτελέσματος για το έννομο αγαθό υπό την έννοια ότι η συμπεριφορά του υπήρξε αναγκαίο αίτιο για τη πλημμελή συμπεριφορά του δράστη, τότε υπάρχει παραυτουργία στο εξ αμελείας έγκλημα. Το αποτέλεσμα εν προκειμένω έχει προκαλέσει και ο Α κατά παραυτουργία, εφόσον με τη συμπεριφορά του ενθάρρυνε την πλημμέλεια του Β.

Πλείονες ναύτες ασφαλίζουν επιπόλαια τις μπουκαπόρτες του πλοίου με αποτέλεσμα μια εξ αυτών να ανοίξει και να προκληθεί ναυάγιο.

Αν δε μπορούμε να ξέρουμε ποιανού η αμελή συμπεριφορά επέφερε το αξιόποιο αποτέλεσμα, η κοινή πλημμελής συμπεριφορά δεν αρκεί να αντισταθμίσει την έλλειψη αιτιότητας και άρα εφαρμόζεται το in dubio pro reo.

Η ΗΘΙΚΗ ΑΥΤΟΥΡΓΙΑ

Ηθική αυτουργία στοιχειοθετείται όταν ο πράττων προκαλεί με πρόθεση σε άλλον την απόφαση να τελέσει την άδικη πράξη που τελικά διέπραξε. Το έγκλημα της ηθικής αυτουργίας πρέπει να περιέχει τα ελάχιστα στοιχεία κάθε εγκλήματος δηλαδή να πρόκειται για μια πράξη που πληροί την ε.υ της ηθικής αυτουργίας σε κάποιο έγκλημα, να είναι τελειωτικά άδικη και καταλογιστή στην ενοχή του δράστη.

Τιμωρείται η απόπειρα ηθικής αυτουργίας;

Αν ο παρακινών δεν προκαλέσει τελικά σε άλλον την απόφαση να τελέσει κάποιο έγκλημα, δεν πληρούται η α.υ της ηθικής αυτουργίας και ως εκ τούτου ηθική αυτουργία δεν στοιχειοθετείται. Η απόπειρα αυτής δεν τιμωρείται αλλά είναι αξιόποινη ως πρόκληση σε τέλεση κακουργήματος ή πλημμελήματος δλδ ως επιβουλή της δημόσιας τάξης.

Ο Α προκειμένου να σώσει τη ζωή του που απειλείται άμεσα από τον Β, πείθει τηλεφωνικώς τον Γ να εκδώσει ακάλυπτη επιταγή χωρίς να του αποκαλύψει το λόγο.

Αν ο υπό κρίση ηθικός αυτουργός προκαλέσει σε άλλον την απόφαση να τελέσει μια άδικη κύρια πράξη, ως προς τον ίδιο όμως συντρέχει λόγος άρσης του αδικού όπως εδώ πχ κατάσταση ανάγκης, η πράξη του δεν είναι τελειωτικά άδικη.

Ο ακαταλόγιστος Α πείθει τον επίσης ακαταλόγιστο Β να τελέσει εμπρησμό. Ο Β καταλαμβάνεται τη στιγμή που αποπειράται την πράξη.

Ο υπό κρίση ηθικός αυτουργός πρέπει να είναι και καταλογιστός. Αν η τελειωτικά άδικη ηθική αυτουργία του δεν συνοδεύεται από την ενοχή του, δεν μπορεί να τιμωρηθεί. Ο Α έχει προκαλέσει μεν την απόπειρα του Β και η πράξη του Α είναι τελειωτικώς άδικη όχι όμως και καταλογιστή.

Ο Α πείθει τον Β να καταστρέψει ένα δικό του πράγμα.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Η αντικειμενική υπόσταση της ηθικής αυτουργίας δεν περιλαμβάνει μόνο την πρόκληση της απόφασης στον αυτουργό, αλλά και ένα περαιτέρω αποτέλεσμα ΔΗΛ την τέλεση μιας πράξης που πληροί την ειδική υπόσταση ενός εγκλήματος και είναι τελειωτικά άδικη (χωρίς να χρειάζεται να είναι και καταλογιστή) και η οποία συνιστά τουλάχιστον απόπειρα. Σε αντίθετη περίπτωση, ο παρακινών μόνο ως έμμεσος αυτουργός μπορεί να τιμωρηθεί.

Στο εν λόγω παράδειγμα, η πράξη του Β δεν πληροί καν τη φθορά ξένης ιδιοκτησίας αφού προϋποτίθεται επένεργεια σε ξένο πράγμα. Ο Α μπορεί ενδεχομένως να τιμωρηθεί μόνο ως έμμεσος αυτουργός.

Συνεπώς η άδικη κύρια πράξη του αυτουργού είναι αποτέλεσμα της δράσης του ηθικού αυτουργού => η ηθική αυτουργία διαμορφώνεται ως έγκλημα αποτελέσματος και ο άδικος χαρακτήρας της είναι νομικό - αξιολογικό στοιχείο της αντικειμενικής της υπόστασης.

Ο Α παρακινεί τον Β να κλέψει την φωτογραφική μηχανή του Γ. Ο Β κατόπιν της προτροπής αποφασίζει να την πάρει όχι όμως για να την ιδιοποιηθεί αλλά μόνο για να τραβήξει μερικές φωτογραφίες εκείνη την ημέρα και να την επιστρέψει.

Ως απόφαση στην ηθική αυτουργία νοείται όχι μόνο ο δόλος του αυτουργού αλλά η όλη υποκειμενική υπόσταση του εγκλήματος, στο οποίο αυτός παρακινείται. Δηλαδή για να καταστεί κάποιος ηθικός αυτουργός πρέπει να προκαλέσει στον αυτουργό όχι μόνο την απόφαση να αφαιρέσει ξένο κινητό πράγμα αλλά και τον σκοπό παράνομης ιδιοποίησης. Εδώ, ο Β πληροί την α.υ της κλοπής και έχει δόλο ως προς τα στοιχεία της α.υ που πραγμάτωσε, αλλά δεν έπραξε με σκοπό παράνομης ιδιοποίησης. Ο Α δεν του προκάλεσε τον σκοπό ιδιοποίησης και επομένως δεν είναι ηθικός αυτουργός κλοπής.

Ο Α παριστά ψευδώς στον Β, ότι ο Γ βίασε την αδελφή του (του Β) και τον παρακινεί να τον σκοτώσει, πράγμα που ο Β πράττει, πιστεύοντας ότι ο Α του έλεγε την αλήθεια.

Η απόφαση του αυτουργού μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις να προκληθεί και με πλάνη όταν αναφέρεται στα κίνητρά του.

Στοιχειοθετείται ηθική αυτουργία όταν λόγω της πλάνης αποκλείεται ο δόλος του αυτουργού;

Κατα την κρατούσα γνώμη, ναι. Διότι στις περιπτώσεις αυτές ως απόφαση νοείται, η απόφαση τέλεσης της πράξης, στην οποία νομίζει ότι παρακινείται ο πλανώμενος και όχι εκείνης, η οποία πράγματι τελέστηκε. Όμως κατά το Μυλωνόπουλο, η δυνατότητα συμμετοχής σε μη-δόλια πράξη οδηγεί σε ανυπέρβλητα άτοπα. Γι' αυτό η πραγματική πλάνη του αυτουργού θεμελιώνει έμμεση αυτουργία και όχι ηθική.

Πόσο συγκεκριμένη πρέπει να είναι η προτροπή του παρακινούντος σε τέλεση εγκλήματος, ώστε υποτιθέμενου ότι προκάλεσε αιτιωδώς (και με δόλο) την άδικη κύρια πράξη, να μπορεί να θεωρηθεί ως ηθική αυτουργία;

Η παρότρυνση στοιχειοθετεί ηθική αυτουργία όταν συνίσταται σε μια κοινωνικά απρόσφορη και γι' αυτό νομικά σημαντική επίταση του κινδύνου για ορισμένο έννομο αγαθό. Υπερβαίνει την απλή υποδαύλιση εγκληματικών ροπών ή την αόριστη παρότρυνση σε κοινωνικά ανοικεία συμπεριφορά. Αρκεί, λοιπόν, η χρησιμοποίηση εννοιών που περιέχουν τα στοιχεία της α.υ + υ.υ του εγκλήματος, χωρίς να χρειάζεται περαιτέρω εξειδίκευση.

Το πρόσωπο του αυτουργού πρέπει να είναι ορισμένο;

Κατ' αρχήν, το πρόσωπο του αυτουργού δεν απαιτείται να είναι αναγκαίως ορισμένο, αλλά αρκεί να είναι επαρκώς προσδιορίσιμο (ακριβώς γιατί η ηθ. Αυτουργία προϋποθέτει δυνατότητα επηρεασμού κατευθυνόμενη σε συγκεκριμένο σκοπό), αρκεί, δηλαδή, ο ηθ. Αυτουργός να ξέρει σε ποιους απευθύνεται (μια συγκεκριμένη ομάδα αποδεκτών της προτροπής) και τι να περιμένει από αυτούς. Αντίθετα, αν ο παρακινών απευθύνεται σε αόριστο κύκλο προσώπων, ώστε να υπάρχει αβεβαιότητα ως προς το κύκλο των αποδεκτών και το πρόσωπο του αυτουργού να μην

είναι προσδιορισίμο(= να μην μπορεί να εντοπιστεί, αν χρειαστεί), δε στοιχειοθετείται ΠΚ46 αλλά το ΠΚ 184(δημόσια πρόκληση σε διάπραξη κακουργήματος/πλημμελήματος).

Απαιτείται, όμως, κάποια πνευματική επικοινωνία παρακινούντος και αυτουργού ή αρκεί να έθεσε ο πρώτος οιονδήποτε όρο για τη τέλεση της;

Κατά μία άποψη, αρκεί να έθεσε οιονδήποτε όρο(κατά την θεωρία του ισοδυνάμου των όρων)-> συμβαδίζει με την «ουδέτερη διατύπωση» του ΠΚ46 αλλά και τη ratio της τιμώρησης της ηθικής αυτουργίας, ήτοι την εξαρτημένη μέσω της κύριας πράξης προσβολής του εννόμου αγαθού, ενώ τιμωρεί και τις «δολιότερες μορφές παρακίνησης» που άλλως θα έμεναν ατιμώρητες, κατά την κρατούσα, όμως, άποψη απαιτείται προσωπική επικοινωνία με τον αυτουργό, άλλως καταλήγαμε σε αφόρητη διεύρυνση του αξιοποίνου(όχι μόνο του ΠΚ 46, αλλά και της πΚ 186!), προς τούτο δε προσ απαιτούν και αξίωση του παρακινούντος για τέλεση της πράξης, χειραγώγηση της βούλησης του αυτουργού(με αναφορές κυρίως στη ταυτόσημη ποινική τους μεταχείριση) κλπ. Ο μυλωνόπουλος εκκινεί από τη θεωρία του ισοδυνάμου των όρων αλλά θέτει επιπλέον το κριτήριο του νομικώς σημαντικού κινδύνου(= κοινωνικά απρόσφορου) για το έννομο αγαθό. Όταν, δηλαδή, δημιουργήσει με ΔΟΛΟ μια κατάσταση τόσο εξαιρετικά επικίνδυνη, ώστε κατά τη κοινή πείρα αρκετοί δε θα μπορούσαν να αντισταθούν στο πειρασμό να τελέσουν ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ αξιόποινη πράξη(πχ αφήνει δεκάδες χαρτονομίσματα στο τραπέζι καταγώγιου) ή όταν χωρίς ευθεία επικοινωνία υποδαυλίζει το θρησκευτικό/εθνικιστικό κλπ φανατισμό ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ προσώπων κατά τρόπο που ουσιαστικά δεν αφήνει επιλογή(-> όποιος σκοτώσει το βλάσφημο θα γίνει προφήτης!), είναι κανονικά ηθικοί αυτουργοί.

Ο Α βιάζει τη Β μπροστά στον αμέτοχο Γ και μετά την τέλεση της πράξης ο Α λέει στον Γ “θέλεις κι εσύ”;

Ο Γ συνενυρέθηκε με την παθούσα, συνεχίζοντας να αρκεί την παράνομη βία. Εδώ η υπόδειξη της εγκληματικής ευκαιρίας είναι τόσο επικίνδυνη, ώστε συνδυαζόμενη με την αιτότητα και το δόλο του προκαλούντος θεμελιώνει ηθική αυτουργία. Ο Α εδώ προκάλεσε την απόφαση και όχι απλώς την αφορμή, ώστε ο αυτουργός να συλλάβει μόνος του την απόφαση.

Στοιχειοθετείται ηθική αυτουργία στην περίπτωση του ήδη αποφασισμένου αυτουργού δηλ όταν ο αυτουργός θα διέπραττε έτσι κι αλλιώς την κύρια πράξη;

Η παρακίνηση σε αυτή την περίπτωση συνιστά το πολύ πρόκληση σε τέλεση κακουργήματος ή πλημμελήματος ή ψυχική συνέργεια. Ωστόσο πρέπει να εξετάσουμε πότε είναι οπωσδήποτε αποφασισμένος αυτουργός.

Ο διαρρήκτης που είναι πρόθυμος σε πρώτη ζήτηση από τον κλεπταποδόχο να τελέσει κλοπή.

Η γενική διαθεσιμότητα και η εγκληματική ετοιμότητα του αυτουργού να τελεί αξιόποινες πράξεις του είδους που διέπραξε in concreto δεν αρκεί για να χαρακτηριστεί ήδη αποφασισμένος (omnimodo facturus). Διότι, άλλο η γενική τάση του δράστη προς το έγκλημα και άλλο η απόφαση

να τελέσει τη συγκεκριμένη αξιόποινη πράξη. Σε αυτές τις περιπτώσεις είναι δυνατή η ηθική αυτουργία.

Ο Α έχει αποφασίσει να διαρρήξει βίλα, επιστρέφει όμως άπραγος διότι στον κήπο του θύματος υπάρχει σκύλος. Ο Β του λέει περιφρονητικά “καλά δεν μπορείς να τα βγάλεις πέρα με ένα σκυλάκι;”. Στο άκουσμα αυτών των σχολίων ο Α μεταβαίνει στη βίλα και τελεί την κλοπή.

Ηθική αυτουργία είναι δυνατή μόνο όταν ο αυτουργός επιθυμεί μεν να τελέσει την κύρια πράξη, όμως αμφιταλαντεύεται και δεν έχει λάβει ακόμη σταθερή απόφαση. ΑΛΛΑ αν έχει λάβει απόφαση έχει όμως ενδοιασμούς πχ να μην συλληφθεί / να μην γίνει αντιληπτός => δεν είναι αναποφάσιστος. Οπότε στη συγκεκριμένη περίπτωση η ενίσχυση της απόφασης του και η άρση των ενδοιασμών του συνιστούν ψυχική συνέργεια.

Ο Α απευθυνόμενος στον Β, τον οποίο έχει εξαπατήσει ο Γ, προσφέρεται να κάψει το κατάστημά του Γ αντί 1000 ευρώ. Ο Β δέχεται και ο Α τελεί τον εμπρησμό.

Ηθική αυτουργία στοιχειοθετείται ακόμη και όταν ο αυτουργός προκάλεσε στον ηθικό αυτουργό την απόφαση να του ζητήσει την τέλεση της αξιόποινης πράξης έναντι αμοιβής. Ο Β είναι ηθικός αυτουργός.

Πότε ο επηρεασμός της απόφασης του αυτουργού συνιστά ηθική αυτουργία και πότε όχι;

- Τέλεση διαφορετικού εγκλήματος
- Μεταβολή των περιστάσεων
- Μεταβολή του υλικού αντικειμένου
- Τέλεση ελαφρότερου εγκλήματος
- Τέλεση βαρύτερου εγκλήματος
- Μεταβολή του προσώπου του αυτουργού

Ο Α έχει αποφασίσει να τραυματίσει τον Β, οπαδό αντίπαλης ομάδας. Ο Γ όμως τον πείθει να εκτονώσει την οργή του καταστρέφοντας το αυτοκίνητο του Δ, τον οποίο ο Β μισεί.

Αν η κύρια πράξη στρέφεται κατά διαφορετικού φορέα του εννόμου αγαθού, υπάρχει ηθική αυτουργία.

Ο Α έχει αποφασίσει να σπάσει στο ξύλο τον Β, ο δε Γ τον πείθει να καταστρέψει το αυτοκίνητο του Δ, προκειμένου να σώσει την σωματική ακεραιότητα του Β.

Αν η κύρια πράξη στρέφεται κατά διαφορετικού φορέα του εννόμου αγαθού, υπάρχει ηθική αυτουργία. ΩΣΤΟΣΟ, δύναται να αίρεται το άδικο της πράξης του ηθικού αυτουργού κατ' άρθρο 25 ΠΚ. (κατάσταση ανάγκης).

Πείθω τον Α να τραυματίσει τον Β αντί να τον φονεύσει.

Αν η κύρια πράξη στρέφεται κα'τα του ίδιο φορέα, είναι δυνατό να έχουμε πρόκληση απόφασης να τελεστεί ελαφρότερη πράξη, η οποία δεν συνιστά ηθική αυτουργία. Ωστόσο, έχουμε ηθική αυτουργία όταν η παρέμβαση του παρακινούντος αποσκοπεί στην ευχερέστερη τέλεση της κύριας πράξης.

Ο Α συμβουλεύει τον Β, που έχει ήδη αποφασίσει να τελέσει κλοπή, να την επιχειρήσει νύχτα αντί για μέρα.

Ο παρακινών προκαλεί στον αυτουργό την απόφαση να τελέσει το έγκλημα που αποφάσισε υπό διαφορετικές περιστάσεις τόπου, χρόνου, μέσου κλπ. Εδώ η κύρια πράξη είναι αποφασισμένη, η συμβουλή του παρακινούντος συνιστά απλή συνέργεια.

Ο Α πείθει τον Β που έχει αποφασίσει να φονεύσει τον Γ σε μία εβδομάδα, να τελέσει το έγκλημα εδώ και τώρα.

Ο παρακινών προκαλεί στον αυτουργό την απόφαση να τελέσει το έγκλημα που αποφάσισε υπό διαφορετικές περιστάσεις τόπου, χρόνου, μέσου κλπ. Όταν όμως η μεταβολή των περιστάσεων θεμελιώνει αυτοτελές άδικο και δεν συνιστά απλώς τροποποίηση της εξωτερικής εμφάνισης του αποφασισθέντος => ηθική αυτουργία. Εδώ, η συντόμευση του χρόνου ζωής του θύματος ενέχει αυτοτελές άδικο και ο Α είναι ηθικός αυτουργός.

Ο Α πείθει τον Β, που έχει αποφασίσει να σκοτώσει τον Γ, να σκοτώσει τον Δ.

Όταν προκαλείται μεταβολή του υλικού αντικειμένου της κύριας πράξης υπάρχει ηθική αυτουργία εφόσον το αγαθό είναι προσωποπαγές. Σε αντίθετη περίπτωση, αν το αντικείμενο δεν είναι προσωποπαγές υπάρχει απλή συνέργεια πχ αντί να καταστρέψει τη μοτοσικλέτα του Γ, να καταστρέψει το αυτοκίνητο του τελευταίου.

Υπάρχει ηθική αυτουργία όταν ο παρακινών πείθει τον αυτουργό σε τέλεση ελαφρότερου εγκλήματος κατά του ίδιου φορέα;

Ηθική αυτουργία δεν στοιχειοθετείται καθώς ως προς το ελαφρότερο έγκλημα η απόφαση του αυτουργού είναι ήδη ειλημμένη. Δεν του προκαλεί την απόφαση να τελέσει έγκλημα, αννά να μην τελέσει ένα μέρος εκείνου που είχε αποφασίσει => omnimodo facturus. ΑΛΛΑ αν του προκαλεί την απόφαση προς τέλεση της ελαφρότερης πράξης όχι για χάριν μείωσης της ζημίας του θύματος αλλά για να εξασφαλισθεί η επιτυχία του εγκλήματος παραμένει αξιόποινος ως συνεργός. Προφανώς αν παρακινήσει για τέλεση ελαφρότερου εγκλήματος συγκριτικά κατά άλλου φορέα => ηθική αυτουργία.

Υπάρχει ηθική αυτουργία όταν παρακινεί τον ήδη αποφασισμένο δράστη να διαπράξει κατά του αυτού παθόντος βαρύτερο έγκλημα από εκείνο που έχει ήδη αποφασίσει;

Προφανώς υπάρχει ηθική αυτουργία, το ζήτημα είναι να αναζητήσουμε για ποιά ακριβώς πράξη υπάρχει ηθική αυτουργία!

Η «συνθέτουσα άποψη»: ηθ. Αυτουργία σε ΟΛΟ το έγκλημα, διότι από την προτροπή προκύπτει ΝΕΟ, ουσιωδώς βαρύτερο έγκλημα, ένα διαφορετικής ποιότητας άδικο. Ωστόσο, αυτή η άποψη εξομοιώνει τον ηθ. Αυτουργό που προκάλεσε σε κάποιον την απόφαση να τελέσει την ΟΛΗ ληστεία με εκείνον που απλά προσέθεσε τη παράνομη βία, δηλαδή τον τιμωρεί για τμήμα της πράξης για το οποίο ουδεμία απόφαση του αυτουργού προκάλεσε(≠ ΠΚ 46).

Η «αναλυτική» άποψη: ηθ. Αυτουργία υπάρχει μόνο για το τμήμα εκείνο της πράξης, ως προς το οποίο προκάλεσε ο παρακινών την απόφαση του αυτουργού-> στο πχ της ληστείας, λοιπόν, ηθ. Αυτουργία στη παράνομη βία σε αληθή κατ' ιδέα συρροή με συνέργεια στη ληστεία. Πράγματι, η άποψη αυτή συλλαμβάνει το πλήρες άδικο της συμβολής του ηθ. Αυτουργού στο ΟΛΟ έγκλημα. Στην ίδια περίπτωση κατεύθυνση κινούνται και κάποιες ενδιάμεσες απόψεις που διακρίνουν ανάλογα με το αν η-συνεπεία της νέας απόφασης-αναβάθμιση του αδικού είναι τόσο ουσιώδης, ώστε η αποφασισθείσα πράξη να στερείται πλέον σημασίας-> πχ Η παρακίνηση του κλέφτη σε ληστεία συνιστά πράγματι ηθική αυτουργία, ενώ η παρακίνηση σε διακεκριμένη κλοπή, απλή συνέργεια.

Μεταβολή του προσώπου του αυτουργού;

Προφανώς υπάρχει ηθική αυτουργία, αφού η μεταβολή καθίσταται δυνατή μόνο με τη πρόκληση νέας απόφασης στον άλλο αυτουργό, ενώ η απόχη του προηγούμενου στερείται ποινικής σημασίας.

Ποιά είναι τα στοιχεία της υποκειμενικής υπόστασης της ηθικής αυτουργίας;

Ο δόλος του ηθικού αυτουργού είναι διπλός:

θέλει(ή τουλάχιστον αποδέχεται) τη πρόκληση της απόφασης στον αυτουργό ΚΑΙ την εκ μέρους του τέλεση της τετελεσμένης κυρίας πράξης(αν θέλει μόνο την απόπειρα->ΠΚ 46παρ.2). Όσον αφορά την πρόκληση αρκεί ενδεχόμενος δόλος αλλά όχι και αμέλεια. Από την άλλη, ο δόλος πρέπει να καλύπτει ΟΛΑ τα στοιχεία της ειδικής υπόστασης της (τετελεσμένης, άδικης) κύριας πράξης. ΔΕΝ απαιτείται, όμως, να έχει ο ηθικός αυτουργός την αξιούμενη από την υποκειμενική υπόσταση μορφή δόλου-> η θέση αυτή εκκινεί από την παραδοχή της ηθ. Αυτουργίας σε μη- δόλια πράξη(έτσι ώστε αν ο αυτουργός δε μπορεί να τιμωρηθεί ελλείψει της αξιούμενης από την υ.υ μορφής δόλου, να μπορεί ο ηθ. Αυτουργός να τιμωρηθεί, πράγμα αδύνατο αν δεν έχει και αυτός την αξιούμενη μορφή δόλου) και δεν είναι ορθή-> αρκεί, λοιπόν, και ενδεχόμενος δόλος καλύπτων την όλη άδικη κύρια πράξη(= ΟΛΑ τα στοιχεία της ειδικής υπόστασης+ δόλο+ υ.σ.α στο πρόσωπο του αυτουργού+ πραγματικά περιστατικά που θεμελιώνουν το τελειωτικά άδικο της κύριας πράξης).

Σε αντίθεση, λοιπόν, με την-πάντως- ΚΡΑΤΟΥΣΑ γνώμη ότι ο ηθ. Αυτουργός πρέπει να έχει τον πλήρη δόλο του αυτουργού-έστω και αν ο φυσικός αυτουργός πράττε χωρίς δόλο- ορθό είναι να δεχθούμε ότι απαιτείται αλλά και αρκεί για τη στοιχειοθέτηση ηθ. Αυτουργίας, ο μεν αυτουργός

να έχει τον αξιούμενο από την υ.υ δόλο(+ τυχόν υ.σ.α) και ο ηθ. Αυτουργός να ΓΝΩΡΙΖΕΙ τα ανωτέρω στοιχεία της υ.υ τουλάχιστον ως ενδεχόμενα(χωρίς, όμως, να απαιτείται να συντρέχουν και στο πρόσωπό του!). Με βάση τα ανωτέρω, και όταν ο δράστης δεν εννοεί στα σοβαρά τη προτροπή του, πλην προβλέπει ως ενδεχόμενο ο αποδέκτης να πεισθεί και το αποδέχεται, επιλέγοντας να μην αποστεί από αυτή(= πράττει με ενδεχόμενο δόλο), τιμωρείται ως ηθ. Αυτουργός αν τελεστεί η πράξη.

Τί γίνεται σε περίπτωση υπέρβασης της απόφασης από τον φυσικό αυτουργό;

Η κύρια πράξη πρέπει να συνιστά πραγμάτωση της απόφασης που προκάλεσε ο ηθικός αυτουργός. Άρα, η συμπεριφορά του ηθ. Αυτουργού πρέπει να υπήρξε αιτιώδης για την τέλεση της κύριας πράξης, αλλά όχι κατ' ανάγκη και το μοναδικό αίτιο-> αρκεί συναιτιότητα ή ακόμα και σωρευτική αιτιότητα. Η ηθική αυτουργία δεν επηρεάζεται από επουσιώδεις αποκλίσεις της κύριας πράξης ενώ αποκλείεται αν η απόκλιση του αυτουργού είναι ουσιώδης. Ακολουθούν παραδείγματα αποκλίσεων.

Ο Α πείθει τον Β να τελέσει σε βάρος του Γ εξύβριση και ο Β τελεί κλοπή.

Αν ο αυτουργός μετά από την προτροπή μετέβαλε με πρόθεση την απόφασή του και διέπραξε τελικά μια εντελώς διαφορετική ποιοτικά άδικη πράξη από εκείνη που αποφάσισε, δεν στοιχειοθετείται ηθική αυτουργία. Το πολύ άρθρο 186 ΠΚ.

Προσοχή: αν η αποφασισθείσα πράξη τελεί σε σχέση διαβάθμισης με την πραγματωθείσα πρέπει να διακρίνουμε:

- Αν ο αυτουργός τέλεσε ποσοτικά βαρύτερη πράξη από εκείνη που αρχικά αποφάσισε κατά προτροπή τρίτου => στοιχειοθετείται ηθική αυτουργία για την ελαφρότερη.
- Αν ο αυτουργός τέλεσε ποσοτικά ελαφρότερη πράξη από εκείνη που αρχικά αποφάσισε κατά προτροπή τρίτου => ηθική αυτουργία στοιχειοθετείται ως προς την ελαφρότερη πράξη και ως προς το βαρύτερο που δεν πραγματοποιήθηκε ευθύνεται κατά άρθρο 186 ΠΚ.
- Αν αυτουργός τέλεσε απόπειρα της πράξης => η απόπειρα ως στάδιο του τετελεσμένου εγκλήματος περιλαμβάνεται κατ' ανάγκη στο δόλο του ηθικού αυτουργού και επομένως ευθύνεται για τετελεσμένη ηθική αυτουργία σε απόπειρα.

Ο Α αναθέτει στον Β να σκοτώσει τη σύζυγό του Γ. Όμως ο Β από λάθος σκοτώνει τη Δ.

Error in persona. Είναι νομικώς αδιάφορη η πλάνη περί την υλική ταυτότητα του αντικειμένου για τον αυτουργό, αλλά ΟΥΣΙΩΔΗΣ απόκλιση της αιτιώδους διαδρομής για τον ηθικό αυτουργό. Η συμπεριφορά του θα κριθεί ως αστόχημα βολής=> ΠΚ 186 σε αληθή κατ' ιδέα συρροή με το έγκλημα εξ αμελείας εφόσον υπήρχε όντως αμέλεια του ηθικού αυτουργού και η αυτουργική πράξη τιμωρείται και εξ αμελείας τελούμενη (εκτός δηλαδή αν υπάρχει ενδεχόμενος δόλος ως προς την απόκλιση αυτή από το υλικό αντικείμενο και άρα στοιχειοθετείται κανονικά ηθική αυτουργία). **Ωστόσο προσοχή:** Αν ο ηθικός αυτουργός δεν απέβλεψε σε συγκεκριμένο πρόσωπο,

το υλικό αντικείμενο δεν ήταν ορισμένο αλλά οριστό, τότε δεν υπάρχει error in persona και στοιχειοθετείται κανονικά ηθική αυτουργία. Για παράδειγμα: “σκότωσε το Δικαστή που με έκλεισε φυλακή!” Εδώ το υλικό αντικείμενο δεν είναι ο συγκεκριμένος δικαστής αλλά ο «υπαίτιος της αποστέρησης της ελευθερίας», ώστε αν ο αυτουργός επιλέξει να σκοτώσει τον Εισαγγελέα ως περισσότερο «υπαίτιο», ουδεμία απόκλιση υπάρχει.

Γίνεται να στοιχειοθετηθεί ηθική αυτουργία με παράλειψη;

Ναι, αλλά μόνο επί ΠΚ 15. Όταν δηλαδή, ο δράστης έχει ιδιαίτερη νομική υποχρέωση να αποτρέψει άλλον, είτε από το να καταστεί ο ίδιος ηθικός αυτουργός αξιόποινης πράξης είτε από το να προβεί σε ορισμένη εγκληματική πράξη, που ο ίδιος λόγω προγενέστερης επικίνδυνης ενέργειας = έθεσε(= δημιούργησε το κίνδυνο πρόκλησης απόφασης σε κάποιον). Εδώ ο έχων την ιδιαίτερη νομική υποχρέωση, οφείλει όχι μόνο να αποτρέψει την πρόκληση απόφασης αλλά και την ίδια την τέλεση της αξιόποινης πράξης-> ώστε αν τελικά δε το πράξει είναι συγχρόνως και ηθικός και φυσικός αυτουργός στο μη γνήσιο έγκλημα παράλειψης(ΠΚ 15) και άρα η ηθική αυτουργία απορροφάται από την φυσική.

Παραδείγματα:

1. Ο πατέρας δεν αποτρέπει τον 17χρονο γιό του να καταστεί ηθικός αυτουργός ανθρωποκτονίας.
2. Η Α μητέρα σχεδόν του 17χρονου Β, αντιλαμβανόμενη ότι αυτός δέχεται προτάσεις να τελέσει παρά φύση ασέλγεια, δεν αποτρέπει να αποφασίσει. Καίτοι μπορεί να είναι ηθική αυτουργός διότι όφειλε να τον παρεμποδίσει να λάβει την απόφαση, δεν μπορεί να είναι και φυσική αυτουργός δια παραλείψεως αφού το έγκλημα είναι σωματοπαγές.

Η Α επιθυμώντας τη δολοφονία του συζύγου της, απευθύνεται στον μαφιόζο Β, εκείνος δε την αναθέτει στον Γ.

Περίπτωση αλυσιδωτής ηθικής αυτουργίας. Ο ηθικός αυτουργός προκαλεί σε άλλον την απόφαση να πείσει τον αυτουργό να τελέσει την κύρια πράξη. Επομένως ισχύει ότι “ο ηθικός αυτουργός του ηθικού αυτουργού είναι ηθικός αυτουργός του αυτουργού”. Ο αρχικός ηθικός αυτουργός δεν χρειάζεται να γνωρίζει ούτε τους ενδιάμεσους ηθικούς ούτε το πρόσωπο του φυσικού αυτουργού, αρκεί να γνωρίζει τα ελάχιστα στοιχεία που απαιτεί ο νόμος.

Ο αυτουργός απαιτεί αμοιβή 10 χιλιάδων ευρώ. Ο Α και ο Β δώσουν με συναπόφαση απο 5 χιλιάδες έκαστος.

Περίπτωση ηθικής αυτουργίας κατά συναυτουργίας. Πλείονες πείθουν άλλον από κοινού και με κοινή απόφαση να τελέσει την κύρια πράξη. Αν δεν υπάρχει κοινή απόφαση, τότε στοιχειοθετείται πάλι ηθική αυτουργία κατά παραυτουργία λόγω σωρευτικής αιτιότητας.

Κατά την διάρκεια φραστικού διαπληκτισμού μεταξύ Α και Β, περισσότεροι θαμώνες του μπαρ και χωρίς συναπόφαση παροτρύνουν τον Α να προκαλέσει στον Β σωματική βλάβη, την οποία αυτός πράγματι τελεί.

Περίπτωση ηθικής αυτουργίας κατά παρατουργία. Πλείονες προκαλούν ο καθένας αυτοτελώς την απόφαση στο φυσικό αυτουργό να τελέσει την κύρια πράξη. Εδώ δεν υπάρχει συναπόφαση αλλά αντικειμενικός αιτιώδης σύνδεσμος ανάμεσα στη συμπεριφορά του καθενός και στην απόφαση του αυτουργού.

Τιμωρείται η απόπειρα ηθικής αυτουργίας;

Δε τιμωρείται αυτοτελώς ως τέτοια άλλα ως πρόκληση σε τέλεση κακουργήματος/πλημμελήματος(ΠΚ 186)-> πάντως, η διάταξη είναι de lege ferenda προβληματική(προτιμότερη η θέσπιση αυτοτελούς διάταξης με λόγο τιμώρησης τον κίνδυνο για το συγκεκριμένο έννομο αγαθό και όχι τη δημόσια τάξη γενικά), ιδίως λόγω της συμπερίληψης και των πλημμελημάτων(υπερβολική διεύρυνση αξιόποινου). Αντίθετα, η απόπειρα συνέργειας δεν είναι αξιόποινη.

Ο agent provocateur.

Δε θέλει τη τελείωση του εγκλήματος(= τη πλήρωση της ειδικής υπόστασης) αλλά μόνο την απόπειρα(ώστε να τον συλλάβει εν αποπείρα)=> δεν έχει πλήρη δόλο ηθ. Αυτουργού, δε θέλει τη βλάβη του εννόμου αγαθού αλλά, αντιθέτως, τη παρεμπόδιση της. Πρόκειται για «οιονεί αστυνομικό έγκλημα». Δεν εφαρμόζεται στη πράξη-> αντίθετα, πολλές ειδικές διατάξεις επιτρέπουν υπό αυστηρές προϋποθέσεις την αστυνομική διείσδυση και αίρουν το άδικο του ΠΚ 46 παρ. 2-> τέτοια χαρακτηριστική περίπτωση είναι το αρ. 253ΑΚΠΔ.

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ:

1) Παρά το γράμμα της ΠΚ 46 παρ.2 πρέπει να δεχθούμε πως απαιτείται και εδώ αρχή εκτέλεσης, όχι μόνο για λόγους συστηματικούς(αφού το 46 παρ.1 ΠΚ προσαπαιτεί άδικη κύρια πράξη, το δε 46παρ.2ΠΚ συνιστά μια ειδικότερη μορφή ηθικής αυτουργίας) αλλά και προς αποφυγή αξιολογικών αντινομιών και απόπων(αξιόποινο δίχως αρχή εκτέλεσης α.υ συνιστά φρονηματικό ποινικό δίκαιο, ενώ αν δεχθούμε ότι δεν απαιτείται αρχή εκτέλεσης, τότε η «απόπειρα» ηθικής αυτουργίας σε τετελεσμένο έγκλημα, ήτοι το ΠΚ 186, θα τιμωρείται ελαφρύτερα από την απόπειρα ηθικής αυτουργίας σε απόπειρα!).

2) Ο όρος «αποπεράτωση» στη ΠΚ 46παρ. 2 δεν ακριβολογεί-> δε πρόκειται για την ουσιαστική αποπεράτωση αλλά ουσιαστικά για τη τελείωση του εγκλήματος(επί εγκλημάτων σκοπού, δηλαδή, καλύπτει μέχρι και την αφαίρεση και όχι και την παράνομη ιδιοποίηση, και ας μην έχει καταστεί εν προκειμένω η βλάβη του εννόμου αγαθού μη αναστρέψιμη)=> ο ανακόπτων την πράξη μετά την τελείωση και μέχρι την ουσιαστική αποπεράτωση, δεν είναι agent provocateur αλλά κανονικός ηθικός αυτουργός.

3) Η πράξη του αυτουργού πρέπει- όπως και η κύρια άδικη πράξη στην ηθ. Αυτουργία- να συνιστά άδικη πράξη, ήτοι τελούμενη με δόλο(ορθώς φυσικά διότι ο δόλος στην απόπειρα είναι υ.σ.α και χωρίς αυτόν δεν υπάρχει ούτε κατ' αρχήν άδικη πράξη).

4) ΑΝ ο agent provocateur αποτύχει να ανακόψει τη πράξη πριν τη τελείωση του εγκλήματος τιμωρείται ως ηθ. Αυτουργός αν είχε ενδεχόμενο προς τούτο δόλο, σε κάθε άλλη περίπτωση τιμωρείται με τη ποινή του ΠΚ46παρ.2 σε αληθή συρροή με το έγκλημα εξ αμελείας, αν η πράξη

τιμωρείται και εξ αμελείας τελούμενη. Και τούτο γιατί δε γίνεται να αποκτήσει αναδρομικά το δόλο του ηθ. Αυτουργού.

5) Πως θα τιμωρηθεί ο αυτουργός;

ΑΝ πολίτης παρακινηθεί από πολίτη-> θα τιμωρηθεί κανονικά ως αυτουργός.

Αν μπάτσος παγίδευσε μπάτσο, το αυτό.

Αν το Κράτος μέσω των οργάνων ποινικής καταστολής του παγίδευσε πολίτη, το δε άδικο αυτής δεν αίρεται κατά ΠΚ253Α, τα πράγματα περιπλέκονται, διότι η Πολιτεία δε μπορεί να επεμβαίνει στο ψυχικό κόσμο των πολιτών κατά τρόπο που προσβάλλει την ανθρώπινη αξία, η δε «παγίδευση» αυτή και η πρόκληση της εγκληματικής βούλησης συνιστά αναγκαστική διάπλαση της συνείδησης του εν αγνοία πράττοντος και προσβολή του δικαιώματος σε μη αυτό-ενοχοποίηση αλλά και της προσωπικής ελευθερίας και αξιοπρέπειας του πολίτη.

Προτείνονται οι εξής λύσεις:

Ατιμώρητο απόπειρας, επειδή συντρέχει λόγος αποκλεισμού του αξιοποίνου.

Ελαφρύτερη τιμώρηση-> ελαφρυντική περίπτωση που θα ληφθεί υπόψη κατά τη δικαστική επιμέτρηση.

Να μην διεξαχθεί καν δίκη επειδή ελλείπει ήδη, ab initio και οριστικά, η δικονομική προϋπόθεση της δίκαιης δίκης κατ' αρ. 6 παρ.1 ΕΣΔΑ.

Να απαγορευθεί η αποδεικτική αξιοποίηση των αποδεικτικών μέσων που προέκυψαν από τη παγίδευση.

Η ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ

Σημαντικές παραδοχές για τη συνέργεια

1. Για να υπάρξει αξιόποινη συνέργεια απαιτείται να έχει διαπραχθεί άδικη κύρια πράξη τουλάχιστον υπό μορφή απόπειρας.
2. Η συνέργεια, όσο σημαντική και ουσιώδης και αν είναι, δεν πληροί την α.υ της κύριας πράξης. Πράξη που πληροί έστω και εν μέρει στοιχείο της α.υ είναι ήδη (συν) αυτουργία και όχι συνέργεια εφόσον πληροί και την υ.υ του εγκλήματος
3. Κεντρικό ρόλο παίζει η έννοια της συνδρομής, η οποία δεν ορίζεται από το νόμο αλλά είναι ζήτημα ερμηνείας
4. Η απόπειρα συνέργειας κατά τον ποινικό μας κώδικα δεν είναι αξιόποινη

Τι εννοούμε ως συνδρομή;

Κάθε συμπεριφορά ενέργεια ή παράλειψη που κατευθύνεται τουλάχιστον αντικειμενικά και συμβάλλει στην υπέρβαση μιας δυσχέρειας συνδεδεμένης με την εκτέλεση του εγκλήματος από τον αυτουργό. Όταν δηλαδή ο συνεργός με την πράξη του καθιστά δυνατή, διευκολύνει, επιτείνει ή εξασφαλίζει την πραγμάτωση της κύριας πράξης.

Παραδείγματα συνδρομής:

- Ο Α δίνει στον κλέφτη αντικλείδι με το οποίο διαρρηγνύει το σπίτι του Γ.

- Ο νυχτοφύλακας βλέπει τον διαρρήκτη να εισβάλει στο κτίριο που αυτός φυλάει και δεν τον εμποδίζει αποδεχόμενος την τέλεση κλοπής εκ μέρους άλλου, διότι θεωρεί ότι κακοπληρώνεται (συνέργεια με παράλειψη)
- Ο Α ακινητοποιεί το θύμα και ο Β το χτυπά.
- Ο Γ πληροφορεί τον αυτουργό για το πού ακριβώς βρίσκεται το θύμα.
- Ο Α βεβαιώνει τον αυτουργό ότι δεν έχει να φοβηθεί τίποτα από την τέλεση της πράξης διότι αυτός θα τον καλύψει.

Η συνδρομή πρέπει να είναι αιτιώδης;

Ναι, συνέργεια στοιχειοθετείται όταν η συνδρομή συνέβαλε αιτιωδώς στην πραγμάτωση της κύριας πράξης. Η αιτιότητα είναι γενικό προαπαιτούμενο κάθε συνέργειας.

Ο Α δίνει ένα μαχαίρι στο Β προκειμένου αυτός να φονεύσει τον Γ, πλην όμως ο αυτουργός τελικά χρησιμοποιεί περίστροφο.

Δεν στοιχειοθετείται συνέργεια αν η συνδρομή δεν συνέβαλε τελικά στην τέλεση της πράξης, διότι ο αυτουργός αποφάσισε να μην κάνει χρήση αυτής. Απόπειρα συνέργειας, ατιμώρητη κατά το δίκαιό μας.

Ο αυτουργός δεν δέχεται τον αναπτήρα που του προσφέρει ο Α για να τελέσει τον εμπρησμό, διότι έχει δικό του.

Δεν στοιχειοθετείται συνέργεια αν ο αυτουργός αποκρούσει την προσφερόμενη συνδρομή. Απόπειρα συνέργειας.

Η επιστολή με τις οδηγίες για τη διάρρηξη της τράπεζας φτάνει στον αυτουργό μετά την τέλεση του εγκλήματος.

Δεν στοιχειοθετείται συνέργεια αν η προσφερθείσα βοήθεια δεν φτάσει τελικά στον αυτουργό.

Ο Α δίνει στον Β ένα πιστόλι για να φονεύσει τον Γ. Ο Β πυροβολεί ανεπιτυχώς κατά του παθόντος και τελικά τον σκοτώνει χρησιμοποιώντας το μαχαίρι που είχε μαζί του.

Στοιχειοθετείται συνέργεια όταν η συνδρομή ενίσχυσε μόνο τμήμα της κύριας πράξης. Σε αυτές τις περιπτώσεις στοιχειοθετείται απλή συνέργεια σε απόπειρα.

ΔΕΝ στοιχειοθετείται συνέργεια:

1. Αν η συνδρομή δε συνέβαλε τυπικά στη τέλεση της κύριας πράξης γιατί ο αυτουργός αποφάσισε να μη κάνει χρήση της.
2. Αν ο αυτουργός αποκρούει τη προσφερόμενη συνδρομή.
3. Αν η προσφερθείσα βοήθεια δε φθάσει καν στον αυτουργό.

Στοιχειοθετείται συνέργεια όταν:

1. Η κύρια πράξη θα είχε τελεστεί και χωρίς τη παροχή της συνδρομής. Αρκεί να υπήρξε- έστω ενισχυτικά- αιτιώδης, δεν έχει επιρροή η προσθήκη εφεδρικών αιτίων.
2. Όταν η συνδρομή ενίσχυσε τμήμα μόνο της κύριας πράξης(συνέργεια σε απόπειρα).

Αντικειμενικά στοιχεία της άμεσης συνέργειας είναι τα εξής:

1. Κύρια(τελειωτικά) άδικη πράξη
2. Συνδρομή-> ενόψει των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών αλλά και της βαρύτητας της άμεσης συνέργειας, πράξεις άμεσης συνέργειας μπορούν να είναι μόνο όσες καθιστούν δυνατή/ ουσιωδώς διευκολύνουν τη κύρια πράξη (και δη όχι όλες εξ αυτών!) και όχι αυτές που επιτείνουν ή εξασφαλίζουν τις συνέπειες της κύριας πράξης.
3. Αιτιότητα μεταξύ συνδρομής και κύριας άδικης πράξης
4. Αμεσότητα της συνδρομής-> πρέπει να άγει ευθέως σε πλήρωση της α.υ(= σε προσβολή του εννόμου αγαθού), απλώς να μη μπορούν να χαρακτηριστούν, δηλαδή, πράξεις α.υ (παρότι έχουν την ίδια βαρύτητα). Υποστηρίζεται ότι ενόψει ότι η συνδρομή στην άμεση συνέργεια δεν είναι καν αιτιώδης αν δεν άγει ευθέως σε πλήρωση της α.υ, η αλυσιδωτή συνέργεια(= συνεργός συνεργού) μπορεί να είναι μόνο απλή και όχι άμεση. Ωστόσο, η άποψη αυτή στη γενικότητα της δε συλλαμβάνει προσηκόντως το άδικο σοβαρών περιπτώσεων(πχ αρχηγό συμμορίας)-> ορθότερο να δεχθούμε ότι άμεση μπορεί να είναι η συνέργεια και όταν παρεμβάλλεται τρίτο πρόσωπο αρκεί αυτό να μην αλλοιώνει, βελτιώνει ή αμβλύνει τη συνδρομή του πρώτου συνεργού ΚΑΙ αρκεί φυσικά να παρέχεται κατά την εκτέλεση της κύριας πράξης.
5. Συνδρομή κατά την εκτέλεση της κύριας πράξης= από τη στιγμή που αρχίζει η απόπειρα της (διότι το προτερόχρονο αποκλείει λογικώς τη βαρύτητα που επιτρέπει την εξομοίωση με αυτουργία) και έως την τελείωση(αλλά όχι κατά την ουσιαστική αποπεράτωση, αφού δεν πληρούται πλέον η α.υ).
6. Συνδρομή «εν τη εκτελέσει»-> το κριτήριο της ουσιαστικής ισοδυναμίας αδίκου των πράξεων άμεσης συνέργειας με τις πράξεις που πληρούν την α.υ(ίδια ποιοτικά συμβολή με αυτουργό).

Ο Α ακινητοποιεί με τις υπέρτερες σωματικές του δυνάμεις του τον παθόντα προκειμένου ο Β να τον σκοτώσει.

Ο Α είναι άμεσος συνεργός, αφού δεν πραγματώνει τμήμα της αντικειμενικής υπόστασης.

Ο Α ακινητοποιεί με τις υπέρτερες σωματικές του δυνάμεις τον παθόντα προκειμένου ο Β να τον ληστέψει ή βιάσει.

Ο Α είναι συναυτουργός διότι πληροί τμήμα της αντικειμενικής υπόστασης. Η ληστεία και ο βιασμός είναι σύνθετα εγκλήματα, ο Α πραγματοποιεί το συνθετικό της παράνομης βίας.

Νομάρχης εκδίδει επιταγή και την παραδίδει στον υποψήφιο πρόεδρο κοινότητας. Ο τελευταίος την έδωσε στον αυτουργό της κύριας πράξης (δωροδοκία εκλογέως).

Ο νομάρχης είναι απλός συνεργός κλοπής και όχι άμεσος, επειδή η συνδρομή δεν παρασχέθηκε κατά την εκτέλεση της κύριας πράξης αλλά πριν από αυτή.

Ο συνεργός φωτίζει διαρκώς τον διαρρήκτη κατά τη διάρρηξη χρηματοκιβωτίου = παρέχει άμεση συνδρομή εν τη εκτέλεση. Σε αντίθεση με εκείνος που φωτίζει με αναπτήρα περιστασιακά, σε κάποια στιγμή δυσκολίας τον διαρρήκτη = παρέχει άμεση συνδρομή αλλά όχι εν τη εκτέλεση. Η συμβολή του δεν είναι τόσο ουσιαστική ώστε να εξομοιώνεται με ηθική αυτουργία.

Απλή συνέργεια: Το ΠΚ 47 δίνει αρνητικό ορισμό της-> η εμπρόθετη παροχή οιασδήποτε άλλης συνδρομής, είτε πριν (σε αυτό το στάδιο αναγκαστικά-κατ' αντιδιαστολή με ΠΚ 46παρ.1β'-μόνο απλή συνέργεια χωρεί) είτε κατά την εκτέλεση της πράξης, που δεν μπορούν να θεωρηθούν άμεση συνέργεια.

Παραδείγματα απλής συνέργειας από τη νομολογία:

- Ο Α κατά το χρόνο που οι αυτουργοί κλέβουν το αμάξι, βρίσκεται κοντά στον τόπο του εγκλήματος και κρατάει τσίλιες.
- Ο Β φύλαξε στο σπίτι του τις καραμπίνες που χρησιμοποιήθηκαν στη ληστεία, έδωσε τις απαραίτητες πληροφορίες για τον χώρο και ενθάρρυνε τον αυτουργό στην διάπραξή της.
- Ο Γ παρέχει πληροφορίες στους αυτουργούς για τη διακίνηση των χρηματοποστολών των ΕΛΤΑ, παραδίδει αντικλείδι της πίσω πόρτας παράπλευρης πολυκατοικίας για να διευκολύνει την είσοδο και την έξοδο των ληστών και συμφωνεί να τους παρέχει άλλοθι μετά την τελείωση του εγκλήματος.
- Ο Δ χορηγεί στον δράστη σώματα επιταγών του, προκειμένου αυτός να τις πλαστογραφήσει και να εξαπατήσει τον παθόντα.
- Ο Ε σταθμεύει το ταξί του, εντός του οποίου βρίσκονταν ο αυτουργός και ο παθών σε ερημική περιοχή και ανέμενε την ολοκλήρωση της πράξης, ενθαρρύνοντας έτσι τον αυτουργό.

Ο σύζυγος που συμπαραστέκεται στη νόθευση και αποστολή εγγράφου από τη σύζυγο του, τη συνόδευσε στα γραφεία όπου τελέστηκε η απάτη και ανέμεινε έξω από αυτά.

Όταν η συνδρομή συνίσταται στην υπερνίκηση ψυχικών εμποδίων(αναστολών, δισταγμών, φόβου κλπ) υπάρχει ψυχική συνέργεια, η οποία είναι πάντα απλή, ακόμη και αν παρέχεται «εν τη εκτέλεσει». Ο σύζυγος παρέχει ψυχική συνδρομή που στοιχειοθετεί απλή συνέργεια.

Ο αντιπρόεδρος Τράπεζας παραλείπει σκόπιμα να αποτρέψει τον διοικητή από το να υπεξαιρεί εξακολουθητικά χρήματα από την τράπεζα καίτοι έχει ιδιαίτερη νομική υποχρέωση προς τούτο.

Χωρεί και ψυχική συνέργεια με παράλειψη.

Προσοχή: Κριτήριο για την ύπαρξη ψυχικής συνέργειας δεν είναι ο άυλος χαρακτήρας της συνδρομής αλλά ο εσωτερικός / ψυχικός χαρακτήρας του εμποδίου. Αν με τη βοήθεια οδηγιών, συμβουλών κλπ υπερνικήθηκαν υλικά εμπόδια => υλική συνέργεια που μπορεί να είναι και άμεση. Αν η συνδρομή συνίσταται σε ψυχική ενίσχυση - ενθάρρυνση του αυτουργού πχ διάλυση των δισταγμών ή τύψεων του => ψυχική συνέργεια έστω και αν γίνεται με υλική πράξη.

Η Β στέλνει μια επιστολή στον εραστή της, προκειμένου να διαλύσει τις τελευταίες τύψεις του και να φονεύσει τον σύζυγό της.

Η συνδρομή της Β συνίσταται σε ψυχική ενίσχυση-ενθάρρυνση του εραστή της προκειμένου να διαλύσει τις τύψεις του και επομένως συνιστά ψυχική συνέργεια ακόμη και αν έγινε με υλική πράξη δηλαδή την αποστολή επιστολής.

Ο Δ δίνει στον αυτουργό τεχνικές οδηγίες, πληροφορίες για τον τρόπο με τον οποίο αυτός θα τελέσει την πράξη.

Η συνέργεια εν προκειμένω είναι υλική και μάλιστα άμεση διότι έχει τέτοια σπουδαιότητα που πληροί τα κριτήρια του άρθρου 46 όπως αναλύθηκαν πιο πάνω.

Παραδείγματα υλικής συνέργειας

- Όταν ο συνεργός υποδεικνύει το θύμα στον αυτουργό της ανθρωποκτονίας
- Όταν ο συνεργός παρέχει στον αυτουργό κλοπής πληροφορίες ως προς το πότε απουσιάζει ο ιδιοκτήτης, ως προς τη διαρρύθμιση της κατοικίας του κλπ
- Όταν ο συνεργός πληροφορεί τον αυτουργό ληστείας όταν επίκειται άφιξη χρημάτων στο κατάστημα των ΕΛΤΑ
- Όταν παρέχει οδηγίες στον αυτουργό για την κατασκευή εκρηκτικών υλών.

Υπόσχομαι ότι μόλις τελέσεις τη ληστεία θα σε περιμένω έξω από την πόλη για να μεταφορτώσω τη λεία στο αυτοκίνητό μου.

Η υπόσχεση υπόθαλψης μετά το έγκλημα δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται ως μονοσήμαντη συμπεριφορά αλλά μπορεί ανάλογα με τις περιστάσεις να είναι είτε ψυχική είτε υλική. Αν η υλική βοήθεια παρέχεται το πρώτον μετά την τέλεση της πράξης, ενώ πριν από αυτήν είχε δοθεί απλώς υπόσχεση => ψυχική συνέργεια (όπως και στο παράδειγμα). Αν όμως το υλικό εμπόδιο έχει υπερνικηθεί ήδη μέχρι την τελείωση πχ ο συνεργός ληστείας έχει ήδη αφήσει τη μοτοσικλέτα στο χώρο της ληστείας => το αίσθημα ασφάλειας του δράστη δεν υποβαθμίζει τη συνέργεια σε ψυχική. Προφανώς, δεν είναι αξιόποινη λόγω έλλειψης αιτιότητας η ψυχική συνδρομή που ουδόλως ενίσχυσε την κύρια πράξη.

Ο Α έχει αποφασίσει να ξυλοκοπήσει τον Β, σύζυγο της ερωμένης του Γ, εξαρτά όμως την πράξη του από το αν η Γ θα συμφωνήσει. Αν η Γ συμφωνήσει, θα τιμωρηθεί ως ηθικός αυτουργός ή συνεργός;

Η ψυχική συνέργεια διαφέρει από την ηθική αυτουργία αφού προϋποθέτει ειλημμένη απόφαση του αυτουργού σε αντίθεση με την ηθική αυτουργία όπου το πρώτον ο υπο κρίση δράστης προκαλεί την απόφαση στον αυτουργό. Η ψυχική συνέργεια δεν αναβαθμίζεται σε ηθική αυτουργία, ακόμη και αν ο αυτουργός έχει αποφασίσει μεν να τελέσει την αξιόποινη πράξη, εξαρτά όμως την διάπραξή της από τη σύμφωνη γνώμη τρίτου. Η Γ επομένως δεν είναι ηθική αυτουργός αλλά απλή ψυχική συνεργός.

Η απλή παρουσία στον τόπο του εγκλήματος δεν μπορεί να συνιστά από μόνη της ψυχική συνέργεια αλλά πρέπει να είναι ενεργή παρουσία. Περιπτώσεις / παραδείγματα:

1. Ο παριστάμενος συνεργός υπόσχεται ότι αν χρειαστεί θα επέμβει υπέρ του αυτουργού.
2. Προτείνει το όπλο του κατά του θύματος πριν το πυροβολήσει ο αυτουργός
3. Ο δικηγόρος παρίσταται στην απόπειρα εκβίασης που τελείται στο γραφείο του, το οποίο παραχώρησε για ακριβώς αυτό το σκοπό, γνωρίζοντας εκ των προτέρων την προσχεδιασμένη πράξη και αποδεχόμενος τη διεξαγωγή της σχετικής συζήτησης.

Ο νυχτοφύλακας Η βλέπει τον κλέφτη Θ να εισέρχεται στο κτήριο που φυλάει για να κλέψει και δεν τον εμποδίζει.

Πρέπει πάντα να εξετάζουμε αν ο παριστάμενος που αδρανεί έχει ιδιαίτερη νομική υποχρέωση να αποτρέψει την πράξη ή αν η αδράνειά του συνιστά αυτοτελές γνήσιο έγκλημα παραλείψεως. Στις περιπτώσεις αυτές είναι αναλόγως των περιστάσεων συνεργός ή συναυτουργός με παράλειψη στο έγκλημα. Εν προκειμένω, ο Η έχει τελέσει συνέργεια ή συναυτουργία με παράλειψη αναλόγως του αν υπάρχει σκοπός παράνομης ιδιοποίησης.

Συνέργεια δια παραλείψεως ή συναυτουργία δια παραλείψεως;

Όποιος παραλείπει- καίτοι έχει ιδιαίτερη προς τούτο νομική υποχρέωση- να αποτρέψει το αποτέλεσμα που προκαλεί κάποιος άλλος είναι κατά κανόνα-αλλά όχι πάντοτε- (συν-)αυτουργός δια παραλείψεως. Απλώς, το πρόβλημα εδώ έγκειται στο ότι η αυτή παράλειψη εκτός από αυτουργική συμπεριφορά συνιστά και διευκόλυνση του συναυτουργού να πραγματοποιήσει το οικείο τμήμα της α.υ, ώστε τελικά καθίσταται ΚΑΙ συνεργός δια παραλείψεως, η δε συνέργεια αποθείται από την αυτουργία ως επικουρική.

Ο πατέρας δεν παρεμποδίζει τη μητέρα του νηπίου τους να το φονεύσει αλλά αποδέχεται τη θανάτωσή του.

Είναι αυτουργός δια παραλείψεως της ανθρωποκτονίας με πρόθεση, συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις του άρθρου 299 παρ. 1 και 15ΠΚ.

Ο πατέρας δεν παρεμποδίζει το τέκνο του να επιδίδεται σε αξιόποινες πράξεις.

Είναι συναυτουργός αυτών εφόσον τις αποδέχεται. Εκείνο που μετράει σε αυτές τις περιπτώσεις δεν είναι η κυριαρχία στην πράξη αλλά η παράβαση της ιδιαίτερης νομικής υποχρέωσης. Η αυτουργική ιδιότητα της μη- αποτροπής του αποτελέσματος είναι δεδομένη και ανεπίδεκτη υποβάθμισης.

Πότε στοιχειοθετείται συνέργεια δια παραλείψεως;

Όταν η παράλειψη αποτροπής του αποτελέσματος παρά την ύπαρξη της ιδιαίτερης νομικής υποχρέωσης δεν μπορεί να στοιχειοθετήσει την ειδική υπόσταση του οικείου εγκλήματος, λόγω της ιδιαίτερης διαμόρφωσής της.

Ο πατέρας δεν παρεμποδίζει άλλον, μολονότι μπορούσε να ασελήσει στο δεκάχρονο παιδί του. Η μητέρα δεν παρεμποδίζει τον πατέρα να τελέσει αιμομιξία => ιδιόχειρα εγκλήματα (αποπλάνηση παιδιών, αιμομιξία)

Ψευδορκία => αυτοπρόσωπα εγκλήματα καθήκοντος

Εγκλήματα σκοπού => αν δεν υπάρχει ο απαιτούμενος σκοπός παράνομης ιδιοποίησης είναι συνεργός.

Η περίπτωση της παραμέλησης εποπτείας ανηλίκων

Η ιδιαίτερη νομική υποχρέωση αποτροπής αξιόποινων πράξεων από ανηλίκους προκύπτει ευθέως από τη ΠΚ 360(παραμέληση εποπτείας ανηλίκων). Το ΠΚ 360 αφενός θεσπίζει αυθεντικά την ιδιαίτερη νομική υποχρέωση αποτροπής των αξιόποινων πράξεων ανηλίκων και αφετέρου επεκτείνει το αξιόποινο σε περιπτώσεις ήσσονος σημασίας (εξ ου και η ανάγκη αυτοτελούς νομοθετικής πρόβλεψης και ρητής επικουρικότητας!).

Τί περιλαμβάνει η υποκειμενική υπόσταση της συνέργειας;

Απαιτείται διπλός δόλος: - Συνέργεια εξ αμέλειας δεν αναγνωρίζεται στο δίκαιο μας.

1. Γνώση και θέληση του συνεργού για τέλεση της κύριας πράξης
2. Γνώση και θέληση του συνεργού για την παροχή συνδρομής

Και ειδικότερα:

Άμεση συνέργεια: ο συνεργός πρέπει να γνωρίζει και να αποδέχεται ότι παρέχει συνδρομή κατά την εκτέλεση/ εν τη εκτελέσει καθώς+ τα στοιχεία όλης της ειδικής υπόστασης του εγκλήματος (σαφή γνώση της κύριας πράξης σε όλες τις λεπτομέρειες της.

Απλή συνέργεια: ο συνεργός δεν απαιτείται να γνωρίζει και αποδέχεται κάθε στοιχείο της ειδικής υπόστασης(λεπτομέρεια της κύριας πράξης) αρκεί γνώση των στοιχείων της α.υ της κύριας πράξης (κλοπή, σωματική βλάβη).

Ο Α χορηγεί στον Β ένα μαχαίρι για να απειλήσει αν χρειαστεί οποιονδήποτε βρεθεί στο δρόμο του.

Εφόσον ο Β πράγματι απειλήσει κάποιον, ο Α είναι απλός συνεργός στο έγκλημα αυτό, έστω και αν το μαχαίρι δεν δόθηκε ενόψει κάποιας συγκεκριμένης περίπτωσης. Αν όμως το μαχαίρι χρησιμοποιήθηκε από τον Β για διάπραξη ληστείας, ο Α δεν είναι συνεργός σε ληστεία, ελλείπει

δόλου έστω και αν βαρύνεται με αμέλεια ως προς τη συνδρομή του αυτή. Δηλαδή, ακόμη και αν μπορούσε να προβλέψει ότι ο Β ενδέχεται με το μαχαίρι να διαπράξει και το βαρύτερο αυτό έγκλημα.

Σημείωση: η συμμετοχή δεν αναιρείται από το γεγονός ότι ο συμπράττων μετέβαλε τη βούλησή του μετά τη συμβολή του στο έγκλημα. Η μετάγνωση ωφελεί μόνο αν οδηγήσει σε υπαναχώρηση ή έμπρακτη μετάνοια ή γενικότερα σε συμπεριφορά που μπορεί να ληφθεί υπόψη ως ελαφρυντική περίπτωση.

Ο Α βοηθά τον Β να παραπλανήσει τον Γ, ώστε ο τελευταίος να προβεί σε περιουσιακή διάθεση με βλάβη της περιουσίας του.

Αν ο Α γνωρίζει τον σκοπό του αυτουργού είναι απλώς συνεργός στην απάτη έστω και αν δεν έχει σκοπό παράνομου περιουσιακού ωφέλους υπέρ του Β. Αν όμως δεν γνωρίζει καν τον σκοπό του αυτουργού αλλά γνωρίζει τα στοιχεία της α.υ => συνεργός σε απατηλή πρόκληση βλάβης.

Επομένως συμπεραίνουμε πως: ο συνεργός αρκεί να έχει τουλάχιστον ενδεχόμενο δόλο («πρόθεση» ΠΚ 47) ως προς την υ.υ της κύριας πράξης και δεν απαιτείται να συντρέχουν ΚΑΙ στο πρόσωπο του η ειδική μορφή δόλου+ τα υ.σ.α-> αρκεί να γνωρίζει- τουλάχιστον ως ενδεχόμενο- το πλήρη δόλο και σκοπό(υ.σ.α) του αυτουργού. Αντίστοιχα, ως προς την παροχή της συνδρομής και της αιτιότητας της στην διευκόλυνση της κύριας πράξης, αρκεί ενδεχόμενος δόλος. Επομένως, ο συνεργός δεν απαιτείται να έχει και ο ίδιος σκοπό παράνομου περιουσιακού οφέλους ή οποιοδήποτε υ.σ.α που πρέπει να συντρέχει στο πρόσωπο του αυτουργού. Πρέπει όμως, για να έχει το δόλο του συνεργού, να γνωρίζει ότι ο αυτουργός έχει τον σκοπό αυτό και γενικά να γνωρίζει τουλάχιστον ως ενδεχόμεν ότι ο αυτουργός έχει το εκάστοτε απαιτούμενο από το νόμο υ.σ.α

Πρέπει ο αυτουργός να γνωρίζει τη συνδρομή του συνεργού για τη στοιχειοθέτηση συνέργειας;

Ναι, και στην άμεση και στην απλή ψυχική συνέργεια. Δυνατότητα άγνοιας της συνδρομής του συνεργού υπάρχει μόνο στην περίπτωση της απλής υλικής συνεργειας.

Μπορούν να χαρακτηριστούν ως πράξεις συνέργειας, πράξεις εξωτερικά ουδέτερες(αξιολογικά άχρωμες), που εντούτοις υποστηρίζουν in concreto ένα έγκλημα, έστω και αν πρόκειται για «καθημερινές πράξεις», που ο καθένας έχει το δικαίωμα να ενεργήσει(διότι δε κατευθύνονται αντικειμενικά στη πραγμάτωση αποδοκιμαζόμενου από το δίκαιο κινδύνου); Πράγματι, ενώ σε πολλές περιπτώσεις η αιτιότητα μεταξύ της συνδρομής και της διευκόλυνσης της κύριας πράξης είναι αναμφισβήτητη, η τιμώρηση όλων όσων υποψιάζονται τις εγκληματικές προθέσεις του αυτουργού ως συνεργών άγει σε αφόρητη διεύρυνση του αξιοποίνου. Προτείνονται δύο κριτήρια:

Αντικειμενικό= όταν χωρίς τη κύρια πράξη, η prima facie ουδέτερη πράξη στερείται νοήματος.

Υποκειμενικό= όταν είτε ο δράστης είχε ΑΜΕΣΟ δόλο ΕΙΤΕ η εγκληματική πρόθεση του αυτουργού ήταν αντικειμενικά ευχερώς αναγνωρίσιμη(πχ γίνεται συμπλοκή έξω από μαγαζί και εις εκ των εμπλεκόμενων μπαίνει σε αυτό για να αγοράσει μαχαίρι).

Τα άνω κριτήρια θεμελιώνονται στη θεωρία του αντικειμενικού καταλογισμού-> βάση για την απαξιολόγηση μιας υποστηρικτικής συμπεριφοράς είναι η ΚΟΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΟΦΡΟΤΗΤΑ της πράξης, η υπέρβαση, δηλαδή, ή μη των ορίων της επιτρεπούς κινδυνώδους δράσης και επίταση του κινδύνου προσβολής του εννόμου αγαθού. Μόνο αυτή θέτει πράγματι έναν αποδοκιμαζόμενο από το δίκαιο(νομικώς σημαντικό) κίνδυνο. Αντίθετα, μια κοινωνικώς πρόσφορη συμπεριφορά δεν διαταράσσει την ειρηνευμένη κατάσταση του εννόμου αγαθού, έστω και αν ο «συνεργός» γνώριζε την εγκληματική πρόθεση του αυτουργού, διότι εφόσον ενεργεί νομίμως, δεν βαρύνεται να τσεκάρει τυχόν εγκληματικές προθέσεις του αυτουργού, εκτός αν συντρέχουν πρόσθετες περιστάσεις(« αναγνωρίσιμη τάση») που του απαγορεύουν να αδιαφορήσει, εκτός και πάλι αν αυτός είχε- ούτως ή άλλως- εκ του νόμου υποχρέωση να προβεί στη πράξη συνέργειας, οπότε μόνο περίπτωση παρασιώπησης κακούργηματος μπορεί να στοιχειοθετηθεί(εφόσον η κύρια πράξη είναι όντως κακούργημα και ο παρέχων την συνδρομή έχει άμεσο δόλο Β βαθμού).

Ο Α αφαιρεί μαζί με τον Β ογκώδες ξένο χρηματοκιβώτιο, ως προς το οποίο μόνο ο Β έχει σκοπό παράνομης ιδιοποίησης.

Ο Α είναι άμεσος συνεργός στην πράξη καίτοι τελεί πράξη α.υ. Υπάρχουν περιπτώσεις που ο δράστης παρέχει ουσιαστικά αυτουργική συνδρομή, δηλαδή πραγματώνει πράγματι στοιχεία της α.υ της κύριας πράξης- ακόμα και με ξεκάθαρη ΣΥΝΑΠΟΦΑΣΗ με τον αυτουργό- πλην, όμως, δε στοιχειοθετείται συναντουργία, επειδή ο συνεργός δεν έχει το υ.σ.α

ΕΜΜΕΣΗ ΑΥΤΟΥΡΓΙΑ

Προβλέπεται έμμεση αυτουργία στο ποινικό μας δίκαιο;

Έμμεση αυτουργία υπάρχει όταν ο δράστης δεν πληροί την α.υ ενός εγκλήματος ιδιοχείρως αλλά μέσω της πράξης άλλου(που δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως αυτουργός). Η έμμεση αυτουργία είναι πρωτογενής αυτουργία και όχι συμμετοχή(στην αυτουργία άλλου). Ο ΠΚ τη προβλέπει ευθέως μόνο στα αρ. 21 και 49 παρ.1 ΠΚ. Στη πράξη επιστρατεύεται όταν η υπό κρίση συμπεριφορά δε μπορεί να θεωρηθεί ηθική αυτουργία ή συνέργεια, όπως ιδίως όταν φαινομενικά(εξωτερικά) μεν η υπό κρίση συμπεριφορά είναι απλή συνέργεια, πλην έχει πολύ βαρύτερο, αυτουργικό χαρακτήρα(βλ. αμέσως παραπάνω πχ με σχεδόν τυφλή!), ή όταν η υπό κρίση συμπεριφορά δε πληροί κάποια α.υ, ούτε στοιχειοθετεί συμμετοχή υπό στενή έννοια, ώστε η ατιμωρησία του δράστη να εμφανίζεται ως ανυπόφορη(πχ παραπλανώ τον παράφρονα Α να αυτοτραυματιστεί)

Ο δημόσιος υπάλληλος αναθέτει σε τρίτο να καταστρέψει υπηρεσιακά έγγραφα που του είχαν εμπιστευθεί λόγω της υπηρεσίας του.

Έμμεση αυτουργία υφίσταται όταν η συμπεριφορά του πράττοντος δεν πληροί την α.υ κανενός εγκλήματος. Αυτό συμβαίνει όταν πρόκειται για ιδιόχειρα εγκλήματα, όπου ο πράττων δεν έχει την ιδιότητα ή σχέση που τον καθιστά υποκείμενο και επομένως αποκλείεται η πλήρωσή της από αυτόν. Όμως την ιδιότητα ή σχέση την έχει ο υπό κρίση δράστης - έμμεσος αυτουργός. Εδώ ο τρίτος είναι άμεσος συνεργός αφού η συμβολή του είναι κατ' εξοχήν ουσιώδη - έχει την κυριαρχία επί της πράξης και πραγματώνει ουσιώδες μέρος της α.υ. Ο δημόσιος υπάλληλος είναι έμμεσος αυτουργός.

Ο Α υπό την απειλή πιστολιού εξαναγκάζεται να αυτοκτονήσει. // υπό την απειλή ότι ο δράστης θα σκοτώσει όλη του την οικογένεια.

Υπάρχει έμμεση αυτουργία όταν ο υπό κρίση δράστης κυριαρχεί στην αυτοπροβολή του πράττοντος δυνάμει εξαναγκασμού. Κυριαρχία μπορεί να υπάρξει και σε περίπτωση εξαναγκασμού τον οποίο ο έμμεσος αυτουργός είτε προκαλεί είτε εκμεταλεύεται. Ο πράττων γνωρίζει μεν τη σημασία της πράξης του (αυτοκτονία), δεν μπορεί όμως να την αποφύγει διότι εξαναγκάζεται προς αυτήν. Η απειλή θα πρέπει να είναι όμως δραστική και να μην αφήνει στο θύμα τη δυνατότητα αυτόνομης απόφασης.

Ο Α παρακινεί τον Β να καταρτίσει για αυτόν ένα πλαστό πτυχίο νομικής, παραπλανώντας τον ότι το θέλει για να πείσει την ωραία Γ ότι είναι πτυχιούχος και να καταστεί ελκυστικότερος σε αυτήν. Στην πραγματικότητα όμως ο Α επιδιώκει να καταλάβει με αυτό θέση στο δημόσιο.

Έμμεση αυτουργία υπάρχει όταν η συμπεριφορά του πράττοντος πληροί την α.υ ενός εγκλήματος αλλά λείπει το *in concreto* αξιούμενο υ.σ.α. Στην περίπτωση αυτή δεν πληρούνται καν η ειδική υπόσταση επομένως η πράξη του οργάνου δεν είναι ούτε κατ' αρχήν άδικη. Επομένως αυτός που παρακίνησε είναι έμμεσος αυτουργός.

Ο Α που οφείλει χρήματα στον Β του προτείνει αντί της οφειλής να του δώσει το ποδήλατό του. Υποδεικνύει όμως ως δικό του ένα ξένο ποδήλατο. Όταν ο Β πηγαίνει να το πάρει, παρεμποδίζεται από τον πραγματικό ιδιοκτήτη.

Το έγκλημα που μας ενδιαφέρει εδώ είναι η κλοπή. Έμμεση αυτουργία υπάρχει όταν η συμπεριφορά του πράττοντος πληροί την α.υ ενός εγκλήματος αλλά λείπει το *in concreto* αξιούμενο υ.σ.α. Αυτό πρέπει να δεχτούμε και στις περιπτώσεις που ο πράττων προέβη σε αρχή εκτελέσεως χωρίς να έχει τον απαιτούμενο από το νόμο δόλο (απόφαση), η οποία στην απόπειρα είναι υ.σ.α. Εδώ ο Β όχι μόνο δεν έχει σκοπό παράνοης ιδιοποίησης αλλά ούτε δόλο ως προς τα στοιχεία της α.υ. Δεν γνωρίζει ότι αφαιρεί. Δεν είναι λοιπόν αυτουργός. Ο Α όμως θεωρείται έμμεσος αυτουργός στην απόπειρα κλοπής διότι είχε σκοπό παράνομης ιδιοποίησης, την εξόφληση του χρέους μέσω ξένου πράγματος, το οποίο μεταχειρίζεται ως κύριος.

Ο Α πείθει τον Β να επιτεθεί κατά του Γ, επιδιώκοντας να προκαλέσει έτσι την αμυντική πράξη του Γ. Ο ευέξαπτος Γ τραυματίζει τον Β με γκρονθοκόπη, χωρίς να υπερβεί το αναγκαίο μέτρο άμυνας.

Έμμεση αυτουργία υπάρχει όταν η συμπεριφορά του οργάνου πληροί με την ειδική υπόσταση ενός εγκλήματος αλλά η συμπεριφορά του δεν είναι τελειωτικά άδικη καθώς συντρέχει ένας λόγος άρσης του αδικού. Η περίπτωση της προσταγής ή της επίτηδες προκληθείσας κατάστασης άμυνας είναι χαρακτηριστικά παραδείγματα. Εκείνος που προκαλεί την άδικη επ'θεση κάποιου εναντίον άλλου, προκειμένου ο περερχόμενος σε κατάσταση ανάγκης να βλάψει τον επιτιθέμενο, είναι έμμεσος αυτουργός, καίτοι για τον πράττοντα η πράξη δεν είναι τελειωτικά άδικη. Ο Α λοιπόν είναι έμμεσος αυτουργός της σωματικής βλάβης που τέλεσε ο Β κατά του Γ, ενώ η πράξη του Γ ως προς αυτόν δεν είναι τελειωτικά άδικη, λόγω της άμυνας στην οποία τελεί.

Ο Α προκαλεί διαρροή νερού στο διαμέρισμα του Β, προκειμένου ο τελευταίος να σπάσει την πόρτα διπλανού διαμερίσματος για να εισέλθει στο δικό του, όπως και συμβαίνει.

Έμμεση αυτουργία υπάρχει και στην περίπτωση της επίτηδες προκληθείσας κατάστασης ανάγκης που αποκλείει το άδικο. Εκείνος δλδ που προκαλεί έναν κίνδυνο για άλλον προκειμένου αυτός να βλάψει μικρότερης σπουδαιότητας σημασίας έννομα αγαθά αμέτοχου τρίτου, για να αποτρέψει τον σοβαρότερο κίνδυνο => έμμεσος αυτουργός καίτοι για τον πράττοντα η πράξη δεν είναι τελειωτικά άδικη.

Ο Α καταγγέλει ψευδώς τον Β, ο οποίος συλλαμβάνεται ή υποβάλλεται σε προσωρινή κράτηση.

Έμμεση αυτουργία υπάρχει και όταν η πράξη του οργάνου συνιστά ενάσκηση δικαιώματος ή εκτέλεση καθήκοντος (20 ΠΚ) οπότε είναι νόμιμη εξ αυτού του λόγου. Οι κλασικότερες περιπτώσεις είναι η παραπλάνηση κρατικού οργάνου (ενάσκηση καθήκοντος). Εδώ, ο Α είναι έμμεσος αυτουργός παράνομης κατακράτησης.

Η μύωψ Α ζητεί από τον Β το κουτί με το φάρμακο για να το χορηγήσει στον ασθενή σύζυγό της. Ο Β όμως δίνει εκείνο που περιέχει δηλητήριο, με πρόθεση να τον θανατώσει.

Έμμεση αυτουργία υπάρχει όταν η πράξη δεν τελείται με πρόθεση - δόλο. Κατά την ορθότερη μη κρατούσα άποψη, για τη στοιχειοθέτηση ηθικής αυτουργίας απαιτείται δόλια κύρια πράξη. Αν αυτή δεν τελείται με πρόθεση αλλά από αμέλεια ή ανυπαίτια, δεν στοιχειοθετείται ηθική αυτουργία ή συνέργεια. Το όργανο μόνο ως αυτουργός εξ αμέλειας μπορεί να τιμωρηθεί εφόσον βαρύνεται με αυτή. Εδώ, ο Β είναι έμμεσος αυτουργός.

Υπάρχει έμμεση αυτουργία σε μη-καταλογιστή κύρια πράξη;

Όχι, όταν η κύρια πράξη είναι μεν άδικη αλλά δεν καταλογίζεται στην ενοχή του αυτουργού, χωρεί συμμετοχή υπό στενή έννοια. Ειδικότερα συμμετοχή υπό στενή έννοια στοιχειοθετείται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- 1) Όταν ο αυτουργός είναι ανίκανος προς καταλογισμό, διότι εδώ η κύρια πράξη είναι τελειωτικά άδικη, ενώ η ανικανότητα προς καταλογισμό δεν αποκλείει άνευ ετέρου το δόλο-> Βλ. ΠΚ 193 (Αντίθετα, η θεωρία της κυριαρχίας της πράξεως δέχεται ότι η παρακίνηση ακαταλόγιστου συνιστά κλασσική μορφή έμμεσης αυτουργίας, αφού ο δράστης κατευθύνει κυριαρχικά τον ανίκανο να συλλάβει το άδικο της πράξης του άτομο στη πραγμάτωση της α.υ ενός εγκλήματος).
- 2) Όταν ο αυτουργός έχει ελαττωμένη ικανότητα προς καταλογισμό.
- 3) Όταν ο αυτουργός τελεί σε πλάνη(συγγνωστή ή ασύγγνωστη) περί το άδικο της πράξης του.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: δεν στοιχειοθετείται ηθική αυτουργία όταν ο απειλούμενος δε πράττει αδίκως (λόγω πχ ΠΚ 25) ή πράττει μεν αδίκως, αλλά όχι επειδή το αποφάσισε(= δεν είχε δυνατότητα επιλογής). Αντίθετα, δεν στοιχειοθετείται έμμεση αυτουργία, όταν η απειλή δεν είναι τόσο δραστική, ώστε να αποκλείει τη δυνατότητα του πράττοντος να επιλέξει. Στη περίπτωση αυτή, ο απειλών είναι ηθικός αυτουργός.

Ο Α παριστά ψευδώς στον Β, ότι έχει απαγάγει την κόρη του και θα την σκοτώσει, αν ο Β δεν φονεύσει τον Γ.

όταν ο απειλούμενος τελεί σε πλάνη ως προς τις πραγματικές προϋποθέσεις ενός λόγου που αποκλείει τη δυνατότητα συμμόρφωσης, κατά την ορθότερη άποψη αίρεται μεν ο καταλογισμός αλλά όχι και το άδικο της πράξης, ούτε η «απόφαση» και άρα χωρεί συμμετοχή υπό στενή έννοια. Ωστόσο, η θεωρία της κυριαρχίας επί της πράξεως δέχεται και εδώ ότι στοιχειοθετείται έμμεση αυτουργία, εφόσον ο secundus κυριαρχεί στη συμπεριφορά του πλανώμενου).Ο Α είναι ηθικός αυτουργός της ανθρωποκτονίας του Γ.

Ο Α πείθει τον Β να καταστρέψει το ρολοί του Γ, παριστώντας του ψευδώς ότι κοστιζει 500 \$ αντί 20.000 \$. (Ο Β δεν θα το έκανε αν γνώριζε την πραγματική του αξία)

Ηθικός αυτουργός είναι και όποιος παραπλανά άλλον ως προς την ακριβή σημασία της συγκεκριμένης πράξης του. Εδώ ο αυτουργός γνωρίζει τον άδικο χαρακτήρα της πράξης του απλώς πλανάται ως προς τη βαρύτητα αυτής. Ο υπερχειλής δόλος του ηθικού αυτουργού δεν τον καθιστά έμμεσο.

Ο Α ξέροντας ότι η Β караδοкеί πίσω από τη πόρτα για να πυροβολήσει ακαριαία τον άπιστο εραστή της, στέλνει σε αυτήν τον άσχετο Γ, ώστε η Β να τον πυροβολήσει.

Εδώ και ο πράπτων είναι αυτουργός. Απλώς πλανάται ως προς το υλικό αντικείμενο του εγκλήματος και ο «παρακινών» είναι έμμεσος αυτουργός αφού αυτός κυριαρχεί στην εξέλιξη της αιτιώδους διαδρομής => ο αυτουργός δρα πίσω από έναν άλλον αυτουργό.

Η νοσηλεύτρια Α παραλείπει με πρόθεση να ειδοποιήσει τον γιατρό Β ότι ο ασθενής Γ παρουσίασε με επιπλοκή με συνέπεια το θάνατο του τελευταίου.

Η έμμεση αυτουργία μπορεί να τελεστεί και με παράλειψη.

Πώς διαμορφώνεται η απόπειρα κατ' έμμεση αυτουργία;

Εφόσον η έμμεση αυτουργία συνιστά μορφή αυτουργίας, εφαρμόζονται ως προς αυτήν οι διατάξεις για την απόπειρα= απαιτείται κατά ΠΚ 42 αρχή εκτέλεσης, απόφαση και μη ολοκλήρωση του εγκλήματος.

«Απόφαση» περιλαμβάνει την όλη υποκειμενική υπόσταση του εγκλήματος+ την υπέρτερη γνώση και θέληση των περιστάσεων που θεμελιώνουν την κυριαρχία στη πράξη ->πχ στην απόπειρα κλοπής κατ' έμμεση αυτουργία, πέραν του δόλου της κλοπής και του υ.σ.α της παράνομης ιδιοποίησης, ο έμμεσος αυτουργός πρέπει να γνωρίζει τα περιστατικά που αγνοεί το όργανο και να επιθυμεί να τα εκμεταλλευτεί.

«Αρχή εκτέλεσης»: σύμφωνα με τη κρατούσα θεωρία της «συνολικής λύσης», η απόπειρα αρχίζει για τον έμμεσο αυτουργό από τη στιγμή που το όργανο επιχειρεί αρχή εκτέλεσης, διότι αυτήν ακριβώς τη πράξη τελεί εμμέσως δια του οργάνου ο έμμεσος αυτουργός ->αντίθετα, η επενέργεια επί του οργάνου δε πληροί την α.υ του οικείου εγκλήματος(πρβλ. με μη κρατούσες θεωρίες-> της διακρίνουσας λύσης, που δεχόμενη αρχή εκτέλεσης από την έναρξη της επενέργειας επί του οργάνου, την αποσυνδέει από την α.υ του οικείου εγκλήματος και άρα δεν εναρμονίζεται με το ΠΚ 42, αλλά και κάποιες ενδιάμεσες θεωρίες που εκκινούν από την έναρξη της επενέργειας στο όργανο υπό την προϋπόθεση, όμως, ότι το έννομο αγαθό όντως κινδύνευσε ή ότι η αιτιώδης διαδρομή ξέφυγε από τον έλεγχο του έμμεσου αυτουργού κλπ).

Πότε στοιχειοθετείται έμμεση αυτουργία;

1. Όταν λείπει η άδικη κύρια πράξη
 - A. Η συμπεριφορά του πράττοντος δεν πληροί την α.υ κανενός εγκλήματος.
 - B. Ο υπο κρίση δράστης παρακινεί ή παρέχει συνδρομή σε άλλον, πλανώμενο περί στη σημασία της πράξης του ή ακαταλόγιστο, να αυτοκτονήσει, να αυτοαυματισθεί ή να καταστρέψει δικό του πράγμα.
 - Γ. Πληροί την α.υ αλλά ελλείπει το *in concreto* αξιούμενο υ.σ.α
 - Δ. Πληροί την ε.υ αλλά συντρέχει λόγος άρσης του αδίκου και η πράξη δεν είναι τελειωτικά άδικη
 - E. Όταν η κύρια πράξη δεν τελείται με πρόθεση.
2. Μη καταλογιστή κύρια πράξη
3. Ψυχική πίεση που αποκλείει τη βουλητική δυνατότητα συμμόρφωσης.

Υφίσταται συμμετοχή σε μη-δόλια πράξη;

άλλα λόγια ως άδικη κύρια πράξη νοείται μόνον η εκ δόλου τελούμενη ή μήπως ως τέτοια μπορεί να νοηθεί και η εξ αμελείας (ή και ανυπαίτια) πράξη, εφόσον πληροί την α.υ και δεν συντρέχει ως προς αυτή κάποιος λαα. Πράγματι, η κρατούσα άποψη αυτό δέχεται, επικαλείται δε προς θεμελίωση αυτής της θέσης την- πράγματι ξεκάθαρη- βούληση του ιστορικού νομοθέτη να

κρίνεται το άδικο της πράξης μόνον από την α.υ και όχι από την υπαιτιότητα ως ανήκουσα στο πεδίο του καταλογισμού, τα κενά τιμώρησης που θα προέκυπταν αν αποκλείαμε τη συμμετοχή σε μη-δόλια πράξη, ιδίως δε στα ιδιαίτερα και ιδιόχειρα εγκλήματα, διότι ο παρακινήσας δε μπορεί να τιμωρηθεί εδώ ούτε ως ηθικός αυτουργός(αφού ο αυτουργός δεν έχει δόλο), ούτε ως έμμεσος αυτουργός, αφού δεν έχει την απαιτούμενη εκ του νόμου ιδιότητα και δε τελεί τη πράξη ιδιοχειρώς(όμως, τα εγκλήματα αυτά δεν έχουν- ούτως ή άλλως- κοινή δομή και άρα αυτό είναι ζήτημα μάλλον ειδικού παρά γενικού ποινικού δικαίου)-> ωστόσο, η ερμηνεία του νόμου(ΠΚ 46,47) με βάση τις συνέπειες του είναι μάλλον ένα *petitio principia*, ενώ όπως θα καταδείξουμε η κρατούσα άποψη καταλήγει τελικά σε πολύ περισσότερα και μεγαλύτερα άτοπα και κενά τιμώρησης(αλλά και *contra legem* ερμηνείες), ενώ η βούληση του νομοθέτη δεν μπορεί να κατισχύσει της αντικειμενικής διατύπωσης του νόμου, της ενδοσυστηματικής του συνέπειας και της κοινής λογικής=> δεν ισχύει ό,τι ο νομοθέτης ήθελε να πει, αφού δεν το είπε!(Windscheid). Άλλωστε, ούτε η επίκληση του ΠΚ 48(« το αξιόποινο των συμμετόχων είναι ανεξάρτητο από το αξιόποινο εκείνου που τέλεσε τη πράξη»), αφού-κατά δεδηλωμένη, μάλιστα, βούληση του ιστορικού νομοθέτη- η διάταξη τέθηκε για να μην υπάρχει αμφιβολία ως προς τον περιορισμένα παρακολουθηματικό χαρακτήρα της συμμετοχής υπό στενή έννοια- απαιτείται, δηλαδή, αλλά και αρκεί άδικη κύρια πράξη και όχι κατ' ανάγκη καταλογιστή(όπως το περιεχόμενο του καταλογισμού τότε εννοείτο, δηλαδή συμπεριλαμβανόν και την υπαιτιότητα). Επομένως, το ΠΚ 48 θα μπορούσε κάλλιστα και να μην υπάρχει και δε μπορεί να στηρίζει την άνω θέση.

Η αντίθετη άποψη του Μυλωνό-> αποκλείεται η συμμετοχή σε μη-δόλια πράξη: στα εκ δόλου εγκλήματα το άδικο της πράξης δε νοείται χωρίς δόλο(του δόλου συνιστούντος κατά την άποψη αυτή γενικού υποκειμενικού στοιχείου του αδίκου). Το αδιέξοδο της κρατούσας γνώμης στην απόπειρα και τα εγκλήματα σκοπού-> Στην απόπειρα, ελλείπει «αποφάσεως» (ΠΚ 42), αν ο υπό στενή έννοια συμμετοχος δε θεωρηθεί έμμεσος αυτουργός, τότε μένει ατιμώρητος, διότι- χωρίς την «απόφαση» ως υποκειμενικό στοιχείου του αδίκου- η απόπειρα δεν είναι ούτε κατ' αρχήν (κύρια) άδικη πράξη(ΠΚ 46, ΠΚ 48). Πράγματι, κατά το Χωραφά, είναι αληθινά παράδοξο η απόφαση στην απόπειρα να θεμελιώνει το άδικο και στο τετελεσμένο έγκλημα να εξαφανίζεται ξαφνικά από τη περιοχή του αδίκου(!). Κατά την εδώ αντικρουόμενη, δηλαδή, θέση, αυτός που παρακινεί τον Α να πετάξει μια πέτρα κατά του για να τον τραυματίσει- πείθοντας τον ότι πρόκειται για αλεπού- όσο η πέτρα ταξιδεύει στον αέρα(στάδιο πεπερασμένης απόπειρας) είναι είτε έμμεσος αυτουργός είτε ατιμώρητος, και μόλις προσγειωθεί στο κεφάλι του Β καθίσταται ηθικός αυτουργός!

Ας το δούμε με ένα παράδειγμα.

Ο γιατρός Α αναθέτει στη νοσοκόμα Β να δώσει στον ασθενή Γ «εκείνο το φάρμακο» που στη πραγματικότητα είναι δηλητήριο. Τι θα συμβεί αν η καλόπιστη νοσοκόμα επιχειρήσει να το χορηγήσει, πλην ανακοπεί από τρίτους, ή το χορηγήσει μεν, πλην ο Γ σωθεί με την παρέμβαση τρίτων;

Στη πρώτη περίπτωση, λέγει ο Ανδρουλάκης, υπάρχει μόνο πρόκληση προς τέλεση κακουργήματος(είναι, λέγει, σαν να της είπε ανοιχτά σκότωσε τον!), αφού απόπειρα ηθικής

αυτουργίας δε νοείται-> όμως, στην ηθική αυτουργία, η λήψη της απόφασης εξαρτάται από τον αυτουργό, ενώ εδώ η Β λόγω της πλάνης της δεν είναι σε θέση να αποφασίσει.

Στη δεύτερη περίπτωση, λέγει, έχουμε απόπειρα ανθρωποκτονίας, αφού αρκεί η αρχή εκτέλεσης, χωρίς να απαιτείται και « απόφαση»-> Ο Α, δηλαδή, ηθικός αυτουργός σε απόπειρα. Όμως, είπαμε, ότι απόπειρα χωρίς «απόφαση» δε νοείται, διότι δεν έχουμε ούτε κατ' αρχήν άδικη πράξη!

Αλλά- πέραν της απόπειρας- το ίδιο άτοπο εμφανίζεται και σε όλα τα εγκλήματα που περιέχουν υποκειμενικά στοιχεία του αδίκου, η ύπαρξη και μόνο των οποίων αποκλείει ΛΟΓΙΚΩΣ την εξ αμελείας τέλεση τους(δε νοείται να αφαιρώ ξένο κινητό για να το ιδιοποιηθώ παρανόμως χωρίς να ΘΕΛΩ να το αφαιρέσω!)-> όπου απαιτούνται υποκειμενικά στοιχεία του ΑΔΙΚΟΥ κατά ΛΟΓΙΚΗ αναγκαιότητα, για την ύπαρξη κατ' αρχήν άδικης πράξης απαιτείται ΔΟΛΟΣ.

Για να ξεπεραστούν τα άτοπα αυτά(= όταν ο δράστης επιχειρεί αρχή εκτέλεσης ή έγκλημα σκοπού χωρίς δόλο), η εδώ αντικρουόμενη άποψη, προτείνει τρεις δυνατές λύσεις:

α) τιμώρηση για συμμετοχή υπό στενή έννοια σε «εξ αμελείας απόπειρα(!)» ή « εξ αμελείας κλοπή», δηλαδή τιμώρηση για μη «άδικη κύρια πράξη» κατά ΠΚ 46(!)

β) είτε πλήρη ατιμωρησία ελλείψει κύριας άδικης πράξης, άντε το πολύ παρακίνηση για πρόκληση κακουργήματος/ πλημμελήματος(ΠΚ 186)-> ασυμβίβαστο με τη θέληση του νομοθέτη και το κείμενο του νόμου.

Γ) τιμώρηση για έμμεση αυτουργία όσο η κύρια άδικη πράξη μένει στο στάδιο της απόπειρας-> όσο, δηλαδή, διαρκεί η απόπειρα ο παρακινήσας θεωρείται έμμεσος αυτουργός και μόλις μετεξελιχθεί σε τετελεσμένο έγκλημα καθίσταται ηθικός αυτουργός. Δηλαδή, όσο διαρκεί η απόπειρα(που θέτει σαφώς μειωμένο άδικο σε σχέση με το τετελεσμένο έγκλημα) ευθύνεται για έμμεση αυτουργία(= βαρύτερης μορφής συμμετοχή), ενώ μόλις η κύρια πράξη ολοκληρωθεί(= καταστεί βαρύτερη, αφού προστίθεται και η απαξία του αποτελέσματος), θα τιμωρηθεί ως ηθικός αυτουργός!

Η «απόφαση» του ΠΚ 46 ως πρόθεση προσβολής του εννόμου αγαθού: Ως «απόφαση» νοείται στον ΠΚ ΠΑΝΤΟΤΕ η απόφαση προσβολής εννόμου αγαθού και όχι η απόφαση «γυμνού γεγονότος»(brute fact). Πράγματι, «απόφαση» πλήρωσης της α.υ δίχως την ελάχιστη νοητική επεξεργασία ότι με τη συμπεριφορά μου προσβάλω το έννομο αγαθό, δεν είναι νοητή ως τέτοια, ήτοι ως απόφαση πληρούσα την α.υ!

Άλλωστε, η «απόφαση» χρησιμοποιείται πάντα στον ΠΚ ως συνώνυμο της πρόθεσης προσβολής του οικείου εννόμου αγαθού(ιδίως δε στα υ.σ.α!)-> βλ. ΠΚ 42, 35,46παρ.2! Δεν υπάρχει κανένας, λοιπόν, λόγος να αρχίσει να ερμηνεύεται η «απόφαση» στο αρ. 46 με διαφορετικό νόημα. Η μόνη αντίρρηση κατά της άνω θέσης με αναφορά στο ΠΚ 42 είναι ότι εκεί η απόφαση είναι εγγύτερα στον dolus malus, ενώ στην ηθική αυτουργία έγκειται απλά σε απόφαση της φυσικής επιχείρησης μιας ενέργειας, ανεξάρτητα αν ο πράττων γνωρίζει όντως τι πράττει(= αν, δηλαδή, έχει συνείδηση αδίκου). Πέραν του ότι η άνω θέση συνιστά και πάλι petitio principii, η αποδοχή της άνω αντίρρησης σημαίνει κατά λογική αναγκαιότητα και ταύτιση του δόλου με τη συνείδηση αδίκου(!), διότι δε γίνεται η απόφαση στην απόπειρα να είναι dolus malus και στο τετελεσμένο να είναι απλός δόλος.

Το ex lege επιχείρημα από τα αρ. 220, 228 ΠΚ: Αν το νόημα του νόμου ήταν ότι νοείται συμμετοχή και σε μη-δόλια πράξη, τότε δεν θα υπήρχε ανάγκη θέσπισης αυτών των διατάξεων, αφού θα καλύπτονταν πλήρως από την ηθική αυτουργία σε εξ αμελείας ψευδορκία/ ψευδή βεβαίωση κατά τις γενικές διατάξεις. Εδώ πάντως- βάσιμα κατ' αρχήν- αντιτείνεται ότι οι διατάξεις αυτές συνοδεύονται από ρήτρα επικουρικότητας ως προς την τιμώρηση για ηθική αυτουργία-> πρόκειται για μια αντίφαση προς επίλυση της οποίας έχουν υιοθετηθεί ακραίες απόψεις για να συμβιβαστούν τα ασυμβίβαστα(όπως η γνώμη Ανδρουλάκη ότι η γνώση του ψεύδους συνιστά υποκειμενικό στοιχείο του αδίκου της ψευδορκίας!)-> όμως, εδώ λησμονείται κάτι βασικό-> ηθική αυτουργία δίχως πρόκληση απόφασης για τη τέλεση αξιόποινης πράξης(ήτοι δίχως «μετάγγιση κακότητας»), δε χωρεί! ΔΕΝ είναι λογικώς δυνατό να προκαλώ σε κάποιον την απόφαση να ψευδορκήσει, χωρίς να γνωρίζει ότι όντως ψευδορκεί! Το ίδιο δε επιχείρημα ισχύει και ως προς άλλες διατάξεις που, μάλιστα, δε περιέχουν ρήτρα επικουρικότητας, όπως το ΠΚ 239. Η μόνη διέξοδος-κατά Μυλωνό- είναι η ακόλουθη: αν ο αυτουργός πλανάται ως προς την αναλήθεια των βεβαιούμενων περιστατικών, έχουμε παραπλάνηση σε ψευδορκία/υφαρπαγή. ΑΝ, όμως, ο αυτουργός πλανάται ως προς άλλο περιστατικό, που αποτέλεσε απλώς κίνητρο για τη ψευδή κατάθεση/ βεβαίωση, υπάρχει κανονικά ηθική αυτουργία=> ο νομοθέτης, δηλαδή, απλώς ήθελε να άρει κάθε αμφιβολία ότι η εφαρμογή των ΠΚ 220,228 θα συμπαρασύρει και περιπτώσεις παραπλάνησης που δεν αφορούν στο βεβαιούμενο περιστατικό.

Ηθική αυτουργία σε μη- δόλια πράξη ως παρακίνηση σε ανύπαρκτα εγκλήματα: πράγματι, αν δεχθούμε συμμετοχή σε μη-δόλια πράξη, ο ηθικός αυτουργός που παρακίνησε κάποιον να σκοτώσει άνθρωπο πείθοντας τον ότι είναι αλεπού, ευθύνεται ως ηθικός αυτουργός σε ανθρωποκτονία εκ προθέσεως, ενώ η κύρια πράξη είναι ανθρωποκτονία εξ αμελείας(!), ενώ αυτός που πείθει κάποιον να αφαιρέσει δικό του πράγμα-πείθοντας τον ότι είναι ξένο- ευθύνεται ως ηθικός αυτουργός σε ανύπαρκτο έγκλημα(!), αφού ελλείποντος του υποκειμενικού στοιχείου του αδίκου(= σκοπός ΠΑΡΑΝΟΜΗΣ ιδιοποίησης) δεν υπάρχει ούτε κατ' αρχήν άδικη πράξη.

Αξιολογικές αντινομίες της κρατούσας άποψης στο πεδίο της συνέργειας->πράγματι, υπάρχουν περιπτώσεις, που εξωτερικώς μεν αποτελούν πράξεις απλής συνέργειας, στη πραγματικότητα δε σφραγίζουν το όλο εγκληματικό συμβάν, έτσι ώστε ουσιαστικά να αποτελούν αυτές αυτουργία κατά τη φυσική αντίληψη των πραγμάτων. ΑΝ, λοιπόν, δεχθούμε συμμετοχή σε μη-δόλια πράξη εδώ, αυτές οι περιπτώσεις θα τιμωρηθούν ως απλές συνέργειες ενώ τους προσήκει πλήρης ποινή αυτουργού-> πχ η σχεδόν τυφλή Α ζητά από τον Β να της δώσει «εκείνο το φάρμακο» για να το δώσει στον άντρα της, ο δε Β της δίνει δηλητήριο, προκειμένου να προκαλέσει μέσω της παρεμβαλλόμενης πράξης της Α το θάνατο του συζύγου.